

NOTULEN van de vergadering van de raad van de gemeente Voorschoten, gehouden op 1 oktober 2025 vanaf 20.00 uur.

Voorzitter: mevrouw N. Stermerdink, burgemeester.

Griffier: de heer E. Krijgsman.

Aanwezige leden: de heer mr. drs. C. Bremmer, mevrouw R.E. de Bruin-Van Alphen, de heren A. Deuzeman, W.J. van Duivendijk, G. van den Ende, J.D.A. Haubrich (vanaf zijn beëdiging) en B. van Horck, mevrouw C.L. Ilić, mevrouw P.T.M. Kortekaas-Warmerdam, mevrouw J.G. van der Krogt, de heren P. 't Lam, B. Lavrijsen en E.M.L.H. Maassen, mevrouw K.S. van Meenen (tot haar afscheid), mevrouw E. Mieremet, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heren A.L.R. Posthuma en B.W. Reinke, mevrouw J.C. Schroot, mevrouw P. Wijnen en mevrouw M.J.T. Zoun.

Aanwezige wethouders: de heer P. de Bruijn, de heer C.J. van der Elst en de heer H.G. Schokker.

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De **voorzitter:** Een hele goedenavond. Het is bijna 20.00 uur. Dat is het voordeel van een nieuwe raadsfoto maken: we zijn allemaal op tijd. Ik open hierbij de vergadering van woensdag 1 oktober 2025 en ik heet u allen van harte welkom. Er is deze cyclus een andere vergaderdag, want alles wijkt voor Leidens Ontzet: collegevergaderingen en raadsvergaderingen. Iedereen kan morgen en overmorgen dus naar Leiden om daar een mooi feest te gaan vieren. Ik heet uiteraard ook alle gasten op de publieke tribune van harte welkom.

Ik heb geen bericht van verhindering ontvangen.

Ik kom bij de vaststelling van de agenda. Er is een toevoeging, namelijk het vragenuur. De SP wil vragen stellen over sociale woningbouw aan het Stationslaantje. Ik stel voor dat agendapunt toe te voegen.

De agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

De **voorzitter:** Voor de spreektijden vanavond houden we 15 minuten aan per fractie en 28 minuten voor het college. Ik verzoek eenieder om zich uiteraard aan de spreektijd te houden.

We hebben vanavond ook een aantal mooie feestelijke momenten: installaties, een afscheid en een aantal beëdigingen. Dit betekent dat wij vanavond 22 raadsleden in het almighty ICT-systeem hebben. Het is wat het is in het leven: er kunnen er maar 21 hun stem uitbrengen. Als toch ergens een 22ste stem wordt uitgebracht, heb ik een ander probleem, maar dat zien we dan wel weer.

2. Beëdiging griffier

De **voorzitter:** Op 26 juni jongstleden heeft uw raad besloten om Eric Krijgsman aan te wijzen als griffier van de gemeenteraad van Voorschoten. Deze aanwijzing ging per 1 september jongstleden in. Uiteraard leggen ambtenaren van de gemeente Voorschoten de eed of belofte af. Hiermee onderstrepen we het belang van werken bij de overheid en de integriteit die we daarbij verwachten. Omdat de heer Krijgsman voor de gemeenteraad werkt, doen we zijn beëindiging nu, in de eerstvolgende inwerkingtreding van zijn dienstverband. Meneer Krijgsman, ik verzoek u om naar voren te komen.

Meneer Krijgsman, u legt de belofte af. Ik lees de belofte voor.

(De heer Krijgsman legt de belofte af die behoort bij de benoeming tot griffier.)

De **voorzitter**: Nogmaals van harte gefeliciteerd en welkom bij de gemeenteraad van Voorschoten! Namens de hele raad ongelofelijk veel plezier. Fijn dat je er bent, Eric.

(Applaus)

3. Afscheid raadslid

De **voorzitter**: Katrien, jij hebt aangekondigd je raadslidmaatschap op te zeggen. Ik zou graag een paar woorden aan jou willen toevertrouwen, als je dat goedvindt. Na mij krijg je tijd om iets te zeggen. Als ik dingen zeg waarvan je denkt "matig", kun je daar dus alsnog op ingaan. Ik ga oplezen wat ik tijdens mijn wandelingen heb bedacht toen ik nadacht over deze speech.

Lieve Katrien, na 7,5 jaar raadslidmaatschap neem je afscheid. Je ontslagbrief was precies zoals jij ook bent: to the point, er geen doekjes om winden, geen woord te veel, helder. Ik had overigens nog niet eerder meegemaakt dat er gelijk een mededeling volgde over de politieke toekomst van de rest van de fractie, maar ook daarvoor geldt: dat is jou ten voeten uit. Want als het zo is, is het zo en dan zeg je dat ook gewoon, dus helder.

We hebben elkaar voor het eerst ontmoet op zaterdagmiddag 6 maart 2021. Het was mijn eerste gesprek met de vertrouwenscommissie waar jij voorzitter van was. Ik mag daar van alles over vertellen, maar de leden niet. Dat is echt heel fijn. Ik ben niet gebonden aan de geheimhouding, maar ik ga er niets over zeggen. Het was een bijzondere periode om elkaar te leren kennen, want de covidmaatregelen waren nog volop van kracht. Het was dus een kennismaking op fysieke afstand. Ik zeg bewust "fysiek", want je hebt de gave om mensen op hun gemak te stellen. Dat deed je ook met mij. Ons telefoontje een aantal weken later was voor mij memorabel. Je belde mij en vertelde dat de gemeenteraad mij had voorgedragen. Ik was heel blij, maar tegelijkertijd volkomen verbijsterd. Ik had er niet op gerekend. Ik weet nog dat ik aan jou vroeg: "Weten jullie het zeker?" De rest is geschiedenis.

Ik heb je daarna leren kennen als een raadslid dat er staat, kennis van zaken heeft en haar verantwoordelijkheid als fractievoorzitter ook neemt, zowel voor de schermen als achter de schermen. Die laatste rol kost meer tijd en energie dan menigeen kan vermoeden. Fractievoorzitter zijn van de grootste partij en ook van de grootste coalitie is niet altijd een benijdenswaardige positie; zo vat ik het samen. Maar je hebt het gedaan, door vooral Katrien te blijven, dicht bij jezelf, waardoor iedereen ook weet wat hij aan jou heeft. Ik heb vaak genoten van jouw optreden in de raad; dat heb ik ook weleens aan jou teruggegeven. Je bent voorbereid, maar zonder papier. Uit het hoofd een logisch verhaal kunnen houden is weinigen gegeven. Jij bent er daar één van. Dat is echt heel knap. Hoeveel interrupties je ook kreeg, in je hoofd wist je precies waar je was gebleven in je verhaal en je pakte dat vervolgens weer feilloos op. Je hebt in de raad ook laten zien dat het heel leuk is om politieke verschillen te hebben. Als jij en Arnold met elkaar in debat gingen, ging ik er altijd goed voor zitten en liet ik veel te veel interrupties toe; dat geef ik eerlijk toe, maar het was zo leuk. Scherp en hard op de inhoud, maar zacht op de persoonlijke verhoudingen. Als in de emotie toch een keertje de scherpte kwam - want we zijn ook allemaal mensen - dan werd dat uitgepraat. Zo hoort het. Wat ga ik, ook als voorzitter, die discussies missen met jouw vertrek! Het geeft ook aan waar jij voor staat, Katrien, namelijk zorgen voor een goede toon in het debat en respect hebben voor elkaar, of dat nu is in de raad of in gesprekken met inwoners en ondernemers over moeilijke onderwerpen. Ik beloof je dat ik er alles aan zal doen om dat respect te behouden en daar waar mogelijk en nodig te bewaken en te verbeteren.

Ik wil je ook als mens bedanken, want dat ben ik ook af en toe. Toen het vanuit mijn privéleven noodzakelijk was om jou te informeren over wat er op dat moment speelde, voelde ik mij volledig vrij om jou daarin mee te nemen; het was ook noodzakelijk dat ik dat deed. Ik wist dat die informatie bij jou in goede handen was en dat die niet verder zou komen. Wat een rijkdom is dat voor een burgemeester om zo'n voorzitter van een vertrouwenscommissie te hebben, want het is in mijn positie nogal essentieel dat sommige zaken binnenskamers blijven. Ik meen uit de grond van mijn hart dat ik woorden tekortkom om je daarvoor te bedanken en om te kunnen zeggen hoe fijn dat voor mij is geweest.

Je gaat de raad verlaten en het stokje overdragen. Meer ruimte voor je maatschappelijke carrière, zoals je aangeeft in je brief. Maar ik hoop ook: meer ruimte voor het thuisfront en je hobby's. Dat hoop ik echt, want ik weet dat je een paar hele leuke hobby's hebt. Ik denk dat je ook daar tijd en

ruimte voor moet gaan maken. Ik begreep in elk geval al dat er thuis wordt gekeken naar wie de afstandsbediening nu gaat, maar dat ga je vanzelf merken. Je moet ervan genieten. Het zal echt een aantal maanden kosten om een beetje af te kicken van dit - laten we eerlijk zijn met z'n allen - licht bizarre theater. Maar daarna vraag je jezelf af: hoe heb ik het in vredesnaam allemaal ooit gedaan, al die uren? Zo werkt het namelijk ook.

Lieve Katrien, dank je wel voor al je inzet voor Voorschoten. Het ga je goed en ik hoop je nog vaak als inwoner te treffen in Voorschoten. Ik stel voor dat we over een paar maandjes gezellig met z'n tweetjes gaan lunchen om bij te praten, want dat kunnen wij heel goed onder vier ogen. Dank je wel voor alles. Het ga je goed!

(Applaus)

De **voorzitter**: Ik heb voor jou uiteraard een mooie bos bloemen en een mooie herinnering aan je 7,5 jaar raadslidmaatschap. Ik hoop dat het thuis een mooi plekje krijgt en dat je er nog eens op terugkijkt en dan denkt: het was toch wel onwijs leuk!

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Dank je wel, Nadine. Wellicht is het teleurstellend, maar ik heb vandaag toch een heel klein briefje meegenomen, want als het onderwerp Katrien is, is het altijd wat lastig om het verhaal consistent te houden. Vandaar een klein spiekbriefje. Dat waren hele mooie woorden waar ik ontzettend van bloos. Ik wil jullie meenemen in wat het raadslidmaatschap voor mij heeft betekend. Dat doe ik aan de hand van drie dingen: ten eerste de resultaten - want daar ga ik voor, het halen van resultaten - ten tweede onze samenwerking en ten derde wil ik een stukje "persoonlijk" met jullie bespreken.

Ik kijk eerst naar de resultaten. Nadine gaf aan wanneer wij elkaar hebben leren kennen. Ik ben in maart 2018 begonnen in de raad. Toen kwam Voorschoten net onder financieel toezicht uit. We waren in de raad best wel in een kramp over alles wat financiën aanging. Alles ging ook over financiën, want we hadden geen geld. Hoe kregen we nou dat geld en hoe kregen we grip op dat geld? Het doet me ontzettend deugd dat het bij de afgelopen Kadernota ging over "we moeten meer uitgeven" en "hoe krijgen we het geld uitgegeven?" Want het gaat inmiddels hartstikke goed met Voorschoten. Het blijft spannend; we zijn een overheidsorgaan. Dat betekent dat je inkomsten nooit zeker zijn, maar dat wil niet zeggen dat we op dit moment geen fantastische grip hebben op onze financiën en dat wij daar als raad inzicht in hebben en weten wat we willen. Soms willen we niet allemaal hetzelfde, maar dat is waarvoor we zijn ingehuurd. Het leuke is dat we wel een beeld hebben van wat er kan, wat er niet kan en wat we willen. Dat vind ik echt een heel leuk resultaat.

Het cultureel centrum was voor mij een beetje aan het eind van de vorige periode. Toen hebben wij als VVD ergens de stekker uit moeten trekken. Dat lijkt dan heel erg op: wij willen het niet en wij ontnemen het dorp iets. Maar wij wilden het wél, maar niet op deze manier. Ik voelde me er dus verantwoordelijk voor om het in deze periode wél met elkaar te realiseren, want natuurlijk gunnen we het dorp een goede culturele accommodatie. Daar hebben we ons hard voor gemaakt en volgens mij hebben we dat gerealiseerd. Het is nog net niet helemaal klaar, maar het komt eraan; daar ben ik van overtuigd.

Ook woningbouw is nu een ontzettend belangrijk thema. We hebben met elkaar toch echt een aantal projecten erdoor gekregen. Ik noem Intratuin, Arsenaal/Segaar, Beresteyn, het kloosterproject. Het leuke is dat we het kunnen zien: er wordt gebouwd, er is opgeleverd en er gebeurt wat. De grootste uitdaging is nu het volhouden van die pijplijn, zodat er gebouwd blijft worden, want toen ik in de raad kwam, lag het al een tijdje stil. We moeten met elkaar dus echt zorgen dat het door blijft gaan, zodat er inderdaad voor alle potentiële inwoners hoop is op een woning in Voorschoten, want van zo'n geweldig dorp mogen best meer mensen meegenieten.

Het is misschien wat minder aansprekend, maar ook project Adegeest, de riolering, vind ik heel belangrijk. De eerste periode ging het alleen maar over: we moeten zoveel kilometer riool onderhouden en we hebben het weer niet gedaan. Inmiddels kunnen we zeggen: we hebben project Adegeest. Daar wordt de komende jaren heel hard aan gewerkt en we hebben nog een aantal andere projecten op stapel staan. Ook daar hebben we met elkaar dus een slag aan gegeven, zodat we iets hebben wat doorgang kan vinden. Genoeg over resultaten, denk ik.

Dan de samenwerking. Nadine gaf al aan dat fractievoorzitter zijn van de grootste partij in de raad en in de coalitie best een uitdaging is. Ik heb met vier van de zes partijen samen in een coalitie gezeten. In de toekomst is voor de VVD natuurlijk nog alles mogelijk, nu de PvdA zich aansluit bij GroenLinks en de SP landelijk zegt dat ze mee wil regeren. Ik denk dus dat er hoop is dat de VVD met alle partijen in deze raad samen kan werken. Maar los van de coalitie werken wij altijd met elkaar samen. Dat is ook leuk: er is de coalitie, maar er zijn ook altijd opties om met de oppositie samen te werken en om voorstellen samen beter te maken. Dat is leuk: verschillen overbruggen, continu met elkaar in gesprek zijn, niet bang zijn om even te appen of te bellen. Ja, met de PvdA heb ik goede discussies gehad, maar als je elkaar in de voorbereiding op de raadsvergadering aan de telefoon hebt, wordt mij ook weleens gevraagd wat ik vind van een amendement en dan zeg ik: nou, daar zit misschien wel iets in. Daar heb ik de PvdA weleens mee kunnen verrassen. Wat ik ook heb geleerd in deze samenwerking, vooral in coalitieverband, is dat politiek emotie is. Hoezeer je verstandelijk ook allerlei dingen wil en dingen uit wil kristalliseren - ik ben van informatie verzamelen, belangen ontdekken enzovoort - af en toe vliegt de vlam gewoon in de pan. Ik vind het altijd heel verrassend als dat je overkomt, maar het is ook mooi, want dan raakt het je. Het is ons dorp en wij willen daar het beste voor. Het is heel bijzonder om met elkaar te zien dat het ons ook zo hoog zit, maar uiteindelijk vinden we elkaar weer. Dat vind ik een heel fijn gevoel.

Dan een stukje van mijn persoonlijke reis in deze 7,5 jaar. Toen ik begon met de raad ... Ten eerste had ik gezegd: ik ga het niet doen, want wat moet je in de raad? Het kost veel te veel tijd en die ga ik daar niet aan besteden, want ik heb allerlei andere dingen te doen. Ik had een jong gezin. De kinderen gingen naar de middelbare school. Kon ik de kinderen wel aan hun lot overlaten? Dat vond ik ook een moeilijke. Ik lach er nu om, maar ik was jarenlang thuis geweest. Na mijn werk had ik voor mijn kinderen gezorgd en ik kwam 's avonds nooit meer over straat. Ik vond dat best een beetje spannend: moet ik 's avonds mijn huis uit? Ik heb ontdekt dat dat in dit dorp best kan. Gelukkig maar; we hebben oog voor veiligheid. Niet te veel tijd eraan besteden is hopeloos mislukt. Ik zei: het wordt minder dan 15 uur in de week. Dat is echt hopeloos mislukt. Maar goed, het is ook verslavend. Je voelt je verantwoordelijk en je wil het doen. Dan kost het tijd. Hoe je het doet? Tijdens het koken bellen; dat was zeker op raadsvergaderingsavonden gebruikelijk. Dat hoorde erbij. Verder op allerlei momenten bellen, appen enzovoort. Het is gelukt.

Voor mezelf constateer ik dat ik ook een enorme groei heb meegemaakt. Wat je met elkaar leert, is met elkaar tot overeenstemming komen met allerlei verschillende methoden. Soms moet je even afstand nemen en soms moet je juist weer iemand opzoeken. Soms moet je het hebben over de argumenten en dan moet je het weer over het gevoel hebben. Dat soort dingen heb ik hier geleerd of verbeterd. Het is gewoon hartstikke leuk om te doen en je moet het hier met alles doen; je moet elkaar vasthouden en vinden als je resultaten wil bereiken. Ik vond het fantastisch om dat proces mee te maken en dat neem ik in mijn maatschappelijk leven mee. Kort voordat ik in de raad ging, ben ik omgeschoold van het bedrijfsleven naar een publieke sector. Daar kan ik deze vaardigheden heel goed gebruiken en dat vind ik ontzettend leuk.

En dan nu ... Er zijn 7,5 jaar verstreken. Waarom zeg je het op? Het kost heel veel tijd. Ik wil ook weer eens andere dingen doen. Ik vind nieuwe dingen doen ontzettend leuk. Het is spannend. Je gaat uit je comfortzone. Je geeft iets op wat je vertrouwd is en wat je leuk vindt. Een sprong in het diepe, maar dat is uiteindelijk leuk. Je komt weer bovendrijven en je krijgt weer nieuwe energie.

Ik wil iedereen, echt iedereen, heel hartelijk danken voor de samenwerking en voor de mooie tijd. Ik wens jullie als raad ook nog een hele mooie toekomst. Ik zou zeggen: ga zo door; doe mooie dingen voor het dorp. Dank jullie wel!

(Applaus)

De **voorzitter**: Dank je wel, Katrien, voor je mooie woorden. Met het afscheid van een raadslid gaan we automatisch door naar het volgende agendapunt.

4. Installatie nieuw raadslid

De **voorzitter**: De opvolger van mevrouw Van Meenen is de heer Jaap Haubrich. We moeten uiteraard eerst besluiten over zijn toelating tot de raad, zoals dat officieel heet. Om dit te beoordelen heeft de commissie Geloofsbrieven onderzoek gedaan. Ik geef de heer Bremmer het woord om als voorzitter namens deze commissie verslag uit te brengen.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Voor zo'n belangrijk besluit ga je natuurlijk goed zitten als commissie Geloofsbrieven. Je gaat dan niet over één nacht ijs. Samen met collega's Bart Lavrijsen en Arnold Posthuma, voortreffelijk geassisteerd door Minke van de griffie, hebben wij afgelopen maandag vergaderd. Het is eigenlijk een heel bijzonder moment: het gaat om een installatie van iemand die straks meteen fractievoorzitter wordt. Ik vind het best wel eervol om nu het rapport voor te lezen. Ik zal dat doen en de betrokkene niet langer in spanning houden.

De commissie uit de raad van de gemeente Voorschoten heeft de geloofsbrief en verdere bij de Kieswet gevorderde stukken ontvangen die zijn ingezonden door Haubrich, J.D.A. (voornaam Jaap), wonende te Voorschoten. Op 8 september 2025 is bovengenoemde persoon benoemd tot lid van de gemeenteraad. De commissie rapporteert de raad dat zij bovengenoemde bescheiden heeft onderzocht en in orde heeft bevonden. Gebleken is dat de benoemde aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen voldoet. De commissie adviseert tot zijn toelating als lid van de gemeenteraad. Mede namens Arnold Posthuma en Bart Lavrijsen, de commissie.

De **voorzitter**: Dank u wel voor de grondige werk. We gaan dus over tot de benoeming van de heer Haubrich tot raadslid. Ik verzoek de heer Haubrich om naar voren te komen.

U legt de belofte af. Ik lees de tekst voor.

(De heer Haubrich legt de belofte af die behoort bij de benoeming tot raadslid.)

De **voorzitter**: Van harte gefeliciteerd!

(Applaus)

De **voorzitter**: Welkom in de raad. Ik wens u ongelofelijk veel succes, maar vooral heel veel plezier in een van de mooiste ambten die ons land kent, namelijk gemeenteraadslid in je eigen dorp. U mag op uw plek plaatsnemen. Alvorens we gaan schorsen voor de felicitaties hebben we nog een beëdiging te gaan.

5. Beëdiging burgercommissielid

De **voorzitter**: De fractie van de VVD heeft ook een nieuw burgercommissielid aangedragen: de heer Marcel Versteegh. In de commissieverordening is afgesproken dat de commissie Geloofsbrieven ook voor nieuwe commissieleden het onderzoek doet. Ik geef nogmaals de heer Bremmer het woord om hiervan verslag te doen.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Het was een lange vergadering maandagmiddag. Dat begrijpt u: een tweetal personen. Arnold Posthuma, Bart Lavrijsen en ondergetekende hebben zich ook gebogen over de formalia van de heer Versteegh. Ik lees ons rapport, onze bevindingen, voor.

De commissie uit de raad van de gemeente Voorschoten heeft de geloofsbrief en verdere bij de Kieswet gevorderde stukken ontvangen die zijn ingezonden door Versteegh, M. (roepnaam Marcel), wonende - niet verrassend - te Voorschoten. De commissie rapporteert de raad dat zij bovengenoemde bescheiden heeft onderzocht en in orde bevonden. Gebleken is dat het voorgedragen burgercommissielid aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen voldoet. De commissie adviseert tot zijn toelating als lid van de raadscommissie. Dat was het namens onze commissie van drie.

De **voorzitter**: Dank u wel, ook weer voor dit werk dat u heeft gedaan. Ik verzoek de heer Versteegh om naar voren te komen.

Ook u legt de belofte af. Ik lees de belofte voor.

(De heer Versteegh legt de verklaring en belofte af die behoort bij de benoeming tot raadscommissielid.)

De **voorzitter**: Van harte gefeliciteerd!

(Applaus)

De **voorzitter**: Ook voor de bloemen en ook u heet ik welkom in dit illustere gezelschap. Heel veel plezier als commissielid!

Ik schors de vergadering tot 20.35 uur voor alle felicitaties.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

6. Vaststellen raadsnotulen van 3 juli 2025 en 10 juli 2025

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

7. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad

7.1. Brieven van instellingen of burgers;

7.2. Informatiebrieven van het college van B en W

7.3. Schriftelijke beantwoording van vragen uit de raad

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. We hebben een klein lijstje. In plaats van voor kennisgeving aannemen willen we van brief 2842 over de brug bij Allemansgeest graag beantwoording en een cc aan de raad. Van de brieven 2850 en 2887, beide van de Vrienden van Voorschoten, willen we de vragen graag beantwoord zien en willen we graag een cc aan de raad. De brieven 2858, 2859, 2860 en 2861 willen we ook graag beantwoord zien met een cc aan de raad. Dat betreft een zienswijze op de herontwikkeling van het Treubplein. Ook brief 2876 over een zienswijze op een verkeersbesluit willen we graag beantwoord zien met een cc aan de raad.

De **voorzitter**: Alle brieven worden altijd beantwoord. Dat is regulier.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Mag ik één toevoeging doen? Met betrekking tot informatiebrief 51 over de evaluatie van de BOPA hebben we met GroenLinks een motie voorbereid. Die willen we aan het einde van de vergadering als motie vreemd aan de orde van de dag indienen.

De **voorzitter**: Dat kan niet meer, want ik heb de agenda al vastgesteld. Dat is dus niet meer mogelijk.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): O. We nemen het nog in beraad.

De **voorzitter**: Dat heb ik gedaan bij agendapunt 1. Daarmee houdt het helaas op. Zoals ik al aangaf, worden alle brieven uiteraard beantwoord, maar de afschriften van de door u genoemde brieven zullen naar de raad gaan. Dat spreekt voor zich; de griffier heeft alle nummers genoteerd.

Met inachtneming van het bovenstaande wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

8. Vragenuurtje en actuele bestuurlijke aangelegenheden

De **voorzitter**: Zoals gezegd heeft de heer Maassen van de SP aangegeven vragen te willen stellen over de sociale woningbouw aan het Stationspleintje. Ik geef eerst de heer Maassen het woord en daarna de wethouder. Vervolgens krijgt de heer Maassen de gelegenheid om vervolgvragen te stellen en hebben ook de andere raadsleden de gelegenheid om vervolgvragen te stellen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Vorig jaar, in mei 2024, besprak deze raad het voorstel om tijdelijke woningen neer te zetten. Op mijn initiatief werd toen amendement 293 ingediend, dat werd aangenomen. In dat amendement stond: niet verdergaan met tijdelijke woningen, maar bij een van de locaties die waren aangewezen voor die tijdelijke woningen, het Oude Stationslaantje, zo veel mogelijk permanente sociale huurwoningen neerzetten. Dat amendement is aangenomen. Het college is ermee aan de slag gegaan en heeft alweer een paar maanden geleden informatiebrief 33 naar de raad gestuurd, waarin wordt gerapporteerd over de voortgang van alle woningbouwlocaties, dus ook van deze woningbouwlocatie. Toen ik een paar weken geleden iets opzocht in die brief, viel mij iets op wat mij natuurlijk veel eerder had moeten opvallen. Maar ja, er zijn weleens van die zinnnetjes die je over het hoofd ziet. Het ging om het allerlaatste zinnnetje van

de alinea over het Oude Stationslaantje: "Programmatisch is 20% middenhuur toegevoegd." Het college heeft dus besloten om middenhuur toe te voegen in het woningbouwprogramma. Dat kan niet, want de gemeenteraad heeft een besluit genomen. In dat besluit staat dat er 32 sociale huurwoningen, het liefst 120 sociale huurwoningen, moeten komen. In het besluit is alleen sprake van het neerzetten van sociale huurwoningen. Het college heeft het besluit van de gemeenteraad dus genegeerd en op eigen initiatief aangepast. Ik wil graag van het college weten waarom dat is gebeurd en of het college het zelf ook niet heel erg karig vindt om dit middels één zinnetje, verstoppt in een informatiebrief van veertien pagina's, aan de raad mee te delen.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Natuurlijk hebben wij uit de raadsvergadering van 23 mei amendement 293, ingediend door de SP en unaniem aangenomen, erbij gepakt. In het dictum lezen wij het volgende; daarover lijkt een verschil van mening te zijn. Bij punt 1 staat: "Eén locatie aan te wijzen, te weten het Oude Stationslaantje, voor de bouw van minimaal 39 permanente sociale huurwoningen". Bij punt 2 staat: "Te onderzoeken of aan het Oude Stationslaantje meer woningen kunnen worden gerealiseerd door een andere vorm van funding" - daarmee werd toen heien bedoeld - "waarbij de vestiging van 120 permanente sociale huurwoningen als wenselijke uitkomst wordt gezien" van een onderzoek dat nog uitgevoerd moest worden. Dat is iets anders dan een raadsbesluit. Het is een wenselijke uitkomst van een onderzoek dat gaande was. "De uitkomst van dit onderzoek mee te nemen in een aan de raad voor te leggen verzoek tot bindend advies": dat doen we met alle ruimtelijke plannen, zoals woningbouwprogramma's. De raad gaat daarover; u staat wat dat betreft aan de knoppen. We besluiten dus niet als college. U gaat als raad besluiten over het uitwerkingskader dat aan u zal worden voorgelegd ter besluitvorming. Het is dus niet één zinnetje; er komt een volledig ruimtelijk kader op u af. Omwille van de tijd probeer ik te mogen volstaan met deze toelichting. Anders ga ik nu al in op de motivatie die leidt tot een stukje middenhuur.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik had ook om een toelichting gevraagd. Die zou ik dus graag willen ontvangen van de wethouder.

De **voorzitter**: Dan valt die nog in de eerste termijn. Wethouder, vervolg uw beantwoording.

Wethouder **Van der Elst**: Dat is dus de toelichting van dat wat we nog aan de raad gaan voorstellen ter besluitvorming. Het toch toevoegen van een deel middenhuur komt de haalbaarheid van het plan ten goede; daarbij moet ook worden gedacht aan de financiële haalbaarheid van het plan. Het parkeren van auto's en fietsen op het Stationslaantje kan dan beter worden opgelost. De bestaande snelfietsroute zal blijven en moet worden omgelegd. De hindercirkel van het spoor maakt dat er kostendragers moeten zijn om de kostbare geluidsdempende voorzieningen in deze woningen aan te brengen. Er kan meer kwaliteit aan de omgeving worden toegevoegd door in ieder geval een stuk diversiteit. En er is duidelijk behoefte aan het toevoegen van zowel sociale huur als middenhuur, want in onze samenleving zijn er ook mensen die net iets te veel verdienen voor sociale huur. Die komen dan niet aan de bak. Bovendien bevordert het realiseren van middenhuur ook de doorstroming vanuit sociale huur. Er is dus ook een belang van sociale huur geborgd. Vanuit de corporatie Rijnhart, waarmee wij inmiddels een eind op weg zijn in de uitwerking: 120 sociale huurwoningen en verder niks op één plek is heel veel van hetzelfde op één plek, wat bevordert dat de sociaal-maatschappelijke uitdaging de verkeerde kant opgaat. Om cohesie te krijgen tussen bewoners van de 120 woningen en de omwonenden dicht in de buurt, is het op basis van de ervaringen van de corporatie beter om toch wat menging aan te brengen, waarbij ook een financieel aspect, de financiële haalbaarheid, gediend wordt. Bovendien blijft het een forse uitdaging om deze lastig te bebouwen locatie - zij is daarom ook lang niet in beeld geweest - te realiseren. Dat is de toelichting.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Met deze toelichting is inhoudelijk niet zoveel mis. Ik vraag me dus af waarom we die niet eerder hebben gekregen als dit al een halfjaar geleden bekend was. Ik zal de wethouder toch een klein lesje staatsrecht geven. In het amendement staat: tussen de 39 en de 120 sociale huurwoningen. Een amendement is een besluit; de raad heeft dit besloten. Er is op geen enkele wijze sprake van middenhuur. Als er dan voor het college inhoudelijke redenen zijn om het toch anders te doen dan de raad heeft besloten, verwacht ik van het college iets meer dan één zinnetje in een brief van veertien pagina's, terwijl er dus wel een goede inhoudelijke onderbouwing blijkt te zijn. Ik wil dat het college daar nog even op reflecteert: waarom is dat niet op deze manier gegaan? Ik hoor ook graag van het college dat dit voortaan anders gaat.

De **voorzitter**: Zijn er anderen die over dit punt een vraag aan de wethouder willen stellen?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. In aanvulling op uitstekende vragen van de heer Maassen, die ik ook bedank voor zijn scherpthe hierin: waarom vindt de wethouder het nodig om, als hij inhoudelijke redenen geeft waarom we af moeten wijken van een besluit dat er ligt, weer met semantische spelletjes te komen over hoe het er misschien gestaan heeft en om te zeggen dat je, als je het net op een bepaalde manier leest, er ook van uit kunt gaan dat er iets anders stond dan wat de raad duidelijk bedoelde toen het amendement ingediend werd? Ik zou daar toch ook een reflectie op willen.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. De manier waarop de informatie tot nu toe naar de raad gekomen is, is het halfjaarlijkse rapportagestuk over de ontwikkeling van ruimtelijke projecten. Dat is terugkijken; dat is een stand van zaken. Dat is niet een voorstel aan de raad om akkoord te gaan. Dat gaat nog komen. We slaan dat niet over. Het wordt nog aan de raad voorgelegd en dan is het aan u om daarvan te vinden wat u daarvan vindt.

Ik geloof niet dat we in een semantisch spelletje gekomen zijn. Het college is opgeroepen een onderzoek te doen met een wenselijke uitkomst en we doen ons best. Het aantal sociale huurwoningen zoals dat er nu voor staat, ligt tussen de 39 en de 120, namelijk op 96. Daarnaast worden we in bredere zin natuurlijk opgeroepen om zo veel mogelijk te bouwen. En wat we hier doen, is allemaal gereguleerde huur. We denken dus dat we precies dat doen wat we samen besloten hebben.

De **voorzitter**: Ik constateer dat we aan het einde zijn gekomen van het vragen uur.

9. Hamerstukken

9.1. Intrekken Brandbeveiligingsverordening Voorschoten 2010 (raadsregistratienummer Z/25/100709/450549)

Dit voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

10. BESPREEKPUNTEN

11. Omgevingsvisie Voorschoten 2040 (Z/24/089378/460758)

De **voorzitter**: Met dit raadsvoorstel ligt de omgevingsvisie ter vaststelling voor. De omgevingsvisie beschrijft op hoofdlijnen de belangrijkste ambities en beleidsdoelen op het gebied van de fysieke leefomgeving voor het grondgebied van de gemeente Voorschoten. Het is een brede integrale visie en schetst de ruimtelijke ontwikkeling van ons dorp richting 2040. Ik constateer dat er vele moties en amendementen zijn aangekondigd. Dat is mooi; dat is democratie. Ik verzoek u om in uw inbreng de nummers te noemen van wat u indient, zodat we zeker weten dat alle aangekondigde moties en amendementen daadwerkelijk zijn ingediend en daarmee onderdeel uitmaken van de beraadslaging. Meneer Haubrich gaat gelijk zijn maidenspeech houden en voert als eerste het woord. Stoer!

De heer **Haubrich** (VVD): Dan hebben we het maar gehad.

De **voorzitter**: Dat zei ik vroeger ook als ik een spreekbeurt had op school. Een maidenspeech mag niet worden onderbroken. Dus goed luisteren en bewaar uw vragen.

De heer **Haubrich** (VVD): Voorzitter. Een paar persoonlijke woorden alvorens op de omgevingsvisie in te gaan. Dit is natuurlijk niet de eerste keer dat ik het woord voer in deze zaal, maar wel vanuit deze nieuwe rol en positie. Dit is dus een bijzonder moment. Ik vind het dan ook heel fijn dat vanavond familie en gezin aanwezig zijn om dat mee te maken; dan kunnen jullie ook eens zien waar ik eigenlijk uithang als ik weer eens een avond laat terugkom van het gemeentehuis. Fijn dat jullie er zijn. Ik had ook voor Katrien een klein dankwoord voorbereid, maar ik constateer dat Katrien inmiddels naar huis is gegaan. Dat doe ik dus later in persoon.

Drie weken geleden had ik een gesprek met de kandidaatstellingscommissie voor de raadsverkiezingen van maart volgend jaar. Daar werd mij onder andere gevraagd wat ik van de afgelopen drie jaar vond en of ik nog een periode door zou willen. Ik heb daarop geantwoord dat ik

het heel leuk en waardevol werk vind, dat ik het ontzettend naar mijn zin heb en dat ik zeker nog een periode door wil. Dat komt enerzijds doordat ik deel mag uitmaken van een goede en ervaren fractie, waar ook ruimte is voor humor en gezelligheid. Maar misschien komt het nog wel meer doordat ik gemerkt heb dat met alle fracties hier, coalitie én oppositie, op een hele goede manier op de inhoud samen te werken valt. Dat vind ik niet alleen prettig; het helpt mij ook in de oordeelsvorming, want je krijgt te maken met invalshoeken waar je zelf nog niet aan gedacht had. Dat vind ik zeer waardevol. Er wordt met respect en interesse naar elkaars standpunten geluisterd. Een van de leden van de kandidaatstellingscommissie was Leendert de Lange, voorzitter van de gemeenteraad van Wassenaar.

De **voorzitter**: En van de Nederlandse Reddingsbrigade.

De heer **Haubrich** (VVD): Ook nog! Laten we het er maar op houden dat hij kon bevestigen dat het er niet in alle gemeenteraden zo aan toegaat. We waren het erover eens dat het nergens goed voor is als er te veel partijpolitiek gedoe is en als mensen elkaar vliegen gaan afvangen in debatten en op social media. De sfeer knapt daar niet van op, de besluitvorming wordt er niet beter van en de gemiddelde inwoner zit daar niet op te wachten. Bert Jan Urban, onze vorige griffier, nam vijf maanden geleden op deze plek afscheid. Ook hij refereerde aan die bijzondere sfeer in deze raad. Ik heb die woorden van Bert Jan niet alleen opgevat als een feitelijke constatering dat dat zo is in deze raad, maar ook als een persoonlijke opdracht aan mezelf om dat op waarde te schatten, om daar zuinig op te zijn en om daar dus ook zelf actief aan te blijven werken. Ik hoop dat te mogen doen met velen van u, zoals hier vanavond aanwezig. Dank u wel!

(Applaus)

De heer **Haubrich** (VVD): En dan naar de inhoud, de omgevingsvisie. Normaal gesproken vraag je je af of een raadsvoorstel wel helemaal in de haak is als er veertien amendementen en drie moties over ingediend worden, want dat zou suggereren dat heel veel niet in orde is. Maar mijn indruk is dat er in dit geval iets anders aan de hand is, namelijk dat we vanuit de nieuwe Omgevingswet eigenlijk voor de eerste keer met zo'n document te maken hebben. Misschien zijn we een beetje zoekende: wat hoort nou allemaal wel of niet in zo'n document thuis? Althans, dat is voor mij en mijn fractie best een beetje een puzzel geweest. Je zoekt naar: welk detailniveau moet je hebben in zo'n document, wat regel je hier en wat regel je in de onderliggende plannen, zijn we compleet of moeten we er voor de zekerheid toch maar een passage over een bepaald onderwerp in verwerken om er zeker van te zijn dat het erin staat? Ik heb ook moties en amendementen gezien in de zin van: wat is nou wijsheid met betrekking tot evalueren en actualiseren en wat is daar het juiste moment voor? Ik denk dat die zoektocht voor iedereen aanwezig is geweest.

Maar in algemene zin zijn we best tevreden met de visie die er nu ligt. Er is veel werk in geïnvesteerd. In raadsateliërs is veel opgehaald. Wij denken dat dit voor nu houvast biedt als langetermijnvisie voor de fysieke leefomgeving. Mede gezien de spreektijd is het onmogelijk om nu alle amendementen en moties inhoudelijk door te nemen. Ik beperk me tot ons eigen amendement en de voorstellen die wij kunnen steunen. Ons eigen amendement gaat over pagina 68 van deze omgevingsvisie. Daar staat nu dat we voor een deel van Voorschoten een collectief warmtesysteem zien als de meest geschikte optie voor aardgasvrije verwarming. Het is heel goed dat we iets over die warmtetransitie opschrijven, want van de zaken die een forse impact kunnen hebben op de fysieke leefomgeving is dit natuurlijk wel een serieuze, maar dan moet datgene wat je daarover opschrijft, wel kloppen. Dat is in dit geval niet in lijn met wat deze zelfde raad op 15 mei jongstleden hierover besloten heeft. Meneer Maassen zei zojuist dat als een amendement aangenomen wordt, dat een opdracht aan het college is. Op 15 mei hebben wij middels een unaniem aangenomen amendement besloten dat niet alleen naar die collectieve warmtenetten gekeken moet worden, maar dat we in bredere zin alle alternatieven en technieken willen bekijken. Daarmee is de huidige passage in de omgevingsvisie niet in lijn. Daarom dienen wij vanavond amendement 365 in, dat dus is bedoeld om dat weer met elkaar in lijn te krijgen. Het amendement is medeondertekend door het CDA, D66 en Voorschoten Lokaal en luidt:

"Amendement 365.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel vaststellen voorstel Omgevingsvisie Voorschoten 2040,

constaterende dat:

- a. *bij het vaststellen van het raadsvoorstel uitgangspunten warmtebedrijf van 15 mei 2025 amendement 332 (unaniem) is aangenomen, dat expliciet aangeeft dat het nog op te richten warmtebedrijf, naast een collectief warmtesysteem, ook andere technieken en alternatieven om wijken aardgasvrij te maken zal onderzoeken;*
- b. *op pag. 68 par 5.4.3 van de omgevingsvisie alleen staat 'Voor een deel van Voorschoten zien we een collectief warmtesysteem als de meest geschikte optie voor aardgasvrije verwarming';*
- c. *de uitwerking van geschikte alternatieve opties plaatsvindt in de warmtevisie die na deze omgevingsvisie wordt uitgewerkt;*

overwegende dat:

- d. *in de omgevingsvisie nog geen definitieve stelling genomen kan worden of en waar een collectief warmtesysteem de meest geschikte optie is;*

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

De zin op pagina 68 paragraaf 5.4.3. onder het kopje 'Duurzame warmte:

'Voor een deel van Voorschoten zien we een collectief warmtesysteem als de meest geschikte optie voor aardgasvrije verwarming.';

Te vervangen door:

'Voor een deel van Voorschoten kan een collectief warmtesysteem de meest geschikte optie voor aardgasvrije verwarming zijn. De Raad heeft uitgangspunten vastgesteld voor een mogelijk op te richten regionaal warmtebedrijf. Hierbij is gevraagd ook andere technieken en alternatieven te onderzoeken om wijken aardgasvrij te maken.'"

Daarnaast staan we positief tegenover amendement 362 van D66 om de passage over Vlietland weer te wijzigen in de oorspronkelijke tekst in plaats van de tekst die Leidschendam-Voorburg daarvoor heeft aangedragen. Daar hebben we ook in de commissievergadering van 11 september over gesproken. We kunnen ons ook vinden in amendement 364 van het CDA, waarin gevraagd wordt om de locatie IJsbaan te schrappen als locatie voor onderstation van Liander. We willen daarmee de netverzwaring niet bemoeilijken, maar wij kunnen de politieke uitspraak ondersteunen dat dat verre van de meest ideale locatie is voor zo'n onderstation. Op de overige amendementen kom ik na de eerste termijn van het college terug.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. In de commissie waren wij best kritisch op dit stuk. Dat neemt niet weg dat er veel ambtelijke tijd en energie in is gaan zetten; de heer Haubrich maakte daar ook gewag van. We zien ook dat er heel veel verzameld is en dat er heel veel input opgehaald is. Wat er ligt, is een goede basis. We willen dus onze waardering uitspreken voor het werk dat hierin gestopt is. Onze fractie denkt alleen dat er met die basis net te weinig gedaan is. Het doel van de hele Omgevingswet, waar we nu daadwerkelijk mee beginnen, is het stroomlijnen van de hele besluitvorming rond ruimtelijke ordening. Het moet makkelijker worden om gewoon dingen gedaan te krijgen. Eén stap is dat we heldere politieke en bestuurlijke kaders neerzetten, waarbinnen je de ruimte krijgt om dingen te doen waarvan je denkt dat ze goed zijn. Zoals het Rijk het gevat verkoopt: van "nee, tenzij" naar "ja, mits". Het klopt natuurlijk dat procedures stroperig zijn en dat de doorlooptijden lang zijn. Dat vinden we allemaal. Dat is frustrerend. Wereldwijd worstelen landen daarmee. Heldere algemene kaders in plaats van bureaucratisch wat aanrommelen en allemaal regeltjes maken kunnen absoluut helpen, maar het is moeilijk om die op te stellen. "Ja, mits" klinkt natuurlijk fantastisch: je mag doen wat je wilt. Totdat je buurman bijvoorbeeld besluit om varkens in zijn achtertuin te gaan houden. Dan hoop je toch dat iemand ooit vastgelegd heeft dat dat niet kan. Ik heb ooit een slaapkamerraam naast een varkenstuint gehad. Leuke beesten, maar die lucht wil je echt niet. Het voorbeeld is misschien een beetje flauw, want het zal niet zo heel snel gebeuren, maar we weten allemaal dat juist in de ruimtelijke ordening belangen echt keihard kunnen botsen. Dat zien we eigenlijk bijna maandelijks in de

commissie WRG als er weer eens onmin over iets is. Dan is het verleidelijk om te zeggen: dat loopt wel los; dan grijpen we wel in. Maar het punt is juist dat de hele Omgevingswet wil voorkomen dat wij steeds op het laatste moment ingrijpen, want dat is het bureaucratische gepuzzel waar mensen vanaf willen. En vergis je niet: er valt heel veel geld te verdienen in de ruimtelijke ordening. Dat betekent dat alle ruimte die er is, gewoon gepakt gaan worden. Je moet dus aan de voorkant die kaderstelling serieus nemen. Wij moeten kiezen wat we wel of niet willen, want anders wordt dat straks voor ons gekozen doordat iemand denkt: hé, wacht eens even; dat kan gewoon.

In het hele stelsel van de Omgevingswet is deze omgevingsvisie het punt voor de politieke keuzes. Zij is bindend voor de gemeente, staat erbij; dat wordt hier ook in benoemd. Er komt nogal veel achteraan, zoals we zojuist ook hoorden. De programma's worden uitgewerkt door het college. Er komen uiteindelijk omgevingsplannen, die dan weer vastgesteld moeten worden door de raad. Dat is zo, maar dat zijn allemaal afgeleiden van wat er nu gebeurt en ook een gedetailleerd eindproduct. Je moet er niet aan denken dat wij bijvoorbeeld bij alle bestemmingsplannen straks moeten gaan amenderen in de zin van "dit zo en dat zo", zeker niet als je op dat moment nog de keuzes moet maken. Dat zou niet alleen onwenselijk en juridisch kwetsbaar zijn, het is ook praktisch ondoenlijk om dan nog te sturen. Deze omgevingsvisie moet dus eigenlijk het hele ruimtelijkeordeningsbeleid integraal gaan dragen. Dat is ontzettend ingewikkeld. Om eerlijk te zijn is de Omgevingswet op dit punt een beetje een onding, maar we hebben het er nu mee te doen.

Ik ben in de commissie uitgebreid ingegaan op, zoals wij dat zien, het in deze omgevingsvisie ontbreken van juist die politieke keuzes. Er wordt heel veel aangestipt in de zin: daar moeten we keuzes in maken. De vraag is dan wat die keuze is, maar die staat er juist niet in. Ik ga het hier niet allemaal herhalen, maar de hoeveelheid amendementen spreekt wel een beetje voor zich. Ik snap dat al die amendementen er liggen. Ik heb ook waardering voor de collega-fracties die dat gedaan hebben. Je hebt een drang van: laten we kijken wat we ervan kunnen maken. Een deel van die amendementen is ook gewoon een verbetering. Die zullen wij steunen; laten we daar duidelijk over zijn. Ik zal hier in de tweede termijn meer over zeggen, maar de fractie van GroenLinks heeft hiernaar gekeken en vraagt zich af of dit nou het fundamentele probleem is. Gaan we het probleem van die keuzes nou oplossen door amendementen hierop los te laten? Dat is onbegonnen werk, maar ik vind eigenlijk ook dat je inhoudelijke keuzes niet op een zolderkamertje in elkaar moet flansen en dan maar moet hopen dat zij er, in dit geval, op een woensdagavond doorheen komen. Je kunt je afvragen of we als raad in de positie gebracht hadden mogen worden dat we dat nu kennelijk toch aan het doen zijn. Deze omgevingsvisie moet eind volgend jaar af zijn. We hebben dus nog een jaar. GroenLinks zou eigenlijk willen dat we die tijd nemen om dit toch nog verder uit te werken. We krijgen dan niet alles uitgewerkt en opgelost, maar we kunnen het wel aanscherpen en zo scherp mogelijk maken. We denken ook dat we na de vaststelling niet achterover kunnen leunen. Als de Omgevingswet kan werken, moet de omgevingsvisie zich ontwikkelen en geactualiseerd worden. We zien erin staan dat we dat eens in de vier jaar gaan doen. Om eerlijk te zijn: als we dit circus eens in de vier jaar met veertien amendementen gaan doen en dan hopen dat we ergens uitkomen, geloof ik niet dat we daar vrolijk van worden. Ik geloof ook niet dat dat heel productief is. Dan is de omgevingsvisie jaren achterhaald en dan is het bij de vaststelling allemaal weer veel te massaal om er echt een inhoudelijke discussie over te hebben. Wij denken dat de enige werkbare manier is om op onderwerpen dingen bij te werken als dingen duidelijk worden. Dat zal misschien ook wel moeten, want de omgevingsvisie is bindend voor de gemeente. We kunnen dus geen dingen besluiten die afwijken van wat in de omgevingsvisie staat; dat moet je bijwerken. Dat geeft ruimte voor een gerichte discussie, bijvoorbeeld over hoogbouw, verkeer, groen of een ijsbaan. Deze omgevingsvisie is wat ons betreft voor politieke sturing. Daar moeten we gewoon niet bang voor zijn. De omgevingsvisie zegt zelf: dit is een levend document. Dan moet je dat ook doen. Daarom dienen wij amendement 363 in, dat het mogelijk maakt om bijvoorbeeld bij de geplande evaluaties, die we toch al ieder jaar gaan doen, de omgevingsvisie direct op punten aan te scherpen. We denken dat dit ook behapbaarder is voor het ambtelijk apparaat. Dat is een beetje zoals we nu bij de APV doen: daarbij doen we ook niet elke keer alles opnieuw, maar kijken we naar elementen daarin. Wij zien dit amendement als aanvullend op motie 364, die de fractie van D66 straks zal indienen en die wij medeondertekend hebben. Het amendement luidt:

"Amendement 363.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/24/089378/460758,

constaterende dat:

- a. op pagina 98 van de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 gesproken wordt over de noodzaak om te komen tot het 'daadwerkelijk opstellen van een integrale visie';*
- b. de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 in de titel van paragraaf 7.8 wordt omschreven als 'een levend document';*

overwegende dat:

- c. het besluiten over de ruimtelijke ordening een van de meest zichtbare en fundamentele bevoegdheden van een gemeenteraad is;*
- d. binnen het stelsel van de Omgevingswet de omgevingsvisie het centrale document is waarin op transparante wijze fundamentele politieke keuzes over de ruimtelijke ordening worden gemaakt;*
- e. in de komende jaren dergelijke keuzes nog op een fors aantal terreinen gemaakt zullen moeten worden;*

van mening dat:

- f. de methode van een levend document slechts dan kan functioneren als het daadwerkelijk regelmatig aangepast wordt aan de ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht;*
- g. het praktisch ondoenlijk is om recht te doen aan de complexiteit en omvang van het ruimtelijk beleid in zijn geheel op één beslismoment;*
- h. het derhalve wenselijk is dat aanpassingen incrementeel gedaan kunnen worden;*

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijzigingen:

- in sectie 7.8.1, op pagina 98, de tekst 'in de nabije toekomst' te schrappen;*
- in sectie 7.8.2, tweede alinea, pagina 98 de tekst '(advies is over een jaar of vier)' te schrappen."*

De Omgevingswet heeft eigenlijk op het hele terrein van de ruimtelijke ordening de ankers losgegooid. We hadden jurisprudentie en we hadden bestemmingsplannen. Dat heeft jaren gefunctioneerd. Nu zijn we eigenlijk een klein beetje los. Het valt nog wel mee: tot nu toe zijn er nog geen grote ongelukken gebeurd, maar we moeten ook nog een eind. Wij denken dat het onverstandig was om het op deze manier te doen, maar het is gebeurd en op dit moment dobberen we een klein beetje. Wij denken dat de raad ervoor moet zorgen dat hij aan het roer komt te staan. Als we dat willen, moeten we de ruimte grijpen die de Omgevingswet de raad daarvoor biedt, namelijk met politieke keuzes in de omgevingsvisie. Wij pleiten er dus voor om ervoor te zorgen dat we tot een omgevingsvisie komen die ons in staat stelt om dat daadwerkelijk te doen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. De omgevingsvisie is het instrument waarmee we als gemeenteraad richting geven aan de toekomst van ons dorp. Het gaat niet alleen over ruimtelijke ordening, waar alweer iets over is gezegd, maar ook over wonen, werken, mobiliteit, duurzaamheid, natuur, erfgoed en gezondheid. Al die thema's grijpen in elkaar en vragen een integrale benadering. Met deze visie kijken we vooruit naar de komende tien tot twintig jaar en beschrijven we de kwaliteiten die we willen behouden, de uitdagingen die op ons afkomen en de kansen die we willen benutten. Het is geen uitgewerkt plan vol details, zoals we al hoorden bij de heer Deuzeman, maar een strategisch kader dat richting geeft bij keuzes die in de komende jaren gemaakt moeten worden. Het is als het ware een blauwdruk van hoe wij als politieke partijen en als gemeenteraad het DNA van Voorschoten zien en willen zien worden. Als raad hebben wij een kaderstellende en controlerende rol, maar de visie is niet alleen van de raad, maar ook van de inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, die hun stem hebben laten horen middels de participatiemogelijkheden. Deze inbreng is verwerkt, van basisschoolleerlingen tot aan de Bomenbond. Alleen samen kunnen we zorgen voor een breedgedragen toekomstbeeld waarin leefbaarheid, duurzaamheid en economische vitaliteit hand in hand gaan.

Wij als Voorschoten Lokaal kunnen ons in de basis goed vinden in deze omgevingsvisie. Het zou natuurlijk een geweldige prestatie zijn als dit document van maar liefst 73 MB, 100 pagina's visie en 100 pagina's bijlagen, ook over de participatie, in één keer perfect zou zijn. Het is dus logisch dat links en rechts wat aanscherpende amendementen en moties het licht hebben gezien; dat vinden wij volkomen normaal. Wij als Voorschoten Lokaal brengen op dit 200 pagina's tellende stuk slechts drie verbeterpunten in die wij middels twee amendementen kenbaar willen maken. Ik dien allereerst amendement 366 over het gemeentehuis in. In de omgevingsvisie wordt gesproken over het bouwen van een nieuw gemeentehuis. Bij de behandeling van het herontwikkelen van de ambtelijke werkplekken eerder dit jaar heeft Voorschoten Lokaal al tegen het onderzoek gestemd om een nieuw geldverslindend gemeentehuis te gaan bouwen. De fase waarin wij nu zitten ten aanzien van dit gemeentehuis is, zoals ik al zei, een onderzoeksfase. Er is nog geen besluit genomen of er daadwerkelijk een nieuw gemeentehuis kan komen. We hebben immers nog wel meer projecten in het dorp die veel geld gaan kosten. Denk aan de drie basisscholen, een zwembad, een sporthal, het Treubplein en een nieuw cultureel centrum, om er maar een paar te noemen. Om in de visie dus niet op zaken vooruit te lopen, stellen wij een tekstwijziging voor die de verwijzing naar een nieuw gemeentehuis uit de visie haalt en vervangt door de tekst die in het coalitieakkoord staat: zoeken naar een slimme en praktische oplossing voor de ambtenaren. Wij nodigen de andere leden van de raad uit om dit amendement te steunen. Het amendement luidt:

"Amendement 366.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel Vaststellen Omgevingsvisie Voorschoten 2040,

overwegende dat:

- a. de gemeente Voorschoten voor grote uitdagingen staat ten aanzien van onder meer de realisatie en/of vernieuwing van drie basisscholen, een zwembad, een sporthal, een nieuw cultureel centrum, welke aanzienlijke middelen vragen;*
- b. prioriteiten gesteld moeten worden, waarbij de belangen van inwoners en ondernemers voorop dienen te staan;*
- c. in ons coalitieakkoord staat vermeld: 'Het geheel renoveren of vernieuwen van het gemeentehuis lijkt gezien de te verwachten hoge investering niet haalbaar.';*

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

de tekst op pagina 62 onder deelprogramma 1 'Noordflank centrum' in de opsomming het derde punt 'We realiseren een nieuw gemeentehuis met bibliotheek op de plaats van het huidige gemeentehuis.'

Te vervangen door:

'We realiseren middels slimme en praktische oplossingen een goede werkplek voor onze ambtenaren welke voldoen aan de huidige standaarden en/of eisen voor een veilige, gezonde en duurzame werkomgeving.'"

Amendement 367 gaat over de geluidsoverlast van de luchtvaart. Iedereen die al even in Voorschoten woont, weet dat ons dorp last kan hebben van lawaai van vliegverkeer. Daar wordt in deze visie echter helemaal niks over gezegd. Dat vinden wij bijzonder. Om dit te repareren dienen wij amendement 367 in. Dit amendement vraagt het college om gepaste aandacht te besteden aan luchtvaartlawaai. Waarom is dit noodzakelijk? Er zijn veel wijzigingen gaande in de wetgeving rondom geluidshinder, wat vervolgens kan leiden en wellicht zal moeten leiden tot het wijzigen van de aanvliegroutes en tot herverdeling van het luchtruim boven onze regio. Dit kan dus leiden tot meer luchtvaartlawaai voor Voorschoten, wat de leefbaarheid van Voorschoten niet ten goede komt. Het is daarom belangrijk om hier aandacht aan te besteden en dit in de omgevingsvisie te verankeren. Voorschoten Lokaal nodigt de andere partijen daarom uit om dit amendement te steunen. Het amendement luidt:

"Amendement 367.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 1 oktober 2025,
constaterende dat:

- a. de Omgevingswet voorschrijft dat in de omgevingsvisie de kwaliteit van de fysieke leefomgeving moet worden beschreven, waaronder aspecten van geluid en luchtkwaliteit;
- b. een deel van Voorschoten onder de aanvliegeroute van Schiphol (Kaagbaan) ligt, waardoor inwoners regelmatig geluidsoverlast ervaren;
- c. uit het Actieplan Geluid 2024–2028 blijkt dat deze hinder substantieel is en dat vliegtuiggeluid negatieve effecten heeft op gezondheid, waaronder slaapverstoring, stress en hart- en vaatziekten;
- d. de omgevingsvisie reeds tal van andere externe invloeden op de leefomgeving benoemt (zoals verkeer, klimaat en energie), maar luchtvaartoverlast - ondanks de grote impact - niet;
- e. buurgemeenten zoals Leiden en Wassenaar dit onderwerp wel in hun omgevingsvisies hebben opgenomen;
In de omgevingsvisie Leiden 2040 staat:
'Naast verkeer is luchtverkeer ook een belangrijke bron van geluidhinder en heeft effect op de leefbaarheid in de stad. De urgentie is er nu al, gezien de wijzigingen in de wetgeving rond geluidshinder, het eventueel wijzigen van de aanvliegroutes en de herverdeling van het luchtruim boven Nederland. Leiden heeft zelf geen bevoegdheden op het gebied van luchtvaartlawaaï, maar toename van luchtvaartlawaaï kan wel grote gevolgen hebben voor de leefbaarheid en ontwikkeling van de stad. Intensieve samenwerking met de regio, provincie en het rijk op dit dossier is noodzakelijk. Waarbij de inzet is dat de effecten van Schiphol de ambities die beschreven zijn in deze Omgevingsvisie en de Regionale Omgevingsagenda niet belemmeren en dat hinder vermindert';
- f. het ontbreken van dit thema in de visie leidt tot een onvolledig beeld van de leefomgeving en daarmee niet in lijn is met de bedoeling van de Omgevingswet;

overwegende dat:

- g. het voor de geloofwaardigheid en volledigheid van de visie noodzakelijk is dat alle relevante factoren die de leefomgeving beïnvloeden, worden benoemd, ook wanneer de gemeente daar slechts beperkt zelf invloed op heeft;
- h. het erkennen van luchtvaartoverlast past bij de ambitie van Voorschoten om een gezond en veilig woondorp te zijn;
- i. het opnemen van dit onderwerp Voorschoten tevens in staat stelt om, samen met buurgemeenten, de belangen van inwoners te behartigen in regionale en nationale overleggen;

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

In Hoofdstuk 5 onder 'Geluid' op pagina 58 de volgende tekst toe te voegen:

Geluid en luchtvaart

Een deel van Voorschoten ligt onder een aanvliegeroute van Schiphol, waardoor inwoners geluidsoverlast ervaren. Dit beïnvloedt de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Hoewel de gemeente geen zeggenschap heeft over vliegverkeer, acht zij het relevant dit te erkennen en hierover transparant te zijn. Waar mogelijk zet de gemeente Voorschoten zich via regionaal overleg in om de belangen van inwoners te behartigen en te pleiten voor beperking van geluidsoverlast door luchtvaart."

We hebben moeite met de hoeveelheid bouwlagen die in de omgevingsvisie wordt genoemd. Er wordt gesproken over bouwen tot acht bouwlagen. Dat vinden wij veel te hoog, niet op alle plekken maar op de meeste plekken in het dorp. Dit past niet bij het dorpse karakter van Voorschoten. Wij

vragen de wethouder daarom of hij kan toezeggen niet hoger te gaan dan zes hoog, en wel om de volgende redenen. In het stuk staat dat een verdubbeling van de bouwhoogtes van vier naar acht slechts 100 extra woningen oplevert ten opzichte van de ruim 1.000 woningen die met twee tot vier bouwlagen worden gerealiseerd. Wij denken dat deze 100 ook gerealiseerd kunnen worden met zes bouwlagen en waarschijnlijk zelfs met vijf bouwlagen. Kan de wethouder er zijn licht op laten schijnen waarom die vier extra bouwlagen maar tot 100 woningen kunnen leiden?

Wij dienen samen met andere partijen ook meerdere amendementen in, namelijk amendement 364 over het onderstation, dat nog door het CDA zal worden ingediend, en amendement 365, dat al door de VVD is ingediend. Er zijn ook een aantal andere interessante amendementen en moties van andere partijen, waarop we het commentaar van het college met belangstelling afwachten. Daar zitten zeker een paar hele positieve bij die wij zeer waarschijnlijk zullen steunen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Dit is een van de belangrijkste stukken van deze raadsperiode, de omgevingsvisie 2040. De wethouder noemde deze visie in de commissie een paar weken geleden "een radertje in een groter geheel". Ik begrijp dat beeld. De Omgevingswet kent verschillende instrumenten - het omgevingsplan, programma's, projecten - en de visie is daarin een van de schakels. Maar ik denk dat we de rol van de omgevingsvisie daarmee iets tekortdoen. Ze is niet zomaar een radertje. Ze is het kompas van ons dorp naar het jaar 2040. Hier leggen we de grote keuzes vast die richting geven aan alle andere instrumenten van de Omgevingswet. Zonder die keuzes dreigen we reactief beleid te voeren en zijn we afhankelijk van toevallige initiatieven van buitenaf. Vandaag moeten we dus visie én richting kiezen. Zoals PvdA-collega Fabienne Miltenburg in de commissie al zei, erkent de gemeente in het stuk dat er conflicterende ruimteclaims zijn: we willen bouwen en vergroenen, leefbaarheid behouden en ruimte maken voor voorzieningen, parkeren en klimaatadaptatie. De ruimte is beperkt en de belangen botsen. Juist dan is het cruciaal dat de omgevingsvisie niet alleen kaders schetst, maar ook echte keuzes maakt. Als we die keuzes niet maken, schuiven we de problemen door naar latere programma's of projecten, waar we als raad veel minder grip op hebben. Er staan zeker positieve zaken in de visie, zoals de invoering van 30 km-zones en de aanwijzing van woningbouwlocaties, maar tegelijkertijd valt op dat de visie te vaak beschrijvend blijft. Inhoudelijke keuzes ontbreken. Als verzachtende omstandigheid: de omgevingsvisie is nieuw en het is ook een beetje wennen; meneer Haubrich refereerde daar in zijn goede bijdrage al aan. Waar zeggen we nu wel ja tegen en wat hoort er juist niet in thuis? Om die keuzes scherper te maken hebben wij als PvdA een aantal voorstellen voorbereid, een breed pakket aan verbeteringen waarmee we de visie sterker en concreter willen maken, van grote strategische keuzes tot meer gerichte aanvullingen. Ik zal die voorstellen een-voor-een langslopen, maar daarbij houd ik in het achterhoofd dat de Omgevingswet sterk past bij het liberale gedachtegoed van dereguleren en vooral vertrouwen op de markt; daar refereerde de heer Deuzeman al aan. Het gevaar bestaat dat de sterke spelers, zoals projectontwikkelaars, hun zin makkelijker kunnen doordrukken. Voor ons ligt er dus de uitdaging om juist die ruimte, de sociale en ecologische waarborgen, stevig in de visie te verankeren.

Ik dien eerst amendement 354 over Station De Vink in. In de omgevingsvisie wordt nu slechts voorzichtig gesproken over verdichting bij Station De Vink. Daarmee doen we onszelf tekort. Dit station is meer dan alleen een plek om wat woningen neer te zetten. Het is een belangrijke schakel in de regionale mobiliteit en kan juist kansen bieden voor een brede ontwikkeling. We willen die mogelijkheden als Partij van de Arbeid bewust openhouden met het jaar 2040 in het achterhoofd. Denk aan een betere bereikbaarheid, veilige routes voor fietsers en voetgangers, een aantrekkelijke openbare ruimte of zelfs nieuwe functies die het station en de omgeving versterken. Door dit amendement nemen we Station De Vink serieus en hebben we alle vrijheid om de komende vijf à tien jaar mogelijk iets daaraan te gaan doen. Het amendement luidt:

"Amendement 354.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen op 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel Z/24/089378/460758,

constaterende dat:

- a. in de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 geen aandacht wordt besteed aan de mogelijkheden voor ontwikkeling rond Station De Vink;*

- b. *Station De Vink op de grens ligt van Leiden en Voorschoten en daarmee een strategische locatie vormt in het regionale mobiliteits- en woningbouwnetwerk;*
- c. *de gemeente Leiden in haar zienswijze nadrukkelijk kansen ziet voor verdichting en woningbouw in de omgeving van Station De Vink;*

overwegende dat:

- d. *verdichting bij bestaande ov-knooppunten aansluit bij de provinciale en nationale beleidslijnen om nabij stations te bouwen (Nationale Omgevingsvisie en Omgevingsvisie Zuid-Holland) Nationale Omgevingsvisie | Rapport | Rijksoverheid.nl;*
- e. *Station De Vink ligt ook in het zogenaamde NOVEX-gebied Zuidelijke Randstad, dat weer samenhangt met het MIRT-verkenning Oude Lijn (spoorverbetering tussen Dordrecht en Leiden); zie: MIRT-verkenning Oude Lijn | MIRT overzicht;*
- f. *samenwerking met Leiden dus kansen biedt om betaalbare woningen toe te voegen, de economie een impuls te geven en de mobiliteit rond Station De Vink te versterken;*
- g. *de huidige tekst van de Omgevingsvisie hiermee een belangrijke ontwikkelkans onbenut laat;*

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

In hoofdstuk 6 (Gebiedsgerichte koers) in paragraaf 6.4.2. na Station Voorschoten (pagina 85) een passage op te nemen over Station De Vink en omgeving, met de volgende tekst:

'Station De Vink is een locatie waar ontwikkelkansen liggen, zoals in woningbouw en de versterking van de economische en maatschappelijke structuur. De gemeente Voorschoten gaat samen met de gemeente Leiden de ontwikkelkansen rond Station De Vink op termijn onderzoeken.'

Amendement 355 gaat over "in principe" niet in het buitengebied bouwen. Met dit amendement willen wij een punt maken van duidelijkheid en eerlijkheid. In de omgevingsvisie staat letterlijk: "in principe niet in het buitengebied bouwen". De woorden "in principe" wekken de suggestie dat er toch ruimte blijft om in de toekomst uitzonderingen te maken. De PvdA vindt dat we dat niet moeten willen. Het open en groene buitengebied is een van de grootste kwaliteiten van Voorschoten. Het is van essentieel belang voor de leefkwaliteit van onze inwoners, voor de natuur, voor de recreatie en voor ons dorpse karakter. Juist daarom moeten we helder en ondubbelzinnig zijn: we bouwen niet in het buitengebied; geen mitsen en maren, geen ruimte voor sluipende uitzonderingen. Het amendement luidt:

"Amendement 355.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen op 1 oktober, gezien het raadsvoorstel Z/24/089378/460758,

constaterende dat:

- a. *in de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 staat op bladzijde 8 opgenomen dat 'we in principe niet in het buitengebied bouwen zodat we het buitengebied open kunnen houden';*
- b. *de woorden 'in principe' ruimte laten voor uitzonderingen;*

overwegende dat:

- c. *de raad van mening is dat het behoud van het buitengebied als open en groen landschap essentieel is voor de leefkwaliteit van Voorschoten;*
- d. *duidelijkheid en zekerheid richting inwoners en ontwikkelaars wenselijk zijn;*
- e. *het schrappen van 'in principe' het standpunt van de gemeente ondubbelzinnig maakt;*

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

De passage op bladzijde 8 \ We bouwen in principe niet buiten het dorp zodat we het buitengebied open kunnen houden.' te wijzigen in:

'We bouwen niet in het buitengebied, zodat we het buitengebied open kunnen houden.'"

Met amendement 356 over de Jongerenraad willen wij jongeren in Voorschoten niet alleen erkennen, maar ook structureel een plek geven in de manier waarop wij het beleid maken. Op pagina 54 van de omgevingsvisie staat terecht dat Voorschoten er is voor alle leeftijden en dat we voorzieningen en de buitenruimte voor jongeren samen met hen willen verbeteren. De praktijk laat zien dat jongeren dit ook oppakken. De Jongerenraad heeft zich het afgelopen jaar duidelijk uitgesproken over de thema's die hen raken, zoals wonen en uitgaan. Ze hebben daarmee bewezen dat hun stem niet alleen waardevol is maar ook noodzakelijk. Juist jongeren zijn degenen die nu nauwelijks een woning kunnen vinden in Voorschoten. Juist zij voelen of het dorp aantrekkelijk blijft om er te wonen, te sporten en uit te gaan. Hun perspectief helpt ons om keuzes te maken die verder reiken dan de korte termijn. Door de Jongerenraad expliciet in de omgevingsvisie te benoemen geven we een krachtig signaal af: wij luisteren niet alleen naar de jongeren als ze zelf aan de bel betrekken, maar we betrekken hen ook structureel bij de toekomst van ons dorp. Zo maken we beleid dat echt voor alle generaties aan het werk is. Het amendement luidt:

"Amendement 356.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen op 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel Z/24/089378/460758,

constaterende dat:

- a. in de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 (bladzijde 54) staat dat Voorschoten er is voor alle leeftijden en dat de gemeente voorzieningen en buitenruimte voor jongeren wil verbeteren, samen met jongeren en verenigingen;
- b. de Jongerenraad Voorschoten zich het afgelopen jaar nadrukkelijk heeft geprofileerd, onder meer op de thema's wonen en uitgaan, en daarbij een waardevolle bijdrage heeft geleverd aan het maatschappelijk debat in onze gemeente;

overwegende dat:

- c. jongeren zelf het beste weten wat er nodig is om Voorschoten aantrekkelijk en leefbaar te maken voor hun generatie;
- d. de Jongerenraad een belangrijke brug vormt tussen jongeren en het gemeentebestuur;
- e. het van belang is om hun rol structureel te erkennen en te verankeren in de omgevingsvisie;

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

In hoofdstuk 5.2.3 onder het kopje 'Voorschoten voor alle leeftijden' (p. 54), de passage 'We verbeteren de voorzieningen en buitenruimte voor jongeren en kijken of we dit samen met (sport)verenigingen kunnen organiseren. We doen dat samen met de jongeren. Zij weten immers het beste waar ze behoefte aan hebben.' aan te vullen met de volgende zin:

'Daarbij betrekken wij de jongeren structureel bij de uitwerking van programma's, zoals bijvoorbeeld de vertegenwoordigers van de Jongerenraad.'"

Ik dien amendement 357 in over een veilige leefomgeving. De afgelopen weken zijn we opnieuw opgeschrikt door gevallen van femicide. Het raakt ons allemaal en laat zien dat veiligheid in een leefomgeving geen vanzelfsprekendheid is. Ook in Voorschoten moeten wij ons afvragen of wij genoeg doen om een omgeving te scheppen waar iedereen zich veilig voelt. De omgevingsvisie benoemt terecht leefbaarheid en ontmoeting, maar blijft beschrijvend over sociale veiligheid,

terwijl juist de inrichting van de openbare ruimte hierin een hele grote rol speelt: goede verlichting, overzichtelijke plekken, veilige loop- en fietsroutes en aandacht voor het voorkomen van onveilige situaties. Als raad kunnen we niet aan deze actualiteit voorbijgaan. We moeten in de visie handen en voeten geven aan onze verantwoordelijkheid om Voorschoten voor iedereen veilig te maken. Dit begint bij de manier waarop we onze wijken en straten inrichten. Met het amendement maken we duidelijk dat sociale veiligheid een wezenlijk onderdeel van een hechte en inclusieve gemeenschap is. Daarmee geven we die woorden niet alleen een plek op papier, maar ook een richting van hoe wij in de praktijk op een veilige manier in Voorschoten willen bouwen. Het amendement luidt:

"Amendement 357.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen op 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel Z/24/089378/460758,

constaterende dat:

- a. de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 het thema 'Hechte gemeenschap met ruimte voor diversiteit' benoemt (hoofdstuk 4.2, p.43) en dit thematisch verder uitwerkt in hoofdstuk 5.2 (start p.48);*
- b. de bestaande tekst in hoofdstuk 5.2 vooral beschrijvend is en onvoldoende concreet ingaat op sociale veiligheid in de openbare ruimte;*

overwegende dat:

- c. sociale veiligheid een voorwaarde is voor een diverse en inclusieve hechte gemeenschap;*
- d. bij inrichting en beheer van de openbare ruimte al in de planfase rekening gehouden moet worden met elementen die het veiligheidsgevoel beïnvloeden (verlichting, overzichtelijkheid, zichtlijnen en ontmoeting);*

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

In hoofdstuk 5.2 - Hechte gemeenschap, paragraaf 5.2.1 'Inleiding' (pagina 48), direct na de eerste alinea en vóór subparagraaf 5.2.2 'Plezierig wonen voor alle leeftijden' (p.49) de volgende zin op te nemen:

'Bij het vormgeven en beheren van de openbare ruimte zetten wij nadrukkelijk in op sociale veiligheid: we houden bij inrichting en herinrichting rekening met verlichting, overzichtelijkheid, zichtlijnen en plekken die uitnodigen tot veilige ontmoeting.'

Amendement 358 gaat over de spreiding van sociale huur. We weten dat er in Voorschoten wijken zijn waar nauwelijks sociale huur of middenhuur is. Juist daar lopen we het risico dat Voorschoten steeds eenzijdiger wordt, een dorp dat vooral bereikbaar is voor de hogere inkomens, terwijl jongeren, starters en mensen met een vitaal beroep nauwelijks een plek kunnen vinden. Met dit amendement maken we concreet dat we die scheefheid willen doorbreken. Dit betekent: bij nieuwe ontwikkelingen in wijken waar nu relatief weinig sociale huur aanwezig is ook echt ruimte maken voor die betaalbare woningen. Zo krijgen we spreiding van doelgroepen en voorkomen we dat Voorschoten verder uiteenvalt. Kortom: we maken met dit amendement van een mooie ambitie een uitvoerbare opdracht. Daarmee zorgen we ervoor dat Voorschoten echt een dorp voor iedereen blijft. Het amendement luidt:

"Amendement 358.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen op 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel Z/24/089378/460758,

constaterende dat:

- a. in de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 de ambitie is opgenomen om ten minste 30% sociale huurwoningen, 35% middenhuurwoningen en minimaal 67% betaalbare woningen op gemeenteground te realiseren tot 2040;
- b. de omgevingsvisie daarnaast aangeeft dat bijzondere en reguliere doelgroepen verspreid kunnen wonen in Voorschoten;

overwegende dat:

- c. het wenselijk is deze ambities niet alleen richtinggevend te formuleren, maar ook concreet door te vertalen naar uitvoeringsinstrumenten;
- d. er in Voorschoten wijken zijn met een relatief lage aanwezigheid van sociale huurwoningen, waardoor spreiding van doelgroepen onvoldoende vanzelfsprekend is;
- e. het volkshuisvestelijk programma en de woonzorgvisie de aangewezen kaders zijn om dit nader uit te werken;

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

*In hoofdstuk 5.2.2 Plezierig wonen voor alle leeftijden, onder het kopje: 'Waar en hoe we bouwen' op bladzijde 50, de volgende tekst toe te voegen (na '... bouwen het uitgangspunt.':
'De gemeente Voorschoten zet zich actief in om de spreiding van sociale huurwoningen en middenhuurwoningen over de verschillende wijken in Voorschoten te bevorderen. Dit betekent dat bij nieuwe ontwikkelingen in wijken waar nu relatief weinig sociale huur aanwezig is, actief ruimte wordt gemaakt voor deze categorieën.'"*

Amendement 359 gaat over scholen, verenigingsleven en de bieb. Het verenigingsleven en de bibliotheek zijn al decennialang de ruggengraat van ons dorp. Ze brengen mensen samen, zorgen voor ontmoeting, dragen bij aan inclusie en geven kleur aan ons sociale leven. Dat is precies wat Voorschoten zo bijzonder maakt. In de omgevingsvisie worden deze sterke punten terecht genoemd, maar de tekst blijft wederom vooral beschrijvend. Er staat wat we hebben en er staat dat het onder druk staat, maar er staat nauwelijks wat we concreet gaan doen om dit te versterken. Juist nu, met de vergrijzing, minder vrijwilligers en de druk op voorzieningen, is het nodig dat we dit stevig verankeren. Dit amendement doet dat: we spreken uit dat we vrijwilligers actief ondersteunen, dat we samenwerking met scholen en maatschappelijke organisaties stimuleren en dat we bij de gebiedsontwikkeling structureel ruimte reserveren voor sport, cultuur en scholen. Heel belangrijk: in gesprekken met corporaties en projectontwikkelaars moet de gemeente echt per se meenemen dat de voorwaarden voor die ontwikkelopgaven ook in deze voorzieningen zitten. Het amendement luidt:

"Amendement 359.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen op 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel Z/24/089378/460758,

constaterende dat:

- a. de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 het rijke verenigingsleven en de bibliotheek benoemt als sterke punten van Voorschoten (hoofdstuk 2.2.2 'Een gezond woondorp met een betrokken samenleving', vanaf pagina 13);
- b. de visie ook vaststelt dat deze voorzieningen onder druk staan door vergrijzing, minder vrijwilligers en beperkte middelen (hoofdstuk 3.2.2 'De opgaven' vanaf pagina 28);
- c. de tekst hierover voornamelijk beschrijvend van aard is en onvoldoende richting geeft aan toekomstige keuzes;

overwegende dat:

- d. het verenigingsleven en de bibliotheek cruciaal zijn voor sociale samenhang, inclusiviteit en gelijke kansen;

- e. *juist in een tijd van vergrijzing en groeiende diversiteit de gemeente een actieve rol moet nemen om deze voorzieningen te versterken;*

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

In hoofdstuk 4.2 Hechte gemeenschap met ruimte voor diversiteit op bladzijde 43 na het einde van de tweede alinea ('... dat Voorschoten kenmerkt.') de volgende tekst toe te voegen in een aparte alinea:

'Het doel is om het verenigingsleven in onze gemeenschap te versterken door vrijwilligers actief te ondersteunen en de samenwerking met scholen en maatschappelijke organisaties verder uit te bouwen. Hierbij wordt ingezet op een gezamenlijke inspanning om activiteiten en initiatieven voor iedereen toegankelijk en aantrekkelijk te maken. Tegelijkertijd willen we de bibliotheek verder ontwikkelen tot een echt multifunctionele huiskamer van de samenleving, waar ontmoeting, educatie, taalontwikkeling en digitale vaardigheden samenkomen. Dit maakt de bibliotheek niet alleen een plek voor kennis, maar ook een verbindend centrum voor de hele gemeenschap. Bovendien wordt bij nieuwe gebiedsontwikkelingen structureel rekening gehouden met de behoefte aan ruimte voor scholen, verenigingen, sport en cultuur. Op die manier krijgt het sociale en culturele leven een vaste plek in de fysieke inrichting van onze woonomgeving, waardoor het versterken van de leefbaarheid en samenhang binnen de gemeenschap centraal staat. In gesprekken met corporaties en projectontwikkelaars neemt de gemeente dit principe expliciet mee in de voorwaarden van de ontwikkelopgave.'

Met amendement 360 over Vlietland willen we een duidelijke en ondubbelzinnige boodschap afgeven over Vlietland. Hoewel Vlietland formeel op het grondgebied van Leidschendam-Voorburg ligt, is het voor Voorschoten van groot belang. Onze inwoners maken er dagelijks gebruik van om te wandelen, te fietsen, te sporten en van de natuur te genieten. Voor velen is Vlietland gewoon een onderdeel van hun leefomgeving. Met dit amendement spreken we ons als raad duidelijk uit: Vlietland moet behouden blijven als natuur- en recreatiegebied. We hebben formeel geen zeggenschap, maar we kunnen wel een stevige, consistente houding innemen richting onze buurgemeente en de regio. Dit geeft duidelijkheid aan onze inwoners. Het amendement luidt:

"Amendement 360.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen op 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel Z/24/089378/460758,

constaterende dat:

- a. *in de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 in hoofdstuk 6.5 (bladzijde 85 e.v.) Het buitengebied van Voorschoten wordt beschreven;*
- b. *in dit hoofdstuk aandacht wordt besteed aan de polders, de open ruimte en recreatieve verbindingen, maar Vlietland daarin niet wordt genoemd;*
- c. *Vlietland, hoewel op het grondgebied van Leidschendam-Voorburg, een belangrijke natuur- en recreatiefunctie heeft voor inwoners van Voorschoten;*

overwegende dat:

- d. *Vlietland een unieke groene long vormt voor de Leidse regio en direct grenst aan het Voorschotense buitengebied;*
- e. *inwoners van Voorschoten intensief gebruikmaken van Vlietland voor recreatie, natuurbeleving en sport;*
- f. *commerciële grootschalige ontwikkelingen (zoals villavakantieparken) op gespannen voet staan met de waarden die Voorschoten hecht aan Vlietland;*
- g. *het van belang is dat Voorschoten in de regionale samenwerking en richting Leidschendam-Voorburg een heldere boodschap formuleert en communiceert;*

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

*In hoofdstuk 6.5.2. Gebiedsgerichte koers (p. 90), na de derde alinea eindigend met 'Romeinse Limes' een passage over 'Vlietland' toe te voegen met de volgende tekst:
'Vlietland ligt op het grondgebied van de gemeente Leidschendam-Voorburg, maar vervult voor Voorschoten een belangrijke functie als groen natuur- en recreatiegebied. Onze inwoners maken intensief gebruik van het gebied voor wandelen, fietsen, watersport en natuurbeleving. Hoewel de gemeente Voorschoten formeel geen zeggenschap heeft over de ontwikkeling van Vlietland, spreekt Voorschoten nadrukkelijk uit dat behoud en versterking van de natuur- en recreatiewaarden prioriteit hebben. Grootschalige commerciële bebouwing, zoals villavakantieparken of vergelijkbare verblijfsrecreatie, achten wij onwenselijk en in strijd met deze waarden. Dit standpunt zal Voorschoten actief uitdragen in de regionale samenwerking en in het bijzonder richting de gemeente Leidschendam-Voorburg.'*

De heer **Maassen** (SP): Ik denk dat Vlietland een gebied is dat alle fracties in deze raad nauw aan het hart gaat. Daar zijn dan ook niet een maar twee amendementen over ingediend; tenminste, het andere amendement, amendement 362, zal straks worden ingediend. Ik vraag me af of de heer Posthuma van mening is dat die amendementen elkaar versterken of dat zij strijdig met elkaar zijn. Ik vraag me ook af of het niet sterker is om met z'n allen één amendement hierover in te dienen. Hoe ziet de heer Posthuma dat?

De **voorzitter**: Als voorzitter kan ik melden dat de amendementen niet strijdig zijn, want anders had ik daar een opmerking over gemaakt. Dat is even een procedurele opmerking.

De heer **Maassen** (SP): Dat is procedureel, maar mijn vraag is politiek bedoeld.

De **voorzitter**: Maar even voor de helderheid.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik denk dat de amendementen elkaar niet uitsluiten, maar elkaar versterken. Het is heel goed dat D66 met dat amendement de oorspronkelijke tekst terug wil hebben. Het amendement van de PvdA gaat nog een stapje verder, omdat we ten aanzien van dat buitengebied - Vlietland hoort daarin weliswaar niet bij Voorschoten, maar is als gebruiksgebied wel heel belangrijk voor onze bewoners - een extra stimulans geven om dit actief te uiten in de buitenwereld. Daarmee is het een versterkend amendement en gaat het verder dan het amendement van D66.

Tot slot motie 362 over lokaal maatwerk. De omgevingsvisie noemt lokaal maatwerk om vitale beroepen en andere doelgroepen een kans te geven op bewoning. Dat is mooi, maar zolang dit niet concreet wordt ingevuld blijft het wederom vrijblijvend. We zien dat zorgmedewerkers, leraren en politieagenten moeite hebben om in Voorschoten te kunnen wonen, terwijl we ze juist zo hard nodig hebben. Ook inwoners met een sterke lokale binding die beroepen uitoefenen, zien vaak geen kans om hier te blijven. Daarmee verliezen we mensen die van groot belang zijn, niet alleen voor de gemeenschap, maar ook voor de sociale samenhang in ons dorp. Deze motie vraagt om minimaal 10% van de woningen te reserveren voor vitale beroepen en mensen met een aantoonbare binding met Voorschoten en om dit stevig te verankeren in de prestatieafspraken en uitvoeringsdocumenten. Daarmee maken we van een mooie ambitie een mooi concreet instrument. De motie luidt:

"Motie 362.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen op 1 oktober gezien het raadsvoorstel Z/24/089378/460758,

constaterende dat:

- a. in de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 op pagina 49 van paragraaf 5.2.2. Plezierig wonen voor alle leeftijden is opgenomen dat lokaal maatwerk wordt ingezet om bijvoorbeeld woningzoekenden met een vitaal beroep te huisvesten;*

- b. ook wordt benoemd dat lokaal maatwerk kan worden gebruikt voor andere doelgroepen die voorrang nodig hebben;

overwegende dat:

- c. de beschikbaarheid van betaalbare woningen in Voorschoten beperkt is, waardoor vitale beroepsgroepen (zoals zorgmedewerkers, leraren en politieagenten) moeilijk in ons dorp kunnen wonen;
- d. inwoners met een sterke lokale binding vaak geen kans maken om in Voorschoten te blijven wonen;
- e. het voor de leefbaarheid en sociale samenhang van Voorschoten van groot belang is dat vitale beroepen en mensen met binding aan het dorp ook daadwerkelijk in Voorschoten kunnen wonen;
- f. in meerdere Nederlandse gemeenten dit principe is toegepast, zoals in Hilversum, Baarn en Gooise Meren. (Zie: Woningvoorrang voor leraren, zorgpersoneel en politieagenten in Hilversum en Gooise Meren | NH Gooi);

verzoekt het college:

1. om in prestatieafspraken met woningcorporaties en bij nieuwe woningbouwprojecten minimaal 10% van de woningen te reserveren voor inwoners met vitale beroepen én aantoonbare lokale binding;
2. dit uitgangspunt expliciet verder uit te werken en te verankeren in de uitvoeringsdocumenten (zoals het volkshuisvestelijk programma en de woonzorgvisie);
3. de raad jaarlijks te informeren over de resultaten van dit maatwerk,

en gaat over tot de orde van de dag."

Ik wil afsluiten; ik geloof dat ik ook bijna door mijn tijd heen ben. De omgevingsvisie is, zoals gezegd, geen klein radertje. Zij is de regisseur van ons beleid, het fundament en de koersbepaler. Hierin hoort te staan welke richting Voorschoten kiest in de dilemma's van de komende vijftien jaar. Laten we vandaag zorgen dat die richting een stukje helderder is geworden en dat we in 2040 kunnen zeggen: Voorschoten is van ons allemaal.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Daar ligt ie dan, onze omgevingsvisie. Zijn we er blij mee? Ja en nee. Ja, omdat er heel veel goede zaken in staan. Nee, omdat op een van de allerbelangrijkste onderwerpen, namelijk woningbouw, een visie ontbreekt. Dat gemis lijkt een beetje weggemoffeld door exacte woningaantallen op locaties te plakken op basis van de beschikbare ruimte en door woningen waar de laatste hand aan wordt gelegd, op te nemen in de visie. Dat is vast niet de bedoeling en zeker niet het doel, want het doel is een visie, niet een opsomming van projecten. In de commissie heb ik uitgelegd dat mijn fractie anders, strategischer, naar de huisvestingsopgave wil kijken. Dat is juist ook de bedoeling van de Omgevingswet, bijvoorbeeld onderzoeken hoeveel kwetsbaarheid wij kunnen en willen toevoegen aan ons dorp en onderzoeken of de aanpak van de woonopgave slimmer en sneller kan wanneer we er anders naar kijken, zoals het College van Rijksadviseurs voorstelt in een recent rapport; denk bijvoorbeeld aan woningdelen. Het is een omslag in het denken, maar juist omdat ons dorp achterloopt met een uitgekristalliseerde visie op de woonopgave, vindt D66 dat we die vernieuwende denkwijze met beide handen moeten aangrijpen. Dat maakt ons dorp toekomstbestendiger en bestuurskrachtiger. Onze achterstand wil D66 dus omzetten in een voorsprong. Ik zal er trots op zijn wanneer Voorschoten eindelijk zelf een degelijke, onderbouwde koers kiest voor haar woonopgaven in plaats van zich te laten dirigeren door een ontwikkelaar of door Holland Rijnland. Zoals u van ons gewend bent, hebben we gezocht naar een constructieve aanpak om dit te realiseren. Met dank aan de ambtenaren die meedachten denken wij die weg gevonden te hebben door het college te vragen de raad een raadgegrief met afwegingskaders voor te leggen. Zo kunnen we, al is het via een U-bocht, uiteindelijk tot een goed gefundeerde visie komen over de woonopgave. Daarom dien ik motie 363 in. De motie luidt:

"Motie 363.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 1 oktober 2025,

constaterende dat:

- a. het tekort aan woonruimte gebaat is met een strategische aanpak;
- b. in de omgevingsvisie 2040 een overzicht van alle potentiële bouwlocaties in Voorschoten ontbreekt;
- c. een overzicht om de bestaande woonvoorraad beter te benutten vooralsnog ontbreekt;
- d. daarnaast een onderbouwing ontbreekt voor het benodigde aantal woningen na 2030 bezien vanuit het perspectief van onze dorpsgemeenschap;
- e. een toelichting ontbreekt over de consequenties van nieuwbouw voor bodem, infra, mobiliteit, leefbaarheid, water, luchtkwaliteit, werken, consumeren, recreëren, open ruimte, biodiversiteit, geluid, zorg en voorzieningen;
- f. een visie op de mate van realisatiekracht als gevolg van schaarste van arbeid tot grondstof, van energie tot drinkwatertekort en rioolcongestie vooralsnog ontbreekt in de omgevingsvisie;
- g. in paragraaf 7.8.2 staat 'In een volgende versie van de omgevingsvisie zullen we verder gaan in het daadwerkelijk opstellen van een integrale visie waarin (nieuw) strategisch ruimtelijk beleid wordt geïntegreerd met sectorale thematische, gebiedsgerichte of opgavegerichte uitwerkingen.';

overwegende dat:

- h. de omgevingsprogramma's na vaststelling van de omgevingsvisie worden geschreven;
- i. de volgorde van de uitwerking van de omgevingsprogramma's vooralsnog onduidelijk is;
- j. zowel woningzoekenden als ontwikkelaars perspectief nodig hebben op (on)mogelijkheden met betrekking tot de huisvestingsopgave;
- k. de gemiddelde bouwtijd van een woning 2 jaar is, de gemiddelde ontwikkeltijd 10 jaar en een woning liefst 400 jaar functioneert;
- l. Voorschoten dus erbij gebaat is om >100 jaar vooruit te kijken bij het inventariseren van kansen en bedreigingen met betrekking tot toekomstbestendige woningen;
- m. de op 18-9-2025 verschenen agenda van het College van Rijksbouwmeester en Rijksadviseurs ('Gedeelde grond': nieuwe CRa agenda 2025-2029 | Nieuwsbericht | College van Rijksadviseurs) inspiratie biedt voor een grondiger aanpak van de huisvestingsopgave;

van mening dat:

- n. er een overvloed aan kansen is om ons dorp toekomstbestendiger te maken voor de komende generaties, die nog niet allemaal in beeld zijn;
- o. de ontbrekende kansen voortvarend in kaart moeten worden gebracht;
- p. onze bestuurskracht toeneemt wanneer we standpunten innemen op basis van feiten en afwegingen en vervolgens onderbouwde keuzes maken;
- q. de Voorschotense onderhandelingspositie bij het maken van afspraken met regionale partners gebaat is met een heldere analyse;
- r. inzicht in schaarste op het gebied van realisatiekracht kan leiden tot andere keuzes;
- s. de raad eerder de gelegenheid moet hebben dan par. 7.8.2 stelt om onderbouwd te kunnen sturen op de aanpak van de woonopgave;

verzoekt het college de raad zo spoedig als mogelijk, bij voorkeur voorafgaand of eventueel tijdens het uitwerken van het eerste omgevingsprogramma dat wonen betreft, een raadpleegbrief voor te leggen met daarin:

1. een overzicht van alle potentiële bouwlocaties;
2. een overzicht op hoofdlijnen voor het slimmer gebruiken van de bestaande gebouwenvoorraad;
3. een afwegingskader van deze overzichten dat inzage biedt in de te maken keuzes van duidelijke criteria, bijvoorbeeld:
 - a. Water en bodem
 - b. Agrarische gronden en natuur
 - c. Economie en energie
 - d. Werken en bereikbaarheid
 - e. Voorzieningen en leefbaarheid
 - f. Veiligheid (o.a. sociaal, calamiteiten en klimaat)
 - g. Inzicht in de behoefte aan woningen, voor de diverse doelgroepen
 - h. De mate waarin een locatie bijdraagt aan de diverse doelgroepen

- i. Inzicht in de haalbaarheid van een locatie gezien het draagvlak daarvoor;*
4. *een visie op de mate van realisatiekracht gebaseerd op de beschikbaarheid van arbeid, grondstof, energie, drinkwater en riool;*
5. *een voorstel hoe dit afwegingskader het beste kan worden opgenomen in één of meerdere uitwerkingsprogramma's / omgevingsvisie,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Maassen** (SP): Ik vind dit een interessant voorstel. Ik vraag me af wat de verhouding is tussen deze raadpleegbrief met kaders en het volkshuisvestingsprogramma dat wettelijk verplicht onder deze omgevingsvisie moet komen te hangen. Is het een voorbereiding daarop? Hoe ziet mevrouw Schroot dat?

Mevrouw **Schroot** (D66): Dank voor deze interruptie. Dat is een lastig stuk, omdat je die verplichte volkshuisvestingsopgave hebt, maar we hebben nog twee andere programma's die over wonen gaan. Neem me niet kwalijk dat ik verwijs naar het ambtelijke overleg, maar dat moet nog uitkristalliseren waar alles precies een plek gaat krijgen. Het lijkt me niet gepast om als raadslid een exacte uitspraak daarover te doen, want ik heb de deskundigheid niet.

De heer **Maassen** (SP): Dan vraag ik me af wat, met alle goede bedoelingen, de toegevoegde waarde van de raadpleegbrief is als we nog niet weten hoe die in het vervolg ingezet moet worden.

Mevrouw **Schroot** (D66): In de raadpleegbrief kan opgenomen worden hoe we dat precies vorm moeten geven. Het gaat ook niet alleen om de volkshuisvestingsopgave met de doelgroepen, maar ook om alle ruimtelijke aspecten, zoals de klimaatverandering en de opgave van hoe we met het oog daarop gaan bouwen en hoe we hoog water of extreme regenval kunnen gaan opvangen.

De **voorzitter**: De derde en laatste interruptie van de heer Maassen.

De heer **Maassen** (SP): Ik snap de verwarring, want ik ben er zelf ook nog niet helemaal achter, maar voor zover ik het heb begrepen, wordt het volkshuisvestingsprogramma de vervanger van de woonvisie en is dat juist de plek, hangend onder de omgevingsvisie, waar je dat in gaat regelen. Ik vraag me dus nogmaals af wat dit daar dan aan toevoegt.

Mevrouw **Schroot** (D66): Het voordeel is dat we het college nu vragen om hiermee voortvarend aan de slag te gaan, omdat nog volstrekt onduidelijk is welke programma's als eerste uitgewerkt gaan worden. We moeten wel een koers kiezen om ons niet eindeloos alles te laten overkomen.

Ik wil twee amendementen indienen naar aanleiding van de zienswijzen. Allereerst willen we voorkomen dat bijvoorbeeld een snackbar naast een school kan worden gebouwd. De door de GGD ingebrachte tekstuele aanpassing dienen wij daarom middels amendement 361 in. Het gaat dus niet om het aanpakken van de dingen die nu al bestaan. Het gaat er juist om dat je in de toekomst dingen die je niet wenst, op basis van de omgevingsvisie kan voorkomen. Het amendement luidt:

"Amendement 361.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/24/089378/460758,

constaterende dat:

- a. *de GGD Hollands Midden in zijn zienswijze vraagt om op bladzij 27 de zinsnede: 'te stimuleren dat de gezonde (voedsel) keuze makkelijker wordt' op te nemen;*

overwegende dat:

- b. *een gezonde voedselkeuze de argumentatie is om ondernemingen die gezondheid schadelijke producten verkopen dan wel produceren naast kwetsbare locaties zoals scholen te verbieden in omgevingsplannen;*
- c. *deze zinsnede om die reden deel uitmaakt uit van de fysieke leefomgeving;*

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

In paragraaf 3.2.1 onder nummer 3. Stimuleren van een gezonde levensstijl, de zinsnede op te nemen: 'door te stimuleren dat de gezonde (voedsel)keuze makkelijker wordt en', waardoor de tekst wijzigt in:

'... De gezondheid van onze inwoners kunnen we bevorderen door te stimuleren dat de gezonde (voedsel)keuze makkelijker wordt en door onze openbare ruimte beweegvriendelijke en rookvrij (speel- en sportplekken) in te richten.'

Ik herhaal met andere woorden wat ik in de commissie heb gezegd. Het is onuitlegbaar om onze oren te laten hangen naar wat niet-Voorschotenaren vinden van hun eigen grond. Voorschotenaren ervaren overal in recreatiegebied Vlietland natuur. Dat stond prima verwoord in de oorspronkelijke versie. De ultieme definitie van "natuur" bestaat niet. Het weglaten van dat woord doet geen recht aan de ervaring van Voorschotenaren. Daarom dien ik amendement 362 in. Het amendement luidt:

"Amendement 362.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/24/089378/460758,

constaterende dat:

- a. naar aanleiding van de zienswijze van de gemeente Leidschendam-Voorburg én Vlietland BV de tekst in omgevingsvisie 2040 is aangepast;*
- b. Voorschoten geen zeggenschap heeft over kaders buiten haar eigen grondgebied, ook wanneer die net over de gemeentegrens liggen;*
- c. uitspraken zoals welk deel van Vlietland natuur-, water- dan wel recreatiegebied is, horen dus niet tot de bevoegdheden van de Voorschotense gemeenteraad;*

overwegende dat:

- d. Voorschoten wel de visie van haar inwoners op die grondgebieden kan en mag weergeven wanneer dat relevant is voor haarzelf;*
- e. het dus gepast is wanneer Voorschoten in de omgevingsvisie vastlegt hoe haar inwoners Vlietland ervaren;*
- f. er geen zienswijzen van Voorschotense belanghebbenden zijn ontvangen over de oorspronkelijke tekst die ter inzage heeft gelegen;*
- g. de oorspronkelijke tekst uit de omgevingsvisie die ter inzage heeft gelegen daarmee correct is en dus niet hoeft te worden aangepast;*

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

In paragraaf 3.5.5 de tekst te verwijderen: 'In Vlietland, gelegen aan de andere kant van de Vliet in de gemeente Leidschendam-Voorburg, komen deze functies bij elkaar. Zo is de Vogelplas en omgeving ten zuiden van de Jan Bakkersloot een natuurgebied en is het noordelijke deel een aantrekkelijk watersport- en recreatiegebied.'

En de tekst toe te voegen: 'Het recreatiegebied Vlietland aan de andere kant van de Vliet in Leidschendam-Voorburg past hier als aantrekkelijk watersport-, recreatie- en natuurgebied naadloos in.'

Tot slot. Ik vind het echt niet kunnen dat een college de omgevingsvisie bij de raad dropt met het advies om alles wat de raad niet zint te amenderen. Tegenstrijdigheden, overbodigheden en

onduidelijkheden uit deze omgevingsvisie amenderen is een onmogelijke opgave voor raadsleden. We ontberen de tijd en de deskundigheid en zouden ook nog eens een buitenproportioneel beroep moeten doen op ambtelijke ondersteuning. De raad is geen restauratiebedrijf dat ongelukken moet voorkomen. Wanneer ik wethouder zou zijn, zou ik ervoor zorgen dat dit zo snel mogelijk wordt opgelost. Volgens mij heb ik nu alles ingediend.

De **voorzitter**: Bij motie 364 staan D66 en GroenLinks, maar ik heb u daar geen van beiden over gehoord. Het kan zijn dat u die niet indient; dat is natuurlijk een optie.

Mevrouw **Schroot** (D66): Nee, die dien ik zeker in. Sorry, ik denk dat er met het kopiëren van de tekst iets is weggefallen. Die motie dien ik bij dezen in. Het gaat er vooral om dat we op tijd kaders kunnen geven aan de evaluatie en dat we als raad ook in stelling worden gebracht om bij te sturen waar dat nodig is. De motie, die mede wordt ingediend door GroenLinks, luidt:

"Motie 364.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 1 oktober 2025,

constaterende dat:

- a. paragraaf 7.8.1 beschrijft wanneer de omgevingsvisie wordt aangepast op onderdelen;*
- b. een jaarlijkse evaluatie wordt uitgevoerd;*

overwegende dat:

- c. de omgevingsvisie bedoeld is om flexibel te zijn en bijgewerkt te worden;*
- d. wijzigingen als gevolg van de uitwerking van de omgevingsplannen onvermijdelijk zijn;*
- e. iedere vier jaar koerswijzigingen voor de hand liggen als gevolg van een nieuw coalitieakkoord en van wereldwijde, landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen die opgenomen moeten worden in de omgevingsvisie;*
- f. het opstellen van een grondige evaluatie tijdrovend is, dus om die reden doelmatig moet worden ingezet;*
- g. de uitkomst van de evaluatie van belang is voor de coalitieakkoorden van 2030 en verder;*
- h. de raad de mogelijkheid wenst om te kunnen bijsturen op evaluatiekaders;*

verzoekt het college:

- 1. uiterlijk Q3 2026 de raad te informeren over hoe en wat jaarlijks geëvalueerd wordt en welke stakeholders bij de evaluatie betrokken worden;*
- 2. in de jaarlijkse evaluatie op te nemen of en, zo ja, wanneer een gedeeltelijke of volledige herziening van de omgevingsvisie nodig is én of hier een diepgaandere evaluatie voor nodig is;*
- 3. de eerste update van de omgevingsvisie uiterlijk Q4 2026 aan de raad voor te leggen,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Van Horck** (CDA): Voorzitter. Vandaag spreken we over de omgevingsvisie. Er was ooit een wijs politicus bij onze oosterburen, die zei: "Wer Visionen hat, soll zum Arzt gehen", dus "wie visioenen of visies heeft, moet naar de arts". Dat was het origineel, van Helmut Schmidt, die dat tegen Willy Brandt zei. Visies, daar spreken we vandaag over; we spreken over een omgevingsvisie. Wat mij betreft zit eigenlijk alles in deze visie wat erin zou moeten zitten. Ik ben bij de sprekers misschien een beetje een buitenbeentje, maar ik vind dat de wethouder eigenlijk best wel goed werk heeft geleverd. We hebben daar als raad veel betrokkenheid bij gehad. Er is een net participatieproces geweest en de zienswijzen zijn, zoals ik ook in de commissievergadering heb gezegd, keurig voorzien van goede antwoorden. Daar is werk van gemaakt. Ja, er liggen ook een aantal amendementen. Een aantal daarvan zullen wij ook steunen, maar ik denk dat het goed is dat ik uitleg hoe mijn fractie dit document politiek gewogen heeft. Naast de omgevingsvisie hebben we ook nog een omgevingsplan. Ik denk dat het goed is om daar nog even naar te kijken. In dat plan worden de harde regels opgenomen: wat kan er juridisch wél en wat niet? Dit is de omgevingsvisie, een algemeen richtinggevend document.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik vraag me af of meneer Van Horck ook op de hoogte is van de omgevingsprogramma's.

De heer **Van Horck** (CDA): Zeker, die hangen daar ook onder, maar het gaat nu even om het omgevingsplan, waar de juridische kaders worden geschetst: wat is juridisch wél mogelijk en wat niet? Dat is een doorvertaling van de omgevingsvisie.

Het wat staat voor ons dus in de omgevingsvisie. Het hoe - waar straks gebouwd gaat worden, hoeveel woningen er gebouwd gaan worden, wat de voorwaarden, de geluidsnormen en de groenvoorwaarden zijn - komt straks in het omgevingsplan. Dat plan ligt pas in de nieuwe raad ter besluitvorming voor. Dat is een juridische uitwerking van deze visie. Met deze visie schetsen we de kaders voor dat plan. De kaders dus; we doen niet definitief een deur dicht of open. We geven richting. De omgevingsvisie kijkt naar het wat: wat willen we met Voorschoten? Het plan is straks voor het hoe: hoe gaan we dat juridisch regelen? Op die manier hebben wij ook naar dit document gekeken: is voor ons na lezing van dit document duidelijk wat wij met Voorschoten willen? Onze fractie komt tot de conclusie dat we daarin een positieve grondhouding hebben, maar laat ik het college en mijn collega's wel alvast waarschuwen: bij het plan zullen wij er heel scherp op toezien dat die juridische kaders echt goed vastgelegd zijn en dat groen echt groen blijft waar wij dat aanwijzen, want dat is een doorvertaling van deze visie. Voor nu kijken we naar het visiedocument. We hebben dus een positieve grondhouding ten opzichte van het document en zijn voornemens ermee in te stemmen, maar we hebben nog wel een paar kleine vragen, allereerst over de locatie van het onderstation, de locatie IJsbaan. Is dat werkelijk zo'n goede locatie? Wij denken van niet. Het ligt ingeklemd tussen twee wijken. Er is nu groen. Groen daar opofferen voor een onderstation, dat is niet hoe wij dat voor ons zien. Het wordt nu genoemd als zoeklocatie. Daarom dien ik met steun van Voorschoten Lokaal en de VVD amendement 364 in. Het amendement luidt:

"Amendement 364.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel vaststellen voorstel Omgevingsvisie Voorschoten 2040,

constaterende dat:

- a. op pagina 70 de locatie 'IJsbaan' genoemd wordt als een van de vier voorkeurslocaties voor een nieuw onderstation;*

overwegende dat:

- b. deze locatie zich bevindt waar thans veel kinderen zullen skaten, schaatsen of spelen;*
- c. deze locatie zich zeer dichtbij zowel bewoners van de Vlietwijk als Krimwijk bevindt;*
- d. de huidige locatie IJsbaan zich kenmerkt als een groene locatie waarbij diverse mogelijkheden bestaan vergroening van de wijk;*
- e. het burgerinitiatief 'Vlietpark' zich inzet om de mogelijkheid te verkennen om de combibaan in te bedden in een groen park voor bewoners dat zal bijdragen aan minder hittestress voor zowel Vlietwijk als Krimwijk;*
- f. in de aangenomen motie 302 'Stedenbouwkundig ontwerp IJsbaan' van GL, PvdA, D66 (d.d. 9 november 2023), uitgesproken is dat 'de beschikbaarheid van hoogwaardig groen, ook voor recreatie, voor omliggende wijken van groot belang is';*
- g. het aanwijzen van de locatie als een van de vier voorkeurslocaties daarmee tevens niet in lijn lijkt met motie 302;*

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

De locatie 'IJsbaan', zoals vermeld in de opsomming op pagina 70, te schrappen als een van de vier voorkeurslocaties voor een nieuw onderstation."

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik had het amendement gelezen en was geïnteresseerd, vooral omdat Liander volgens mij de voorkeur geeft aan die plek en niet aan alle andere opties. Hoe heeft de CDA-fractie dit gewogen?

De heer **Van Horck** (CDA): Dat is een hele goede; daar wilde ik net op ingaan. Hiermee wordt de locatie geschrapt als zoeklocatie voor het onderstation. Mocht onverhoopt toch blijken dat er alsnog hele goede en doorslaggevende redenen zijn waardoor het college het na de afweging toch daar wil omdat het dit als enige locatie ziet, dan is het aan het college om terug te komen naar de raad. Maar als raad geven wij nu de kaders en de richting aan: daar liever niet. Wij zien dit dus als een advies aan het college om die locatie niet als voorkeur op te nemen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik denk dat wij allemaal op hetzelfde aanslaan. Ik heb geïnteresseerd zitten luisteren naar de heer Van Horck. Hij zegt dat hierin de kaders worden gesteld en dat hij die straks juridisch uitgewerkt wil zien. Wat is voor de heer Van Horck het verschil tussen een suggestie die je doet en een kader dat je stelt? Want een kader is hard; dit is een bindend document. Dan kun je niet zeggen: we doen een vage suggestie en dan zien we wel waar het college mee komt. Wat moet het college daar dan juridisch aan uitwerken? Een beetje vage plannen? Ik ben op dit moment een beetje in de war door het betoog van de heer Van Horck.

De heer **Van Horck** (CDA): Dan leg ik het graag nog een keer uit. Er staan nu vier locaties. Wij stellen voor om er eentje te schrappen. Dat zijn de kaders die wij aan het college meegeven. Meneer Posthuma heeft net gevraagd of we daarmee de locatie uitsluiten. Wat ons betreft wel, maar het is aan het college om uiteindelijk een voorstel te doen voor waar het station komt. Als er zwaarwegende redenen zijn ... Maar dat is aan het college en dan moet het college opnieuw een voorstel doen aan de raad.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Begrijp ik de heer Van Horck nu goed dat wij het kader meegeven dat we het daar niet willen, zonder dat wij daar daadwerkelijk inhoudelijke informatie over hebben, maar dat het college dan terug moet komen naar de raad? Wie stuurt hier nou daadwerkelijk? Als wij zeggen dat we het daar niet willen, dan is dat een besluit waar het college het mee te doen heeft. We hebben dat eerder aan de orde gehad met de vragen van de heer Maassen. Het kan toch niet zo zijn dat het college naar ons terugkomt en zegt "ja, dit waren de kaders, maar we gaan het toch anders doen" en dat we daar dan akkoord mee gaan?

De heer **Van Horck** (CDA): Dit is precies waar we het eerder over hebben gehad: de omgevingsvisie is een levend document. Voor het college bestaat er altijd de mogelijkheid om te zeggen dat het alles heeft afgewogen en dat het die gesprekken met Liander heeft gevoerd - die gesprekken kunnen wij niet voeren - en om met een alternatief voorstel te komen. Dat is volgens mij gewoon hoe het tussen college en raad werkt. Voor mij is het dus zonneklaar. Wij geven een duidelijk signaal af: wat mijn fractie betreft is dit voor de raad geen voorkeurslocatie. Daarom willen wij die locatie graag van de lijst af hebben.

De **voorzitter**: De derde en laatste interruptie van de heer Deuzeman.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Wat ik hier hoor, is dat het CDA nu de intentie heeft om geen visie te definiëren. Het hoort zo te gaan: wij moeten hier als raad de visie definiëren op waar wij dit plan willen hebben. Dan pas komt de uitwerking van hoe we dat gaan doen. Ik hoor de heer Van Horck hier kennelijk voorstellen dat we dat omdraaien, namelijk dat wij hier niks over meegeven en dat we achteraf onze visie aanpassen aan wat dan kennelijk de uitkomst is. Dat is exact waar wij bang voor waren, namelijk dat we uiteindelijk gewoon geregeerd gaan worden door de waan van de dag en datgene waar een projectontwikkelaar mee komt en dat we dat dan maar weer achteraf accorderen. Vindt de heer Van Horck dat niet tegenovergesteld aan de bedoeling van de Omgevingswet en, om eerlijk te zijn, aan de taak van de raad?

De heer **Van Horck** (CDA): Nee, absoluut niet, want het is aan de raad om uiteindelijk te beoordelen of het argument waarmee het college dan zou terugkomen voor het toevoegen van een nieuwe locatie, een goed argument is. Wij geven het college nu drie locaties mee. Het college komt dan met een vierde locatie, nadat het met Liander heeft gesproken. Uiteindelijk is het dan aan de raad om te zeggen of we dat wel of niet doen. Er worden dus duidelijke kaders meegegeven, maar op basis van de Omgevingswet kan het college uiteindelijk inderdaad met een alternatieve locatie komen. Dat kan, maar uiteindelijk ligt het laatste woord bij deze raad; daar hecht ik waarde aan.

De heer **Maassen** (SP): Ik ben ook redelijk verrast en een beetje verbijsterd door dit amendement, want in de tekst van de omgevingsvisie staat dat op dit moment naar vier locaties wordt gekeken, dat het onderzoek nog moet plaatsvinden en dat het college op basis van argumenten met een voorstel naar de raad komt. Voordat het onderzoek heeft plaatsgevonden en dus zonder de inhoud, de afwegingen en de belangen van de verschillende stakeholders, zoals Liander, te kennen, zeggen een aantal fracties in de raad middels een amendement alvast van een van die locaties: daar in ieder geval niet. Ik ben benieuwd waarom het CDA dit doet. Ik vraag het nu dus maar even op de man af: waarom vindt u de IJsbaan een slechtere locatie dan het Nicolaespad of Langs de Korte Vliet?

De heer **Van Horck** (CDA): Er is een mooie locatie bij de IJsbaan waar we graag een combibaan gerealiseerd zouden willen zien. Het is een locatie die dicht op de woningen ligt en dicht tegen twee wijken aan zit. Daarom zien wij deze locatie niet voor ons als een locatie voor een onderstation. De reacties verbazen mij enigszins, omdat we hiermee een duidelijk kader aan het college meegeven. Dat is precies wat we in deze omgevingsvisie zouden moeten doen.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb het niet opgemeten, maar in mijn beleving zijn de twee door mij genoemde locaties - het Nicolaespad en Langs de Korte Vliet - dicht bij de bebouwing dan de IJsbaan. Ik heb dat niet opgemeten en de heer Van Horck heeft dat ook niet opgemeten. Dat is nou juist het probleem: het is nog niet onderzocht. Is het niet verstandig om dit eerst te onderzoeken en dan pas conclusies te trekken en om dit niet andersom te doen, zoals de heer Van Horck nu doet?

De heer **Van Horck** (CDA): Wij maken daar een andere afweging in. Wij geven het college mee dat er wat ons betreft drie locaties zijn en dat de IJsbaan daar niet bij hoort.

De **voorzitter**: De derde en laatste interruptie van de heer Maassen.

De heer **Maassen** (SP): Ik concludeer dus dat de CDA-fractie hier zegt: feiten doen er niet toe, want wij hebben meningen.

De heer **Van Horck** (CDA): Ik constateer dat het CDA zonneklaar is en kaders meegeeft aan het college: daar waar in het voorstel vier locaties staan, zien wij er drie.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik zou graag van de heer Van Horck willen horen waarom hij nu met dit voorstel komt en niet toen de informatiebrief aan de raad, met de vermelding dat vier locaties onderzocht gaan worden, voor de zomer was verzonden.

De heer **Van Horck** (CDA): Wij komen hier nu mee omdat het document nu voorligt, maar wij hebben tijdens de zomer ook met partners hierover gesproken.

Mevrouw **Schroot** (D66): Met welke partners heeft u gesproken?

De heer **Van Horck** (CDA): We hebben onder anderen met de IJsbaan gesproken en met de bewoners. We hebben ook een bewonersinitiatief met betrekking tot het Vlietpark gezien, dat ook bij het Weekend van Voorschoten heeft gestaan. Daarom hebben wij dit amendement ingediend.

De **voorzitter**: De derde en laatste interruptie van mevrouw Schroot.

Mevrouw **Schroot** (D66): U laat met het voorstel over de IJsbaan uw oren dus hangen naar een aantal mensen zonder alles grondig af te wegen, zoals sprekers vóór mij ook al hebben gezegd.

De heer **Van Horck** (CDA): Nee, wij zien vier locaties, waarvan wij zeggen dat er nog drie overblijven. Daar hebben we een zorgvuldige afweging over gemaakt. U maakt er nu een karikatuur van, alsof wij simpelweg naar één partner luisteren en daarnaar lopen. Wij hebben een zorgvuldige afweging gemaakt en wij vinden dit geen geschikte locatie.

De heer **Posthuma** (PvdA): Heeft de heer Van Horck ook gesproken met partners rond het Sint Nicolaespad?

De heer **Van Horck** (CDA): Zeker.

De heer **Posthuma** (PvdA): Wilt u dan ook met ons delen met welke partners u hierover gesproken heeft?

De heer **Van Horck** (CDA): Nee, ik ga hier niet in een kruisverhoor zitten. Nee.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik zal het kort introduceren. Het punt is - daarmee reageer ik op het punt van mevrouw Schroot - dat in de afweging die het CDA en andere partijen hebben gemaakt, volgens mij best wel over een bepaalde optie is gesproken. Uit de antwoorden die ik nu van u krijg, krijg ik de indruk dat over de andere opties minder goed is gesproken en dat zij minder goed zijn doordacht. Zoals alle interrupties aangeven, zijn de afwegingen vrij eenzijdig gemaakt en heeft u niet het hele plaatje meegenomen. Dus nogmaals de oproep: waarom wacht u het onderzoek niet gewoon af? Dan gaan we daarover een inhoudelijke discussie voeren in plaats van nu heel selectief een voorstel af te schieten op basis van een paar gesprekje die u op één plek heeft gevoerd.

De heer **Van Horck** (CDA): Wij kijken daar echt anders tegen aan. Er wordt hier niet een voorstel afgeschoten. Er liggen vier opties voor en er blijven er drie over. Wat ons betreft is daar dus gewoon een zorgvuldige afweging gemaakt.

Er zijn bij ons ook nog wel wat vragen over de hoogbouw. In de omgevingsvisie staat nu dat het acht hoog is. Dat verdient niet onze voorkeur. Wij vinden dat dit de uitzondering moet zijn en niet de regel. Kan de wethouder hierop reageren? Ik overweeg naar aanleiding van zijn antwoord of we hier iets mee moeten doen.

Een volgend punt betreft de zienswijzen die we van de Vrienden van Voorschoten hebben gelezen. Daarin wordt een oproep gedaan om voor het buitengebied met partners structureel in gesprek te gaan. Ik wil graag een reactie van de wethouder: gaat dit werkelijk gebeuren?

Ik zou graag aandacht willen vragen voor de BOPA. We hebben eerder een evaluatie gehad van het bindend adviesrecht voor de BOPA's en de verplichte participatie. Wij zouden daar graag samen met GroenLinks een motie over willen indienen om die evaluatie opnieuw uit te voeren. Dat is een motie vreemd aan de orde van de dag.

De **voorzitter**: Meneer Van Horck, ik ga ingrijpen. De BOPA is geen agendapunt. Bij de agendavaststelling is de agenda vastgesteld zoals die nu is. Een motie vreemd aan de orde van de dag kan dus niet. Volgens mij gaat het ook niet over de omgevingsvisie, die nu voorligt. Ik wil u dus verzoeken om het te houden bij het agendapunt. Dingen zijn even zoals ze zijn. We gaan geen moties indienen die geen verbinding hebben met de omgevingsvisie.

De heer **Van Horck** (CDA): Excuus, voorzitter. Dan zou ik tot slot het amendement van de PvdA over de sociale veiligheid er graag uit willen lichten. Dat zouden we graag willen steunen.

Wij zien dat er serieus werk is gemaakt van de reacties op de zienswijzen. Dat verdient wat ons betreft veel waardering. Wat ons betreft stemmen wij in met deze visie. Mijn fractie heeft daar waardering voor. We zien dat in deze visie ambitie wordt getoond. Wat ons betreft is dat door het college goed verwoord.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Er is al heel veel over de omgevingsvisie gezegd. Ik sluit me van harte aan bij het betoog van de heer Deuzeman van GroenLinks over de manier waarop de omgevingsvisie bedoeld is om te werken en over de valkuilen waarin je stapt als je dat niet goed doet. Ik ga dat niet helemaal herhalen, maar het betoog was me echt uit het hart gegrepen. Ik sluit me daar dus van harte bij aan.

Er zijn flink wat amendementen en voorstellen ingediend. Ik wil reageren op een aantal daarvan. Ik begin met Vlietland. Soms vraag je je af: wie is in deze gemeente nou eigenlijk de baas? Bij de reactie op de ingediende zienswijzen krijg je af en toe een idee. Als SP'er ben je al snel geneigd om te denken dat het grootkapitaal overall regeert. In dit geval blijkt dat ook zo te zijn. Ik denk dat wij hier als raad een ontzettende vuist moeten maken en gewoon moeten laten zien wie in deze gemeente de baas is. Dat zijn wij, de gemeenteraad. Als wij in onze omgevingsvisie zouden willen opschrijven dat wij het Vlietlandgebied als natuur zien, dan is dat ook zo. Dan vinden wij dat zo en

dan schrijven wij dat zo op. Mijn fractie steunt daarom het amendement van D66 van harte en ook het amendement van de PvdA, waarin nog een stapje verder wordt gegaan door te zeggen: wij blijven daarmee doorgaan en wij blijven ons er ook voor inzetten richting buurgemeente om daar een vuist voor te maken. Want dat is de afgelopen jaren natuurlijk ook gebeurd. Het is iets wat heel veel Voorschotenaren aan het hart gaat. Het is misschien niet ons grondgebied, maar het is wel ons natuurgebied; zo voelt het tenminste voor heel veel Voorschotenaren.

Dan een paar andere voorstellen, om te beginnen het voorstel van de heer Van Duivendijk inzake vliegtuigoverlast. Ik ben het daar van harte mee eens; wij gaan dat zeker steunen.

Dan de discussie van zojuist over de IJsbahn: ja, natuurlijk willen ook wij graag dat de IJsbahn groen blijft, maar we willen ook graag dat Langs de Korte Vliet groen blijft en dat het Nicolaespad groen blijft en we willen ook graag dat de netcongestie wordt opgelost. Dat is precies het soort dilemma dat je steeds terug ziet komen in deze omgevingsvisie. Dan moet je keuzes maken. Je kan op allerlei mogelijke gronden keuzes maken. Mijn fractie ziet het liefst dat die keuzes worden gemaakt op basis van inhoudelijke informatie en niet omdat een belangengroep die al tientallen jaren nauw verweven is met de CDA-fractie, namelijk de IJscub, waarvan regelmatig bestuursleden hier namens het CDA in de gemeenteraad hebben gezeten, nu eventjes zonder verdere inhoudelijke discussie een amendement erdoor pusht waardoor dat in ieder geval vrij blijft.

De **voorzitter**: Meneer Maassen, ik vind dit wel wat ongelukkig. Laten we het gewoon zakelijk houden; laten we het feitelijk houden. Laten we partijen niet gaan aanspreken op vorige leden die al dan niet deel hebben uitgemaakt van dit gremium. Ik wil u vragen om gewoon de politieke correctheid in acht te nemen. Ik weet dat u dat kan.

De heer **Maassen** (SP): Dank u, voorzitter. U weet ook dat ik graag de grenzen opzoek. Dat heb ik bij dezen gedaan. U weet ook dat ik hier al een jaar of twaalf rondloop. Ik heb dit dus al een paar keer zien gebeuren. Het was een ergernis die even naar buiten kwam; excuses daarvoor.

De **voorzitter**: Prima. Dus die woorden daarover, dat onderdeel, trekt u hierbij in. Dat vind ik namelijk ook netjes. U mag uw punt straks herformuleren, maar de verwijzing naar een politieke fractie versus invloed et cetera hoort hier niet thuis.

De heer **Maassen** (SP): Dat betwijfel ik eigenlijk, want het gaat hier om de machinaties die ik net probeerde aan te geven: een ontwikkelaar van Vlietland wil graag dat wij het woord "natuur" eruit halen en een vereniging heeft nauwe banden met een fractie, die een amendement indient om daar geen onderstation neer te zetten. Ik zie wel ... Ja, ik wil dat eigenlijk niet helemaal terugtrekken.

De **voorzitter**: Ik wil u vragen om gewoon de zakelijkheid, de politieke correctheid en de scherpste - want die heeft u - te betrachten, maar om het wel netjes te houden.

De heer **Maassen** (SP): Ik zal het altijd netjes houden en volgens mij heb ik dat nu ook gedaan.

De heer **Van Horck** (CDA): Ik wil bezwaar maken tegen de woorden van meneer Maassen. Er worden hier insinuaties gedaan alsof dit ingegeven wordt. Ik heb ook zeer bewust gekeken naar wat er al op tafel lag. In het amendement is niet voor niks een verwijzing opgenomen naar een motie. Het is niet zo dat er even iemand langskomt met "schuif eens even een amendementje binnen". Dan wordt mijn politieke integriteit hier ook ter discussie gesteld. Daar heb ik echt moeite mee. Ik heb een verwijzing gemaakt naar een motie die er al lag. Mijn fractie ziet deze locatie niet als een geschikte locatie, maar elke insinuatie dat dit gewoon een belangengroep is die even wat naar binnen schuift ... Sorry, maar dat werp ik echt verre van mij.

De heer **Maassen** (SP): Dát wil ik dan wel intrekken. De politieke integriteit van de heer Van Horck heb ik op geen enkele manier ter discussie willen stellen. Dat wil ik zeker intrekken als dat de insinuatie is geweest die ik heb gewekt, want dat was niet mijn bedoeling. Wat mij wél steekt, is dat voorafgaand aan het onderzoek op basis van belangen van groepen een alternatief van tafel wordt gehaald en niet verder wordt onderzocht. Ook in het interruptiedebat heb ik geprobeerd om dat aan te geven. Eigenlijk wordt hier gezegd: Liander, dat kan wel jullie voorkeurslocatie zijn, maar wij willen dit niet. Die conclusie zouden we met z'n allen kunnen trekken, maar wel graag op basis van de feiten. Ik zou u dus willen vragen - dat meen ik echt - om omwille van de correctheid

van de procedure dit amendement nu niet ter stemming te brengen, maar om die discussie op basis van de argumenten en het onderzoek te voeren op het moment dat de voorkeurslocaties op tafel liggen en om dan voor te stellen om deze locatie te schrappen, omdat u om u moverende redenen vindt dat daar geen onderstation moet komen. Dat zou de juiste procedure zijn. Ik verzoek u om daarnaar te kijken, want zo bedoel ik het.

De **voorzitter**: Heeft u een vervolgintrruptie, meneer Van Horck? Let trouwens ook op uw tijd.

De heer **Van Horck** (CDA): Heel kort: ik stel voor dat we de reactie van het college even afwachten.

De **voorzitter**: Helder. Die wachten we sowieso af, want die gaat komen. Dank aan de heer Maassen voor het herformuleren van uw inhoudelijke politieke punt.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik wil ook even een duit in het zakje doen. Wij zijn mede-indiener van het amendement. Het is dus een beetje vervelend dat het CDA hier op het hakblok ligt. Ik wilde interrumpen vóór deze hele discussie, maar dat werd niet gezien. Inmiddels zijn er dingetjes ingetrokken. Kan het voor de heer Maassen ook zo zijn dat wij als indieners van het amendement in dat gebied gewoon liever kiezen voor recreatie dan voor een onderstation, even los van alle andere innuendo, die er mogelijk of sowieso niet is? Er werd net een relatie gelegd met het CDA en een partij. Er staan nog twee andere partijen op het amendement. Die hebben die relaties, als die er al zouden zijn, helemaal niet. Wij hebben dus gewoon voor het amendement gekozen: recreatie in plaats van een onderstation.

De **voorzitter**: Dat punt hadden we gehad.

De heer **Maassen** (SP): Met het risico dat ik nu verkeerd begrepen wordt: u had ook iemand op uw lijst staan van de IJclub.

De **voorzitter**: Nee, meneer Maassen, u heeft nog een minuut. Ik verzoek u verder te gaan met uw betoog.

De heer **Maassen** (SP): Het punt is dat die recreatie ook op andere plekken zou kunnen zijn. Op het Nicolaespad is een hartstikke mooie skatebaan. U neemt helemaal niet mee dat die recreatie dan ook verdwijnt. Waarom daar niet en op de IJbaan wél? Het wordt niet met elkaar afgewogen. Daarom vraag ik u: trek dit amendement nu in en voer de discussie op basis van gelijkwaardigheid met die vier verschillende locaties op basis van feiten.

De **voorzitter**: Een vervolgintrruptie van de heer Van Duivendijk, op de inhoud.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Het probleem is natuurlijk dat op het moment dat je iets gaat onderzoeken, het ook op tafel ligt. Als er politiek een keuze is om iets niet te willen, moet je het ook niet onderzoeken. We hebben op dat punt de ervaring met het gemeentehuis: er wordt onderzocht of we een nieuw gemeentehuis zouden kunnen doen; en verdomd, het komt er. Het is dus gewoon verstandig. Nu grijpen we toevallig met een amendement in op het punt van de IJbaan. Dat is toevallig een proces dat al loopt, maar het gaat in de omgevingsvisie natuurlijk om allerlei keuzes die nog moeten komen en onderzoeken die nog moeten komen. Daar maken wij nu kaderstellend een amendement voor om te zorgen dat er geen dingen onderzocht worden die we niet willen. In dat kader zeggen wij: kijk naar drie locaties in plaats van vier; onderzoek die vierde niet, want die willen we niet. Dat is zonde van de tijd en het geld.

De **voorzitter**: Dank voor de uitleg. Er is geen vraag gesteld. Meneer Maassen, vervolg uw betoog. U heeft nog 50 seconden.

De heer **Maassen** (SP): En dan heb ik het nog niet eens over woningbouw gehad; kan je nagaan! Dat ga ik nu doen, in 50 seconden. De PvdA heeft een voorstel ingediend om voorrang in te stellen voor lokale inwoners en mensen met vitale beroepen. Wij hebben er heel veel begrip voor dat dat voor bewoners zou gebeuren, zeker omdat heel veel jongeren die hier opgroeien het gewoon niet kunnen betalen om in Voorschoten te gaan wonen. Voorrang bij sociale woningbouw zou dan een ontzettend goed idee zijn. Ten aanzien van vitale beroepen zitten we er wat moeilijker in, ook een beetje in technisch opzicht. Dit zou je namelijk niet moeten regelen via de omgevingsvisie, maar in

de Huisvestingsverordening. Laten we het daarover hebben op het moment dat die opnieuw moet worden ingediend.

De **voorzitter**: Mooi binnen de tijd. Er is een interruptie. Dan heeft meneer Maassen nog vier seconden voor het antwoord.

De heer **Posthuma** (PvdA): De heer Maassen heeft er natuurlijk gelijk in dat je dit soort dingen in de regel via de Huisvestingsverordening moet regelen, maar je kunt met de woningcorporatie afspreken dat er in een bepaald project extra aandacht gaat naar bepaalde groepen. Die afspraken kun je zijdelings maken als ze maar niet strijdig zijn met de Huisvestingsverordening. Volgens mij kan dat dus wel.

De **voorzitter**: Meneer Maassen, één zin, twee komma's.

De heer **Maassen** (SP): Dat kan inderdaad, maar in de Huisvestingsverordening kan het nog beter en wat ons betreft wijs je dan gewoon alle nieuwbouwwoningen, sociale huur, toe aan mensen uit het dorp.

De **voorzitter**: U bent fantastisch. Ik verzoek wethouder Van der Elst in te gaan op de paar vragen die gesteld zijn, maar vooral op de ingediende amendementen en moties. Daarna zal wethouder Schokker iets zeggen over een aantal amendementen en tot slot wethouder De Bruijn.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Ik reageer eerst op de inbreng van de heer Haubrich. Gefeliciteerd met uw maidenspeech in de raad. U spreekt in algemene zin positief over de omgevingsvisie. We willen dat graag beantwoorden door in algemene zin positief te spreken over uw eerste inbreng.

Dan de heer Deuzeman, GroenLinks. Ook u heeft waardering voor het verrichte werk. Dank daarvoor. U stelt duidelijk met zoveel woorden dat u als raad uiteindelijk nog over het eindproduct gaat. Dat is veel eerder het omgevingsplan, dat nog gaat komen - dat gaat nog een paar jaar duren - dan de omgevingsvisie. Bindend is deze visie wel, maar niet meer dan bindend op het niveau van een visie. U zegt dat we nog een jaar hebben. Moeten we dan niet afwachten en er meer werk aan besteden, zodat de visie misschien beter wordt? Los van het feit dat we met elkaar een procesafpraak hebben gemaakt en dat het echt de bedoeling is dat we nu gaan besluiten - maar ook dat is aan u - wil ik erop wijzen dat er in maart aanstaande gemeenteraadsverkiezingen komen en dat er kort daarna een nieuwe raad zit. Rond het zomerreces komt er een nieuw college en na het zomerreces moet een begroting in elkaar gezet worden enzovoorts, enzovoorts. Uitgerekend dit stuk gaat integraal door zo'n beetje alle agenda's en alle beleidsstukken heen. Het is dus nogal wat om die nieuwe raad en dat nieuwe college dit dan nog op te leggen. En op 1 januari 2027 moet het klaar zijn. Volgens ons ga je dan dus een gigantisch risico lopen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Klopt het niet dat er ook voor volgend jaar al een evaluatie gepland staat? Ik mag toch hopen dat dit college wel gewoon te goeder trouw door gaat werken aan het verbeteren van deze visie.

Wethouder **Van der Elst**: Het antwoord is bevestigend.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Mag ik dan constateren dat het volgende college in dat geval kan voortborduren op het werk dat nu al gedaan wordt en dat het daarmee een stuk behapbaarder wordt?

Wethouder **Van der Elst**: Ja, de colleges staan op elkaars schouders.

Dan de fractie van Voorschoten Lokaal, de heer Van Duivendijk. Ook u kunt zich in de basis heel goed hierin vinden. We worden er helemaal warm van. Dat is mooi. Acht hoog; ja, dat scheelt wel een beetje. Je kan dan wat meer huizen bouwen. Wat hier staat, is niet meer en niet minder dan dat we het niet willen uitsluiten. We zeggen helemaal niks over waar, wanneer, hoe, al dan niet inspringend, met hoeveel groen en wat er verder mee samenhangt. We rekken alleen de bovengrens wat op. Het is een theoretische bovengrens. Het zal allemaal nog moeten blijken en het kan zijn dat er helemaal niks van gaat komen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik had ook gevraagd waarom een verdubbeling van het aantal bouwlagen maar leidt tot 100 extra woningen.

Wethouder **Van der Elst**: Omdat je dat maar incidenteel zal doen, als je het al zou doen. Je zou daaruit kunnen afleiden dat het niet het voornemen is om nu alle nieuwe bouwprojecten acht hoog te gaan bouwen, want dan zou het harder opschieten.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Die optelling komt niet voor niks. Die is afgeleid van een aantal projecten, van de projectenlijst. Dan moet er ergens een project zijn dat al uitgaat van acht hoog om tot die slechts 100 extra woningen te komen. Of zie ik dat verkeerd?

Wethouder **Van der Elst**: Het hangt ervan af of je het halfvol of halfleeg ziet. Het is een globale indicatie. Je zou er wat mee kunnen bereiken. Het gaat er nu in essentie om dat we het met elkaar eens zijn dat we het niet op voorhand willen uitsluiten en dat het misschien een keer gaat gebeuren. Dat is feitelijk wat we doen.

De PvdA, de heer Posthuma: ook dank voor uw inbreng; ik kom nog terug op de amendementen en de moties.

Mevrouw Schroot, D66. De extra aantallen woningen per locatie zoals ze er nu staan, zijn een illustratie van hoe we aan meer woningen denken te kunnen komen. De aantallen zijn een-op-een overgenomen uit het halfjaarlijkse projectenoverzicht. Sommige zijn besloten omdat door u als raad een ruimtelijk kader is vastgesteld en een groot aantal ook niet. Het is dus niet meer dan een illustratie van hoe we tot aantallen kunnen komen.

Wij hebben wel degelijk een eigen keuze in woningbouw. Ik herken niet dat wij achter corporaties of grootgrondbezitters aanlopen. Wij hebben keuzes gemaakt op de pagina waar de nieuwe beoogde bouwprojecten staan. Die worden nu aan u voorgelegd. De invulling moet later blijken, maar we volgen hier niet zozeer anderen; we kiezen zelf.

Mevrouw **Schroot** (D66): Wij zijn sinds kort aangesloten bij het project van de Oude Lijn tussen Dordrecht en Voorschoten. Ik zie daar een heel groot grijs gebied dat nu nog groen is en dat met bebouwing is ingekleurd. Dan krijg ik het gevoel van: wordt er niet over ons beslist in plaats van dat we vanuit onze eigen kracht reageren? Ik hoor graag hoe de wethouder daarover denkt.

Wethouder **Van der Elst**: Ik kan volstaan met: nee, dat gevoel heb ik niet. En als het om Voorschotens grondgebied gaat, gaat u daar als raad over.

De fractie van het CDA, de heer Van Horck. Ik kan wel bezig blijven en rode koontjes krijgen: de wethouder heeft zelfs goed werk geleverd. Namens het college: we leggen dat uiteraard meteen terug bij onze ambtenaren, waarvan er een aantal op de tribune zitten. Ik denk, in de snelheid, dat wat u schetste over wat in het omgevingsplan komt te staan, wel klopt. Ik denk dat de verdere uitwerking zoals u die kort formuleerde, in essentie precies is wat er nog staat te gebeuren.

Is de hoogbouw nou eerder een uitzondering of wordt het de regel? Hoe moet je dat zien? Daar gaat de raad uiteindelijk over, maar zonder er een harde toezegging over te doen, acht ik het zeer onwaarschijnlijk dat dat heel erg vaak gaat voorkomen. Voor zover wij dat inschatten: misschien eens een keer. Zo moet u het lezen. Of dat een uitzondering is of toch iets vaker dan weinig, weet ik niet zeker, maar in grote lijnen is dat wel het antwoord.

U stelde een vraag over de zienswijzen van de Vrienden van Voorschoten. Zij hebben er 27 ingebracht. Ik ben dus even kwijt waar de vraag of wij daadwerkelijk met partners in gesprek gaan, betrekking op heeft. Misschien kan ik die tussenvraag zo stellen. Dan kan ik in de eerste termijn die vraag beantwoorden.

De heer **Van Horck** (CDA): Dat ging over het overlegtraject met betrekking tot de buitengebieden. De Vrienden van Voorschoten hebben aangegeven dat zij graag een structureel overleg willen van alle partners over hoe dat buitengebied eruit moet komen te zien. Daarbij gaat het zowel om agrariërs als om de stichtingseigenaar van de gronden, de gemeente en ook de Vrienden van Voorschoten.

Wethouder **Van der Elst**: Dat is op dit moment niet voorzien. We moeten ook kijken waar het toe gaat leiden, maar ik wil wel de toezegging doen dat we een gesprek met de Vrienden van Voorschoten aangaan. Toevallig spreek ik hen over niet zoveel tijd toch. We zullen kijken wat er verder precies uit zou kunnen komen. Dat ene gesprek wil ik u dus wel toezeggen.

De heer Maassen: uw opmerking over de Huisvestingsverordening en wat daarin zou moeten komen, herken ik zeer. Ik weet dat dit uw vakgebied is. Ons antwoord is bevestigend.

Dan de amendementen, te beginnen met amendement 354 over hoe Station De Vink opgenomen moet worden in de omgevingsvisie. We zijn van mening dat De Vink zo vaak genoemd wordt dat daarmee wordt voldaan aan zowel de constatering als de overwegingen van het amendement. Ik kan ze noemen. We bouwen door inbreiding in het centrum en andere plekken rond de stations. In de paragraaf "Waar bouwen we van 2030 tot 2040" staat: "Verdichting rond de stations Voorschoten en De Vink". De stations vallen onder de thematische uitwerking. Daarom staan ze niet in hoofdstuk 6 over de gebiedsgerichte uitwerking. Ook in paragraaf 7.3.1, onder "Omgevingsprogramma" wordt het "Omgevingsprogramma ontwikkeling stationsgebieden" genoemd. Het komt er dus ruim in voor. We ontraden dit amendement.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik heb dezelfde teksten gelezen als de wethouder. Dank dat hij het nog een keertje wilde voorlezen voor mij en de rest van de raad. Het punt is dat de gemeente Leiden in haar zienswijze heeft aangegeven dat Station De Vink er eigenlijk te weinig in voorkomt. Dat is ook de reden waarom de gemeente Leiden daar een zienswijze op heeft gegeven. Ik ben het met de gemeente Leiden eens dat er op het punt van de praktische uitwerking heel veel dingen over Station Voorschoten in staan; daar is ook een apart kopje aan gehangen. Ik zeg eigenlijk dat er naast dat aparte kopje voor Station Voorschoten ook een apart kopje moet komen voor Station De Vink. Ik kan de opmerking dus niet zo goed plaatsen. Graag een reactie van de wethouder.

Wethouder **Van der Elst**: Mijn reactie is dat ik de heer Posthuma hoor zeggen dat u erkent dat De Vink al een heleboel keren in het stuk staat. Mooi, dan zijn we het met elkaar eens.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik vind dit een beetje kinderachtig worden.

De **voorzitter**: Ik ga ingrijpen. Dat was niet wat de heer Posthuma zei. Wilt u antwoord geven op de vraag?

Wethouder **Van der Elst**: Ik denk dat ik toch niet zo ver naast een antwoord zit. Het kan wel zijn dat Leiden ... Leiden heeft ook wat gevonden en daar hebben we een antwoord op gegeven.

De heer **Posthuma** (PvdA): Dit irriteert mij nou mateloos.

De **voorzitter**: Via de voorzitter, meneer Posthuma.

De heer **Posthuma** (PvdA): Via de voorzitter natuurlijk. Leiden heeft gereageerd en u heeft duidelijk laten zien dat u niks van die zienswijze van de gemeente Leiden heeft overgenomen. Ik vind het vervelend dat u niet goed luistert en dat u mijn opmerkingen niet goed meeneemt; ik heb dat wel vaker gemerkt in interactie met u. Ik wil graag dat u goed antwoord geeft op de vraag die ik u stel.

De **voorzitter**: Via de voorzitter wordt aan wethouder Van der Elst gevraagd om antwoord te geven op de vraag.

Wethouder **Van der Elst**: Ik zoek in de snelheid naar de exacte inbreng van Leiden. Die moet ik even zoeken.

De **voorzitter**: Zouden we dit punt dan later kunnen doen? Dan kunt u misschien straks in de schorsing, als we even tijd nodig hebben, de inbreng van de gemeente Leiden opzoeken en dan kunt u aan het begin van de tweede termijn terugkomen op dit punt. Is dat een goede afspraak?

Wethouder **Van der Elst**: Dat lijkt me een prima idee, voorzitter.

De **voorzitter**: Dan houden we dit punt even vast.

Wethouder **Van der Elst**: Daarbij is mijn intentie uiteraard niet anders dan antwoorden te geven op de vragen die gesteld worden en dat zo goed mogelijk te doen.

Amendement 355 gaat over de term "in principe niet buiten het dorp". We hebben in paragraaf 1.2 uitgelegd dat er dilemma's zijn en dat de ruimtelijke claims in aantal en in ruimtecapaciteitsbeslag veel groter zijn dan wat beschikbaar is. Vervolgens hebben we in latere hoofdstukken uitgewerkt hoe we daarmee om willen gaan. Er staat dus nergens dat we daadwerkelijk de groene ruimtes in willen gaan. Toch willen we, omdat het een visie is, hoogover zo ruim mogelijke kaders meegeven omdat we met elkaar niet weten voor welke uitdaging we over twaalf jaar precies staan. Dat is de reden waarom er toch "in principe" staat. Later, tegen die tijd, zal door de raad en het college bekeken moeten worden hoe u daar dan mee om zou willen gaan. Er is nu niet concreet een ander voorstel dan dat we de kaders wat oprekken.

Dan kom ik bij amendement 358 over de spreiding. Dat wij wijken waar weinig sociale huurwoningen, middenhuurwoningen of goedkope en betaalbare koopwoningen staan, extra aandacht willen geven om die achterstand in te halen, staat in onze Woonvisie, zoals die door u is aangenomen. We doen het dus al: de Marijkelaan, het Oude Stationslaantje, de Jan Wagtendonkstraat, waar we binnenkort met elkaar over in gesprek gaan. We denken dat we dit echt al doen. Als het de indiener, dus de PvdA, tevredenstelt, laten we het amendement graag aan het oordeel van de raad. Maar nogmaals, we doen het al.

De heer **Posthuma** (PvdA): Er worden inderdaad initiatieven ontplooid in die richting, maar u heeft die nog niet gebouwd; ze zijn er nog helemaal niet. Dat ligt dus in de toekomst. Om voor de komende periode vast te houden aan die prioritering en om ervoor te zorgen dat die woningbouw daadwerkelijk op die plekken komt, vinden wij dat deze spreiding als principe moet worden meegenomen in de omgevingsvisie. Ik ben in ieder geval blij om te horen dat u het amendement aan het oordeel van de raad laat. Dus dank daarvoor.

Wethouder **Van der Elst**: Dan kom ik op amendement 359, waarin extra aandacht wordt gevraagd voor het belang van de bibliotheek en de verenigingen. We denken dat het er echt staat, op de pagina's 51 tot 54. Die zal ik dan niet voorlezen; dat komt misschien ook wat docerend over, maar zo bedoel ik dat echt niet. Maar we willen dit amendement ontraden, omdat het er echt in staat. We zien het niet als een toevoeging.

De heer **Posthuma** (PvdA): Een van de kritiekpunten op deze omgevingsvisie is dat zij vaak te beschrijvend en geen keuzes maakt. Ik haal altijd het volgende voorbeeld aan. Ik heb ooit stage gelopen bij Paul Depla, die toen wethouder Ruimtelijke Ordening was in Nijmegen. Een van de grote dingen die hij daar deed en goed deed, was dat hij heel veel voorzieningen - of het nou een theater was of bijvoorbeeld een sportvereniging - liet combineren met de bouw van betaalbare woningen en andersoortige woningbouw. Daarmee zorgde hij ervoor en verankerde hij dat de voorzieningen in de omgeving niet alleen ten koste kwamen van de gemeente, maar dat ook de projectontwikkelaar daar iets mee moest doen. Dit amendement zorgt er gewoon voor dat dat soort voorzieningen met een integrale, brede bril worden bekeken en dat de gemeente ook een haakje heeft om die verplichting aan de projectontwikkelaar mee te geven. Dat staat absoluut niet in deze omgevingsvisie. Dat is de reden waarom ik dit amendement heb ingediend.

De **voorzitter**: Let op uw tijd. Wethouder Van der Elst, vervolg uw betoog.

Wethouder **Van der Elst**: Ik heb hier een reactie op gegeven. Dat ga ik niet twee keer doen.

De **voorzitter**: Ik zei ook: vervolg uw betoog.

Wethouder **Van der Elst**: Ik dacht aan de hand van de lichaamshouding een interruptie aan te zien komen.

De **voorzitter**: Sorry, wethouder Van der Elst. Een vervolgininterruptie van de heer Posthuma.

De heer **Posthuma** (PvdA): Graag een reflectie van de wethouder op hetgeen ik net gezegd heb.

Wethouder **Van der Elst**: Dan verwijs ik naar het beleid zoals dat in de Woonvisie is opgenomen. Daar gaat het u toch om?

De **voorzitter**: Vervolg uw betoog.

Wethouder **Van der Elst**: Dan komen we op amendement 363 van GroenLinks over beslispunt 2, de evaluatie en hoe we in de toekomst verdergaan met de updates. Dat gaat over pagina 98, de paragrafen 7.8.1 en 7.8.2. Dat zijn wijzigingen die we best kunnen overnemen. Dat is dus akkoord. Prima, we omarmen dat.

Dan kom ik op motie 362 over lokale binding. Op dit ogenblik wordt binnen Holland Rijnlandverband gekeken naar vitale beroepen, waarbij "vitaal" natuurlijk een wat ingewikkeld woord is: wat is dat dan? We willen binnen Holland Rijnlandverband samen optrekken - althans, dat proberen we - om te voorkomen dat we als gevolg van een waterbedheffing ineens allemaal politieagenten woonachtig hebben in Noordwijk en dat alle schooleraressen weer in een ander dorp wonen. We proberen dat dus samen te doen. Verder zijn de regionale Huisvestingsverordening en ook de zienswijze bij u geweest. Daarin is het nodige gezegd. We gaan omhoog van 25% naar 30% lokaal maatwerk en daarnaast zijn er nog meer mogelijkheden. Er is ook een cluster van 10% bijzondere doelgroepen. In die zin onderschrijven we het belang, maar het is er feitelijk al. We zouden dit amendement dus toch willen ontraden.

Dan komt motie 363 aan boord over het afwegingskader woningbouw. Dat is een ingewikkelde. Ik heb hier toch een lang antwoord op. Er staan een aantal punten in het dictum. Ten aanzien van punt 1: een globaal overzicht van bouwlocaties is al opgenomen in de visie; u ziet de toekomstige bouwlocaties en de lopende bouwlocaties. Daarnaast wordt halfjaarlijks een terugkijkend overzicht gegeven van de voortgang op de diverse woningbouwlocaties. Daarmee denken we dat het overzicht van alle potentiële locaties meer dan afgevinkt is. Dictumpunt 2 over het gemeentelijk vastgoed: er is een nota Vastgoedbeleid Voorschoten vastgesteld, waarin staat hoe we omgaan met het gemeentelijk vastgoed. We kunnen daarnaast geen regie uitvoeren op vastgoed dat niet van onszelf is. Punt 3: een generiek afwegingskader is niet aan de orde, want elke locatie is weer anders. Daarmee zijn ook de criteria voor een evenredige toedeling van functies per locatie anders. Dat kan je niet zomaar sectoraal naast elkaar zetten. Aan u, de raad, wordt, zoals gebruikelijk, vooraf per locatie ter besluitvorming een uitwerkingskader voorgelegd. Ten aanzien van dictumpunt 4: één integrale visie lukt ons niet, want wij denken dat je dan je doel voorbij schiet. Een aantal onderwerpen is al belegd in uiteenlopende programma's, zoals het gemeentelijk rioleringsplan of het Integraal Waterketenprogramma. We krijgen die integraliteit niet verder rond dan wat we nu hebben. Dat is wat we vrezen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik snap dat het best een complexe en grote vraag is, maar eigenlijk zouden we dit in de omgevingsvisie op moeten nemen, zodat we meer visie hebben op al die zaken die bij elkaar komen: water, bodem, netcongestie enzovoort. Want nu krijgen we als raad elke keer out of the blue een voorstel. Ik noem maar wat: een paar jaar geleden kwam ineens de Wagtendonkstraat op en dan hobbelen we daar achteraan. We kijken nooit integraal of het slim is om eerst op die locatie te gaan ontwikkelen of dat het slimmer is om een andere locatie aan te pakken. Als we alles tegelijk aanpakken, verzuipen we. Juist voor het aanbrengen van die prioritering vinden wij die raadpleegbrief zo belangrijk om als raad te kunnen sturen.

Wethouder **Van der Elst**: Dan zouden we naast de uitwerking van de visie via de programma's naar het omgevingsplan feitelijk nog een heel ander kader of een heel andere structuur moeten ontwikkelen. Daar hebben we de capaciteit niet voor. We zullen jaren bezig zijn om uiteindelijk bij u als raad met een voorstel te komen voor een omgevingsplan. In de Kadernota heeft u kunnen zien dat daarvoor al budgetten worden voorgesteld en in de begrotingsraad aan u voorgelegd worden ter besluitvorming. Die budgetten lopen tot en met 2029. Dat is vier jaar na nu. Vandaar dat we denken: als je ooit al aan herijking denkt, dan vier jaar na nu. Als we het nog anders moeten gaan uitwerken op basis van voortschrijdend inzicht - dat is echt nodig om die integraliteit terug te laten komen in het omgevingsplan - krijgen we dat niet voor elkaar, want dan gaan we een dubbel traject lopen. Het moet daaronder vallen, onder datgene wat we al ingezet hebben.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik begrijp het probleem, ook met de ambtelijke capaciteit, en de moeilijkheden, maar laat het dan op z'n minst een richtsnoer zijn dat we onze opgaven veel integraler gaan benaderen dan tot nu toe. Ik noem maar een voorbeeld: als wij nu gaan bouwen in

Starrenburg III, dan is dat proof voor regen tot 70 millimeter, dus voor extreme buien; dat zeg ik uit mijn hoofd. We weten eigenlijk al dat het daar natuurlijk niet stopt, maar we bouwen wel voor 100 jaar, 200 jaar of 300 jaar. We moeten voorkomen dat we toekomstige generaties opzadelen met een onoplosbaar probleem.

Wethouder **Van der Elst**: Ik denk dat mevrouw Schroot en het college het met elkaar eens zijn. Het is precies die betere afweging, die integraliteit waarbij rekening wordt gehouden met zo veel mogelijk factoren, waar we tussen nu en het voorleggen van de omgevingsvisie aan willen werken. Dat is dus precies die integraliteit. Ik denk dus dat we wat dat betreft echt op de route zijn om dat te gaan doen wat u wilt.

Motie 364 gaat over cyclische herziening. Wij denken dat wij best wel kunnen instemmen met de dictumpunten 1 en 2, maar dictumpunt 3 is te vroeg en te veel. Dat maakt dat we deze motie toch willen ontraden.

De **voorzitter**: Het woord is aan wethouder Schokker voor de reactie op de nog openstaande moties en amendementen.

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. Ik heb inderdaad geen vragen staan, behalve eentje over de IJsbahn, maar daar ga ik op in bij de amendementen, waar ik nu al ben aangekomen. Het eerste amendement waar ik een reactie op geef, is amendement 356 van de PvdA over de Jongerenraad. Wij zien ons genoodzaakt om die motie te ontraden. Het betrekken van de jongeren is natuurlijk absoluut positief. We hebben het ook erg op prijs gesteld dat we op allerlei mogelijke manieren met jongeren overleg hebben. Dat staat eigenlijk ook al in de omgevingsvisie. Maar door de zin toe te voegen, ga je eigenlijk structureel participatiebeleid voeren. Daar is de omgevingsvisie niet de plek voor. Daarom willen we deze motie ontraden.

De heer **Posthuma** (PvdA): Fijn dat de wethouder hierop reageert. Ik weet dat de wethouder van filosofie houdt. Hij zal dus vast Aristoteles kennen: gelijken moet je gelijk behandelen en ongelijken moet je ongelijk behandelen. We zien vaak dat jongeren bij heel veel participatie eigenlijk niet goed meegenomen worden. Als een woningbouwproject wordt besproken, zit de hele publieke tribune vol, maar jongeren worden daar niet bij betrokken. Is het juist niet heel belangrijk dat we er, omdat de jongeren toch al vaak het kind van de rekening zijn en achteraan moeten aansluiten, zorg voor dragen dat we juist de jongeren extra benoemen, zodat we daar bij toekomstige projecten voorrang aan geven en hen daarmee dus ook extra mee laten praten?

Wethouder **Schokker**: Op zich is het natuurlijk heel goed om jongeren bij zaken te betrekken. Dat proberen we in ieder geval als college ook te doen. Ik heb zelf een aantal keren gesprekken gehad en mijn collega's hebben een aantal keren gesprekken gehad. Het staat ook in de omgevingsvisie, maar dit is niet de plek voor het participatiebeleid. Dat is het punt. Als u het participatiebeleid echt wilt aanpassen, denk ik dat dat op een andere plek moet gebeuren. Dat is het punt.

De **voorzitter**: Let op uw tijd, meneer Posthuma.

De heer **Posthuma** (PvdA): De omgevingsvisie is natuurlijk vormvrij. Als wij willen zeggen dat er een rode olifant in moet staan, komt er een rode olifant in een zin te staan. U kunt wel verwijzen naar het participatiebeleid, maar wij als raad mogen bepalen wat hierin komt. Graag een reactie.

Wethouder **Schokker**: Ja, de raad is het hoogste orgaan en beslist wat er allemaal in komt te staan. Als er werkelijk een rode olifant in komt te staan, vinden wij dat als college niet verstandig. Dat geldt net zo voor dit punt. Uiteindelijk is de afweging uiteraard aan u. In die zin behandelen we gelijke gevallen op een gelijke manier en ongelijke gevallen op een ongelijke manier.

Ik denk dat ik op het punt over de sociale veiligheid een beter bericht heb voor de heer Posthuma. Dat kunnen we namelijk oordeel raad geven. Dat punt speelt op dit moment natuurlijk bijzonder. In paragraaf 5.2.4 staat er al iets over, maar dat sluit goed op elkaar aan. Daarom willen we amendement 357 graag oordeel raad geven.

Dan amendement 360, ook van de heer Posthuma. Je zou kunnen zeggen dat dat eigenlijk een zienswijze is ten aanzien van Vlietland. Er staat al een passage in de omgevingsvisie. Wij vinden

het niet verstandig om in de omgevingsvisie een zienswijze op te nemen over dit onderwerp. Daarom willen we dat amendement ontraden.

Amendement 361 gaat over gezond voedsel. Dat is natuurlijk zeker een belangrijk onderwerp. Gezondheid gaat me ook aan het hart, maar het gaat om een fysieke omgeving. Wederom is dit dus niet helemaal de juiste plek. Dit zou eigenlijk in het gezondheidsbeleid moeten. We hebben hier volgens mij wel aan geraakt als onderdeel van het Beleidsplan Sociaal Domein. Wellicht zou er een gezondheidsbeleid kunnen komen; daarin zou je dit heel goed mee kunnen nemen. Dit is niet helemaal de plek. Daarom willen we ook dit amendement ontraden.

Mevrouw **Schroot** (D66): Stel dat een fastfoodketen zich naast een lagere school wil vestigen, hebben we dan voldoende houvast om dat te voorkomen op basis van ander beleid?

Wethouder **Schokker**: We komen hier in de tweede termijn op terug. We moeten gewoon even goed antwoord geven. Dit was een terechte vraag.

Dan amendement 362, het tweede punt over Vlietland. Wederom wil het college het opnemen van een passage over Vlietland ontraden. Wij gaan dan spreken over de gemeente Leidschendam-Voorburg en dat vinden we gewoon niet verstandig.

Mevrouw **Schroot** (D66): Heeft u het nu over amendement 362?

Wethouder **Schokker**: Ja.

Mevrouw **Schroot** (D66): Dan begrijp ik niet waarom het college de visie van Leidschendam-Voorburg nu overneemt.

Wethouder **Schokker**: Leidschendam-Voorburg gaat over Leidschendam-Voorburg en wij gaan over Voorschoten. Het is gewoon raar - tenminste, wij vinden het niet verstandig - als wij in onze omgevingsvisie die tekst opnemen. Dat vinden we gewoon niet verstandig. U kunt daar natuurlijk een ander oordeel over hebben, maar wij vinden dat in elk geval niet verstandig. Leidschendam-Voorburg gebruikt ook termen die aansluiten bij onze eigen omgevingsvisie. Dat is onze toelichting.

Mevrouw **Schroot** (D66): Het is me toch niet helemaal duidelijk, want wij zeggen dan toch vanuit Voorschoten hoe we kijken naar het recreatiegebied Vlietland? We doen toch geen uitspraken over wat volgens Leidschendam-Voorburg wel of niet natuur is of waar een grens ligt? We doen toch ook geen uitspraak over de vraag of de Seringenberg natuur moet zijn in Wassenaar? Dit is dan toch gewoon heel vreemd?

Wethouder **Schokker**: Dit is inderdaad verzocht door de gemeente Leidschendam-Voorburg, die heeft gevraagd om een dergelijk onderscheid te maken tussen noordelijk en zuidelijk. Wij vinden dat dat ook het meest recht doet aan de situatie. Als u dat wilt aanpassen, is dat uiteindelijk aan u, maar wij vinden dat dit aansluit bij de rest van de terminologie die ook in de omgevingsvisie wordt gebruikt. Daarom vinden we dit niet verstandig en ontraden we dit.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik ben hier wel verbaasd over, want als het standpunt van het college nu is dat we gewoon letterlijk de woorden van Leidschendam-Voorburg over Vlietland op moeten schrijven omdat zij daarover gaat, waarom heeft het college dan besloten om in dit stuk iets over Vlietland op te nemen? Dit is een stuk van de gemeente Voorschoten; daar gaan wij over. Wij zijn toch geen stenograaf voor de gemeente Leidschendam-Voorburg? Dit is toch een hele idiote houding?

Wethouder **Schokker**: Zij hebben dit zo aangegeven in de zienswijze. Deze terminologie sluit ook aan bij de rest van de omgevingsvisie. Daarom vinden wij dit een goede tekst.

De heer **Haubrich** (VVD): Voor de duidelijkheid: moet ik het standpunt van de wethouder zo interpreteren dat hij van mening is dat wat wij in eerste instantie over Vlietland hadden opgeschreven, niet goed is en dat de zienswijze van Leidschendam-Voorburg veel beter is dan de tekst die wijzelf initieel in de omgevingsvisie hadden gezet?

Wethouder **Schokker**: Er is een zienswijzeprocedure geweest. Daar zijn vervolgens zienswijzen gekomen. Daar is deze tekst naar voren gekomen. Die sluit goed aan bij de rest van de terminologie die we ook in het document gebruiken. Daarom hebben we nu voor deze tekst gekozen. Dat is de achtergrond; meer kan ik er echt niet over zeggen. Als u het niet verstandig vindt, ligt er een amendement, maar wij zeggen dat de tekst goed aansluit bij de rest van het stuk.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik begrijp er helemaal niks van. Als we de tekst die het college nu voorstelt hadden opgenomen en als er dan een zienswijze van inwoners was gekomen in de zin van "verander dat in de tekst, met het woord 'natuur' erin", dan had u dat dus ook overgenomen. Dat is immers uw redenatie.

Wethouder **Schokker**: Dit gaat nu over deze specifieke zienswijze van Leidschendam-Voorburg. We hebben besloten om die op deze wijze over te nemen. U heeft een andere suggestie; wij zeggen dat dit goed aansluit bij de rest van het stuk. Daarom ontraden wij uw amendement.

De **voorzitter**: Ik denk dat dit blokje daarmee voor dit moment voldoende is besproken. Anders blijven we een beetje rondraaien in argumenten. Dat levert niet zoveel nieuws meer op.

Wethouder **Schokker**: Nu komen we gelukkig bij een onderwerp waarover de gemoederen verdeeld zijn, de IJsbaan. Er ligt een amendement voor. Wat is er aan de hand? Een paar weken geleden is een uitgebreid voorbereid onderzoek gestart door Liander. Daar hebben we u over geïnformeerd met een informatiebrief. Zij zijn nu bezig. Ik denk dat ze dat in de loop van het eerste of misschien het tweede kwartaal van volgend jaar opleveren. Ongeacht de uitkomsten van dit amendement zullen wij dat proces doorlopen, want het is gestart. Op de langetermijnagenda staat al een punt om hier volgend jaar met een voorstel te komen. Als u dit amendement besluit aan te nemen, beschouwen we dat als een soort vroegsignalering, een politiek signaal waar we rekening mee zullen houden. Het proces wordt dus gewoon doorlopen. Voor de netcongestie in Voorschoten is het natuurlijk echt ontzettend belangrijk. Volgende week is er een themasessie met Liander in de raad. Dan kunt u dus alle vragen die u verder op dit terrein heeft nog aan Liander stellen. Dat proces loopt dus gewoon door, maar wij zien dit echt als een politiek signaal als dit amendement door de raad wordt aangenomen. Daarom geven we dit amendement oordeel raad.

Dan het amendement van de VVD over warmte. Dat hebben we ook besproken in de commissie. Het gaat over uitgangspunten bij de oprichting van het warmtebedrijf, die hier volgende week naar voren komt. Dit amendement kunnen we oordeel raad laten, want dit is letterlijk zo besloten. Tegelijkertijd is het zo dat er in 2026 weer een nieuwe Transitievisie Warmte komt, ook als onderdeel van het Warmteprogramma. Ja, het zijn heel veel termen; neem me niet kwalijk. Dan gaan we deze zaken daadwerkelijk uitwerken. Daarom stond het oorspronkelijk niet hierin. U heeft het weliswaar aangenomen, maar dat komt bij het Warmteprogramma weer terug. Maar we kunnen dit amendement oordeel raad laten. Er staan al verschillende indieners onder; het zou dus weleens een meerderheid kunnen krijgen.

Dan amendement 367 over de luchtvaartoverlast. Dat is best wel een ingewikkelde. Er wordt geluidsoverlast ervaren. Daar is op dit moment geen specifiek beleid voor. Een aantal maanden geleden was er een aanbod om voor € 15.000 mee te doen met meten. Dat hebben we op dat moment afgewezen. Als u dat in de toekomst wel wilt, moeten we dat op enig moment uitspreken, maar op dit moment ligt er geen beleid. Het is ook maar de vraag of je dit nu op deze manier via de omgevingsvisie zou moeten regelen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Als ik u zo hoor, heeft u iets afgewezen. U kon meedoen aan iets, maar u heeft dat afgewezen omdat er geen beleid was.

Wethouder **Schokker**: En er was geen geld.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Oké. Nou ja, dat geld moet je dan vinden, maar het was dus omdat er geen beleid was. Ik hoor hier de hele avond al dat al het beleid begint bij de omgevingsvisie. Volgens mij lijkt het mij dus fantastisch om dit amendement te steunen en aan te raden om er juist iets mee te kunnen doen. Of zie ik dat verkeerd?

Wethouder **Schokker**: Dan moet zich dus weer een mogelijkheid aandienen. Als u dat besluit, kunnen we het aankaarten bij de ODWH. Dan zullen vervolgens via de P&C-producten middelen ter beschikking moeten worden gesteld.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Begrijp ik dat u hiermee het amendement steunt om hier beleidsmatig en in de ODWH iets mee te kunnen doen?

Wethouder **Schokker**: Dit heeft bepaalde consequenties. Die heb ik u aangegeven. Omdat dit op dit moment niet voorzien is - er zijn geen middelen voorzien en er ligt geen beleid - moet ik dit nu ontraden.

De **voorzitter**: De derde en laatste interruptie van de heer Van Duivendijk.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): De uiteindelijke keuzes voor het beleid worden gemaakt tijdens de begrotingsbehandeling. Volgens mij is het dus heel handig als u dit amendement steunt, zodat u kunt kijken of het toch in de begroting opgenomen kan worden. Een aantal uren per maand - weet ik veel - met luchtvaart bezig zijn lijkt me geen héél grote opgave.

Wethouder **Schokker**: Dan zou ik u misschien de tip terug willen geven om tijdens de begroting met een amendement of een motie te komen om te zeggen: ga dit vormgeven. Dan kan vervolgens ook meteen de € 15.000 à € 20.000 die dit waarschijnlijk zou kosten, ter beschikking worden gesteld. Dan is dat helemaal duidelijk en dan heeft u het meteen geregeld.

De **voorzitter**: Meneer Van Duivendijk, u had al drie interrupties gehad. Ons rest nog wethouder De Bruijn, volgens mij voor één amendement.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Er rest voor mij inderdaad nog één amendement, amendement 366 van Voorschoten Lokaal over het gemeentehuis. Misschien heel vreemd, maar dat amendement ontraden wij als college. In de tekst zoals die nu is geformuleerd, staat alleen "een goede werkplek voor onze ambtenaren". U begrijpt dat we met deze formulering ook al ruimte uitsluiten voor bijvoorbeeld de bibliotheek en maatschappelijke organisaties, maar ook gewoon ons als college en de raad. Daarom ontraden wij dit amendement. En volgens mij hebben we voor het reces een raadsbesluit genomen. Ik denk dat dit daar volgens mij geen recht aan doet.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Los van het feit dat er inderdaad al radertjes lopen rondom dit thema is er nog geen keuze gemaakt voor een nieuw gemeentehuis; er wordt onderzocht of een nieuw gemeentehuis mogelijk is. Bent u het dan niet met mij eens dat het een beetje voorbarig is om dat al in de omgevingsvisie te zetten? Het gaat om het feit dat we inderdaad gaan werken aan een nieuw verbeterd onderkomen. Dit is volgens mij dus nog steeds te vroeg, even los van wat u zelf vindt van wat het zou moeten worden.

De **voorzitter**: Wat de raad daarvan vindt; er ligt een raadsbesluit.

Wethouder **De Bruijn**: Wij denken niet dat het te vroeg is, maar zoals gezegd hebben we het nu over het amendement. U kunt zelf ook de tekst teruglezen. Ik denk ook dat dat geen beter alternatief is.

De **voorzitter**: Ook dit blokje is daarmee afgerond. Wethouder Schokker wil dolgraag nog een keer. Blijkbaar ligt er nog een vraag open. Er ligt sowieso nog een vraag bij wethouder Van der Elst, maar daar kom ik straks op.

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. Dat was een vraag van mevrouw Schroot over het vestigen van een snackbar. We hebben dat even nagezocht. Dat is op dit moment niet mogelijk. In het tijdelijke omgevingsplan is dat uitgesloten. Dat is dus niet mogelijk. Mocht er een verzoek komen, dan is de raad via de BOPA, die vanavond al aan de orde is gekomen, in positie om daarop te reageren.

De **voorzitter**: Er lag nog een vraag open over de zienswijze in Leiden. Wethouder Van der Elst heeft de zienswijze inmiddels kunnen bestuderen.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Om te beginnen: ik vind het vervelend als ik bij iemand irritatie opwek, want daarvoor sta ik hier niet. Dat vind ik vervelend, maar kennelijk was daar

sprake van. Dan doe ik opnieuw mijn best om het anders te verwoorden. Ik ben dus nog even heel goed gaan lezen bij de zienswijze van de gemeente Leiden, die onder andere gaat over ontwikkelingen rond de westflank, rond de NOVEX Zuidelijke Randstad en daarmee ook het gebied rond De Vink. De inbreng van Leiden in de zienswijze is dat ze graag wil samenwerken en verdichten rond De Vink. Leiden vindt dit een interessante gedachte en vraagt onze reactie daarop. Wij reageren daarop met: wij zijn het daarmee eens; wij vinden het ook belangrijk. We zijn nog met elkaar bezig. Station De Vink ligt letterlijk op de gemeentegrens en is daarmee een gemeenschappelijke opgave, zo antwoorden we. In de omgevingsvisie is de ontwikkeling van de stationsgebieden als mogelijk omgevingsprogramma geformuleerd. We geven dus concreet aan wat we willen gaan doen. Binnen deze gremia - dat zijn dus zowel de NOVEX als de gemeente Leiden en de gemeente Voorschoten - zal hieraan gewerkt worden. We gaan dus uitvoering geven aan wat er gevraagd wordt. Ik begrijp dus gewoon niet helemaal waar die irritatie van komt.

De **voorzitter**: Ik kijk naar de heer Posthuma. Is hiermee uw vraag door de wethouder beantwoord?

De heer **Posthuma** (PvdA): Nee.

De **voorzitter**: Het wordt een beetje ingewikkeld om nu uw gedachten te lezen. Daar ben ik niet zo goed in. Gaat u nadenken over de formulering van de vraag? Of vindt u het voor nu even prima en komt u hierop terug in de tweede termijn, waarin u nog zeventien seconden heeft? Ik zie dat u voor dat laatste kiest.

Volgens mij is er gereageerd op alle vragen en interrupties. Ik realiseer mij dat het college over de spreektijd heen is, maar ik constateer dat er heel veel interrupties waren. Volgens mij hoort daarbij dat er dan ruimte komt om daarop te antwoorden. Het is een beetje wonderlijk als het college vanavond niet meer het woord kan voeren. Als u dat wél prima vindt, vind ik dat ook goed, maar dan krijgen we een beetje een wonderlijke vergadering. Ik roep het college hierbij nogmaals op om kort en bondig te antwoorden, maar ik wil wel de interrupties toelaten die u allen heeft. Dus kort en bondig, zodat er wel een reactie komt indien u nog vragen heeft. Zo gaan we het nu doen.

Wenst u een korte schorsing voor de tweede termijn? Ik zie dat in ieder geval de heer Deuzeman en de heer Van Duivendijk daar behoefte aan hebben. Zullen wij ongeveer tien minuten schorsen, zodat er ook iets meer ruimte is voor handen wassen en eventueel overleg?

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: We zijn toe aan de tweede termijn.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik wil eerst een ordevoorstel doen. Gelet op de spreektijd van de verschillende partijen en het feit dat er nog het een en ander te bespreken is, zou ik willen voorstellen om alle fracties twee minuten extra spreektijd te geven.

De **voorzitter**: Een ordevoorstel wordt direct in stemming gebracht. Wenst iemand hierop te reageren alvorens we overgaan tot stemming? Dat is niet het geval.

In stemming komt het ordevoorstel.

Het ordevoorstel wordt met handopsteken aangenomen met 16 tegen 5 stemmen, waarbij de fractie van de VVD en mevrouw Zoun van Voorschoten Lokaal ertegen hebben gestemd.

De **voorzitter**: Dat betekent dat elke fractie er twee minuten bij krijgt. Volgens mij moeten we dat handmatig bijhouden. Ik hou de klok bij; dat komt dus helemaal goed. We beginnen nu aan de tweede termijn van de raad.

De heer **Haubrich** (VVD): Voorzitter. We gaan even de amendementen langs. Wat amendement 354 over Station De Vink betreft: wij stellen vast dat het station al op een aantal plekken in de omgevingsvisie genoemd wordt. Dat lijkt ons afdoende. We zien als fractie bovendien weinig mogelijkheden om daar nog grootschalige ontwikkeling plaats te laten vinden. Dus geen steun.

Het schrappen van "in principe" ten aanzien van het buitengebied vinden wij lastig. Het college gaf aan dat je niet weet wat over een jaar of twaalf nodig is. Dat wil je in principe niet dichtgooien. We denken ook aan mensen die nu al in het buitengebied wonen. Als zij een extra woning zouden willen neerzetten, blokkeer je dat hier dan ook mee? Dat vinden we ook ingewikkeld.

Met betrekking tot de Jongerenraad kunnen wij ons vinden in de beantwoording van wethouder Schokker: je gaat dan een soort participatiebeleid voeren, wat niet in de omgevingsvisie thuishoort.

Het amendement over rekening houden met sociale veiligheid vinden wij sympathiek. We zouden daarmee kunnen instemmen, maar wat ons betreft is de overweging met betrekking tot divers en inclusiviteit minder handig. Dat hoeft van ons wat minder, maar we kunnen wel steunen dat daar rekening mee gehouden wordt.

Amendement 358: het college heeft duidelijk aangegeven dat dit een woonvisieaangelegenheid is en dat dit ook al in diverse woningprojecten wordt gedaan. Het amendement is dus overbodig.

Nadenken over verenigingen en de bibliotheek bij gebiedsontwikkeling: zeker, maar wel op basis van algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Wij kunnen ons dus voorstellen dat het college dat amendement ontraadt. Wij steunen dat amendement dus niet.

Amendement 361 van D66 over gezond voedsel is zeker zeer sympathiek, maar we zijn het met het college eens dat dat meer in het gezondheidsbeleid dan in een omgevingsvisie thuishoort. We vinden het ook ingewikkeld: als we straks de Fortgensschool willen gaan realiseren op de plek van het cultureel centrum, moet snackbar Trefpunt daar dan weg? We hebben niet echt een beeld van hoe dat dan zou moeten gaan.

Mevrouw **Schroot** (D66): Moeten we op zo'n moment niet juist op basis van de omgevingsvisie daar het debat over voeren? Want anders doen we maar wat.

De heer **Haubrich** (VVD): Nee dus. Wij denken sowieso dat dit meer speelt bij middelbare scholen dan bij basisscholen, want middelbare scholieren hebben de vrijheid en de financiële middelen om te kiezen waar zij gaan eten in de pauzes. Bij basisscholen vinden we dat wat minder nodig. We willen juist niet dat dit de keuzes van bouwprojecten nog ingewikkelder maakt dan ze nu al zijn.

Het amendement over de actualisatie kwam vrij laat binnen. Wij vragen ons af of GroenLinks nog even kan toelichten hoe dit samenvalt met de motie. Enerzijds is er een amendement waarmee je bepaalde zaken eruit wil halen en als ik het goed begrijp, is er anderzijds een motie waarmee je juist dingen daarover op wil schrijven.

De **voorzitter**: Meneer Deuzeman, gelijk een reactie hierop?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ja, dat lijkt me handig, want dan hoef ik er straks niet te veel omheen te praten. In het stuk wordt nu expliciet aangegeven dat we bij een evaluatie voor een later moment eventueel punten ophalen. In het stuk staat nu als suggestie dat we om de vier jaar het hele stuk opnieuw doorgaan. Dat is eigenlijk precies wat we niet voor ogen hebben met onder andere de motie. Zoals ik heb betoogd, denken we dat we dat veel vaker zouden moeten gaan doen en in kleinere stappen, zodat we inhoudelijke discussies kunnen hebben. Maar in principe stellen we in het stuk dus vast dat we het om de vier jaar of bij benadering om de vier jaar doen. Het lijkt ons goed om dat er in ieder geval uit te halen, zodat we meer vrijheid hebben om het vaker vast te stellen. Dat sluit aan bij de motie die hier ook over ligt. Dat is de insteek ervan.

De heer **Haubrich** (VVD): Dank voor de toelichting. Die nemen we nog mee in de overweging.

Het amendement over de IJsbahn hebben we mede ingediend. Het blijft een politieke uitspraak dat wij die locatie verre van geschikt vinden daarvoor. Daar doen we verder dus niks mee; onze naam blijft daaronder staan. Het amendement over de warmtetransitie hebben we zelf ingediend; daar hoef ik dus niet over uit te weiden.

Amendement 366 van Voorschoten Lokaal over het gemeentehuis kunnen wij niet steunen. Het college heeft de argumentatie duidelijk aangegeven. Het is ook te ingewikkeld door het leggen van links met de Oekraïense vluchtelingen en dergelijke. Dat amendement steunen wij dus niet.

Wat de motie over de luchtvaart betreft: wij hebben er vertrouwen in dat de monitoring door Holland Rijnland gebeurt, dat er ook door de omgevingsdiensten gemeten wordt en dat, als er geconstateerd wordt dat de normen overschreden worden, dat vanzelf via de juiste instanties op tafel komt. Die motie kunnen we dus niet steunen.

De motie van GroenLinks en de PvdA over de lokale binding is zeer sympathiek, maar ik heb begrepen dat dit op dit moment in de Huisvestingsverordening van Holland Rijnland zit en dat op dit moment juist nog discussies plaatsvinden over wat "vitale beroepen" precies zijn en hoe die lokale binding vastgesteld en gecontroleerd kan worden. Dat zijn best wel ingewikkelde dingen. Dat hoort wat ons betreft nu dus niet in de visie.

We hebben nog niet goed kunnen kijken naar de motie van D66 en GroenLinks over het afwegingskader woningbouw en de capaciteit van de afdeling Bouwen. Dit wordt later uitgewerkt in de omgevingsplannen. Wat ons betreft is deze motie dus overbodig.

Over de motie over cyclische herziening gaan we nog even denken naar aanleiding van de extra toelichting van de heer Deuzeman daarover, waarvoor dank.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Allereerst wil ik het college en wethouder Van der Elst bedanken voor het omarmen van amendement 363, ons enige eigen amendement. Daar zijn we blij mee. We hopen dat de insteek om het regelmatig te gaan doen en meer de inhoudelijke discussie op te zoeken daarmee kan aanslaan.

Ik ga in op een aantal dingen die ik gehoord heb. Allereerst wil ik het betoog van mevrouw Schroot bijvallen. Het was mij uit het hart gegrepen: laten we nou eens kijken naar die integrale aanpak bij woningbouw. Dat is volgens mij exact wat de Omgevingswet van ons vraagt: waar beginnen we nou, wat gaan we dan doen, wat zijn onze afwegingscriteria? Nu lopen we wat dat betreft elke keer achter de feiten aan. Er staat inderdaad een hele grote lijst van projecten in het stuk. Dat zijn allemaal dingen die op een gegeven moment vrij lukraak door iemand aangedragen zijn. Het zou zo fijn zijn als we daar een keer een strategie bij hadden. Ik snap dat dat betekent dat we er capaciteit in moeten investeren, maar dat hebben wij als Voorschoten kennelijk nodig om tot een woningbouwbeleid te komen dat verder gaat dan hapsnap in de zin van: dit ligt nu op tafel en we gaat het hier dus maar over hebben. Dat zou ons wel wat waard zijn. Ook voor de steun vanuit de bevolking voor wat hier gebeurt is het belangrijk dat inzichtelijk is waarom dingen gebeuren.

Met betrekking tot de twee amendementen over Vlietland konden wij de wethouder echt niet volgen. Als de wethouder had gezegd "we gaan alles schrappen wat we over Vlietland zeggen, want dat valt niet binnen het terrein waar wij bevoegd gezag zijn en het hoeft dus niet in de omgevingsvisie" had ik daar begrip voor kunnen hebben. Als we vinden dat we er iets over moeten zeggen - dat vindt het college kennelijk - denk ik dat wij erover moeten zeggen wat wij ervan vinden en dan moet Leidschendam-Voorburg daar maar haar voordeel mee doen. Ik vind het heel raar om te zeggen dat wij er wel iets over vinden, maar dat wat wij erover vinden datgene is wat Leidschendam-Voorburg erover zegt. Ik kan dat gewoon niet volgen. Zolang die tekst in het stuk staat, vind ik dus dat we die moeten aanpassen en in elk geval moeten teruggaan naar de tekst die het college eerder voorstelde. Ik denk dat de toevoeging van de Partij van de Arbeid uitstekend is.

Op amendement 361 van D66 over gezond voedsel hadden wij eigenlijk exact dezelfde reactie als de eerdere reactie van de wethouder, namelijk "hoort dat hier wel?", totdat de wethouder terugkwam met de reactie dat het allemaal goed komt met die snackbar, omdat dat in de tijdelijke omgevingsplannen staat. Dat is precies het punt: wij bouwen nu op de tijdelijke omgevingsplannen en die gaan straks vervangen worden. Dan is die bescherming dus niet meer noodzakelijk. Daarom moet je hierover iets opnemen in de omgevingsvisie. Ik herken de problemen die de heer Haubrich net schetste: wat ga je dan doen bij scholen? Daar moeten we dus een keer een discussie over hebben. Dat is belangrijk. Daar zijn altijd oplossingen voor te vinden. Misschien is deze tekst niet ideaal, maar laten we het daar in ieder geval over hebben. Ik vind het een beetje raar om te zeggen: zeg maar niks, want dan komt het altijd wel goed.

Dan amendement 364 over de IJsbahn. De eerdere motie daarover was van ons. Dat was overigens niet motie 302, want die ging over een pfas-kaart. Het was motie 303. Dat weet ik, want het CDA was de enige fractie die daar destijds tegen stemde. Ik moet ook zeggen dat er een beetje selectief in gewinkeld is, want we zeiden in die motie: kijk nou eens naar die IJsbahn; jullie willen hier een skeelerbaan beginnen en jullie hebben het ook over woningbouw én het is een onderdeel van onze groenstructuur, maar je kunt niet zomaar een besluit nemen en zeggen: we zien wel; wie het eerst komt, wie het eerst maalt en dan zien we wel wat er overblijft. Ga nou eerst eens integraal kijken wat je met dit gebied wil. Nu wordt er gezegd dat het groen moet blijven omdat we dat destijds in die motie al vonden. Dat was niet de strekking van de motie. Ik snap de impuls: er ligt nu zo'n mooi plan van deze mensen, die dit zo graag groen willen houden. Ik kan u zeggen dat er aan het begin van deze collegeperiode, toen de heer Van Horck nog niet in de raad zat, ook zo'n plan lag voor het Sint Nicolaespark. Toen is er gezegd: we willen er als gemeente geen tijd voor vrijmaken om daar een mooi park van te maken; daar beginnen we niet aan en we willen dat ook niet in bruikleen geven; dat doen we niet. Ik vind het heel ingewikkeld om die mensen nu uit te leggen dat we nu bij een ander burgerinitiatief, dat jaren later komt, zeggen dat je daar ruimte voor moet geven. Laten we dus alsjeblieft een integrale afweging maken. Wij gaan dit amendement dus niet steunen.

Bij amendement 365 kunnen we de uitleg van de wethouder volgen. Het komt de volgende periode ook al in stemming. Wij gaan daar dus niet in mee. De tekst zoals die er nu staat, is minimaal, maar summier is in dit geval goed genoeg, want het is straks toch achterhaald.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik zal mij beperken tot de amendementen en de moties die wij zullen steunen. Dat betreft ten eerste amendement 355 over het schrappen van "in principe". Die term gaat een beetje in tegen de werkwijze dat wij liever een kader stellen. Als we daaroverheen moeten, kom dan naar de raad om die ruimte te vragen. Dan vinden wij praktischer dan nu de ruimte geven en later terugduwen. Daarom steunen wij dit amendement. We steunen ook amendement 357 over sociale veiligheid, amendement 362 over de tekstwijziging met betrekking tot Vlietland en amendement 363 over de actualisatie van de omgevingsvisie. We steunen natuurlijk ook onze eigen amendementen en de amendementen die we mede hebben ondertekend. Ik hoop nog steeds dat er mensen zijn die amendement 367 over de luchtvaart steunen; van één heb ik dat al gehoord, aan de overkant. Van de moties zullen wij motie 364 over de cyclische herziening steunen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik dank het college voor het beantwoorden van alle vragen en voor de steun voor amendement ... Ik ben het nummer kwijt. Ik loop de door andere partijen ingediende amendementen langs. Toen ik amendement 361 las, leek het me geen goed idee, maar mevrouw Schroot heeft me, in combinatie met de reactie van de wethouder, overtuigd. We zullen dat amendement steunen. Vanzelfsprekend geldt dit ook voor amendement 362 over Vlietland. Die passage moet er gewoon uit en het moet weer de oorspronkelijke tekst zijn; dat is helemaal terecht. We steunen amendement 363 van GroenLinks over actualisatie van de omgevingsvisie.

Wat de IJsbahn betreft: het begint langzamerhand een beetje pijnlijk te worden, want deze keuze lijkt op onduidelijke gronden te worden gemaakt. Ik heb begrepen dat de wethouder het ziet als een vroegsignalering. Ik heb zelden zoveel humor in deze raad voorbij horen komen. Ik ben blij dat de CDA-wethouder de reactie van zijn fractie als vroegsignalering ziet voor de toekomstige besluitvorming over dit onderwerp. Ten aanzien van het amendement over de warmtetransitie sluit ik me volledig aan bij de woorden van de heer Deuzeman. Ten aanzien van het amendement van Voorschoten Lokaal over het gemeentehuis sluit ik me volledig aan bij de volledig terechte woorden van de wethouder daarover. Amendement 367 van Voorschoten Lokaal over de luchtvaart zullen we steunen en we zijn het volledig eens met het goede amendement van D66 over het afwegingskader woningbouw. Ook motie 364 over de cyclische herziening zullen we steunen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. In de schorsing heb ik even overleg gehad met de wethouder over motie 364. Er bleek niet overgekomen te zijn dat ik vrij laat een woordje heb veranderd. Dat is het woord "herziening"; dat moet het woord "update" zijn. De wethouder heeft mij aangegeven dat hij daar wél mee kan leven. Ik weet dat het college niet zo heel veel spreektijd heeft, maar wellicht kan hij knikken om aan te geven dat hij het ermee eens is dat deze motie aanvaardbaar is.

De **voorzitter**: De wethouder zegt ja. Dit doen we normaal niet zo, maar goed; het is zo'n avond.

Mevrouw **Schroot** (D66): Dank u wel, voorzitter; dat scheelt weer tijd. Ik heb nog een vraag over een amendement van de PvdA over de bibliotheek. Hoe ziet de PvdA het dan met de Kruispuntkerk, waar ook heel veel vergelijkbare functies in samenkomen? Verder ga ik niet allemaal zeggen waar we voor of tegen zijn, want dat kost heel veel tijd en u ziet het vanzelf.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik weet niet of ik de vraag helemaal goed begrijp. Zou mevrouw Schroot de vraag iets anders kunnen formuleren, zodat het kwartje bij mij valt? Dat ligt aan mij.

De **voorzitter**: Ik durf het bijna niet te zeggen, maar let op de spreektijden, want er waren al twee minuten bijgeplust. Maar goed, een verduidelijking van de vraag, mevrouw Schroot.

Mevrouw **Schroot** (D66): De PvdA schetst allerlei dingen die ze wil opnemen in verband met de bibliotheek, maar heel veel vraagstukken, bijvoorbeeld het verenigingsleven in onze gemeenschap, het versterken van vrijwilligersactiviteiten et cetera, gelden ook voor de Kruispuntkerk. Als je die uitspraak specifiek voor de bibliotheek doet, bijt dat in onze optiek dus met de Kruispuntkerk, terwijl daar zo'n synergie ligt. Ik kan me voorstellen dat de PvdA-fractie dat misschien nog niet helemaal in beeld had, maar dat zal voor ons in ieder geval de reden zijn om tegen dit amendement te stemmen.

De **voorzitter**: Meneer Posthuma, wilt u daar nog op reageren? U heeft nog acht seconden. Sorry, maar dat is de afspraak die we hebben gemaakt. Als ik u was, zou ik straks gewoon even schorsen en nog even afstemmen. Dat zou ik doen, maar wie ben ik? Oké.

De heer **Van Horck** (CDA): Voorzitter. Dank aan het college voor de beantwoording. Ik zou graag nog een amendement willen indienen dat we tijdens de schorsing hebben opgesteld. Dat gaat over de bouwlagen. Wij roepen in het amendement op om het aantal bouwlagen te maximaliseren tot vier tot zes, waarbij afwijking naar zeven tot acht alleen mogelijk is indien daartoe een voorstel ter instemming aan de raad wordt voorgelegd. Het amendement is net naar de griffie verstuurd en wordt straks verspreid. Het amendement luidt:

"Amendement 369.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel Vaststellen Omgevingsvisie Voorschoten 2040,

overwegende dat:

- a. de gemeente Voorschoten het karakter van een dorp heeft en moet houden zoals ook in het voorwoord van deze omgevingsvisie staat vermeld;*
- b. hoogbouw in het dorp daarom niet wenselijk is;*
- c. de verdubbeling van het aantal bouwlagen van 2 tot 4 naar 4 tot 8 slechts leidt tot 100 meer woningen op bijna 1.000 woningen;*
- d. wij van mening zijn dat bouwen tot 6 bouwlagen daar waar dit in het dorpsbeeld past leidt tot behoud van het dorps karakter en daarmee tegelijkertijd tegemoetkomt aan de gestelde woningbouwopgaaf;*

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

de tekst op pagina 52 'Bij een hoge dichtheid van 4 tot 8 woonlagen maximaal 1050 woningen. Dit laat zien dat het in principe mogelijk is om het gewenste aantal van 1000 woningen binnendorps te realiseren mits een aanzienlijk deel van het programma bestaat uit woonlagen van 4 tot 8 woningen.'

Te vervangen door:

'Bij een hoge dichtheid van 4 tot 6 woonlagen maximaal 1050 woningen. Dit laat zien dat het in principe mogelijk is om het gewenste aantal van 1000 woningen binnendorps te realiseren mits een

aanzienlijk deel van het programma bestaat uit woonlagen van 4 tot en met 6 bouwlagen. Afwijking naar 7 tot en met 8 hoog is daarbij enkel mogelijk indien het voorstel eerst ter instemming aan de raad is voorgelegd."

De **voorzitter**: Het amendement is zojuist verstuurd.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Het is een beetje raar dat ik de enige ben die in de gelegenheid is om op het nieuwe amendement van het CDA te reageren.

De **voorzitter**: Dat gaan we straks regelen. Dat komt allemaal goed.

De heer **Maassen** (SP): Dat zal ik kort doen, zonder het gelezen te hebben, want het komt ook bij mij net binnen. Ik ga puur af op de discussie hierover en de strekking die de heer Van Horck net aangaf. Ik heb al eens eerder over hoogbouw gezegd - dit is trouwens wel de plek waar we die discussie moeten voeren - dat we niet alles kunnen willen. We kunnen niet zeggen dat we niet in het buitengebied gaan bouwen, dat we het dorp groen gaan houden, dat we meer betaalbare woningen gaan neerzetten én dat we niet de hoogte ingaan. We kunnen niet al die dingen tegelijk doen. We zullen daar keuzes in moeten maken. Hoewel mijn fractie liever niet te veel hoogstedelijk de hoogte in wil, zien we dat als de minste van de kwaden als we deze afweging moeten maken. Als wij moeten kiezen tussen acht hoog óf bouwen in het groen óf het dorp zover inbreiden dat er geen parken meer zijn óf geen betaalbare woningbouw, kiezen wij dus voor acht hoog.

De **voorzitter**: Dat was de tweede termijn van de raad. Ik constateer dat er een nieuw amendement is ingediend. Ik stel voor dat de wethouder de gelegenheid krijgt om kort te reageren op het nieuw ingediende amendement.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. De stand van zaken is nu dat elk bouwproject op het niveau van het ruimtelijk kader aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Het amendement voegt dus niets toe. U gaat per bouwproject zeggen of u drie, vier, vijf, zes, zeven of acht hoog goedvindt. Als u het niet goedvindt, gaat het niet door. Dus we ontraden het amendement.

De **voorzitter**: Wenst iemand in de raad nog te reageren op het net ingediende amendement? Dat was een volkomen terecht punt van de heer Maassen. Is er behoefte aan een verdere reactie of vraag? Dat is niet het geval. Dan sluit ik de beraadslaging. Is er nog behoefte aan een schorsing? Ik hoor immers geroezemoes. Ik zie dat er behoefte aan een schorsing is.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Even een soort intermezzo: er is een nieuwe versie van amendement 359. Om te voorkomen dat we straks weer moeten schorsen om dat te lezen, kunt u dat nu misschien gelijk even lezen. Dan kan de heer Posthuma straks in acht seconden nog een zin daarover uitspreken, maar dan heeft u het amendement alvast gelezen en dan kunt u hem gaan bevragen. De nieuwe versie van amendement 359 wordt straks verstuurd. Houd uw mailbox dus in de gaten.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Iedereen heeft het gewijzigde amendement 359 gelezen; de leespauze is voorbij. Ik geef het woord aan de heer Posthuma om in acht seconden de zojuist rondgestuurde nieuwe versie van amendement 359 toe te lichten.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik heb overleg gehad met mevrouw Schroot. In samenspraak zijn we erop uitgekomen dat we een deel van de zin verwijderd hebben en daar vervolgens een lopende zin van hebben gemaakt. Dat is de aanpassing van het amendement. Het gewijzigde amendement luidt:

"Amendement 359.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen op 1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel Z/24/089378/460758,

constaterende dat:

- a. *de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 het rijke verenigingsleven en de bibliotheek benoemt als sterke punten van Voorschoten (hoofdstuk 2.2.2 'Een gezond woondorp met een betrokken samenleving', vanaf pagina 13);*
- b. *de visie ook vaststelt dat deze voorzieningen onder druk staan door vergrijzing, minder vrijwilligers en beperkte middelen (hoofdstuk 3.2.2 'De opgaven' vanaf pagina 28);*
- c. *de tekst hierover voornamelijk beschrijvend van aard is en onvoldoende richting geeft aan toekomstige keuzes;*

overwegende dat:

- d. *het verenigingsleven en de bibliotheek cruciaal zijn voor sociale samenhang, inclusiviteit en gelijke kansen;*
- e. *juist in een tijd van vergrijzing en groeiende diversiteit de gemeente een actieve rol moet nemen om deze voorzieningen te versterken;*

Besluit:

Beslispunt 2 te wijzigen in:

De Omgevingsvisie Voorschoten 2040 vast te stellen met de volgende wijziging:

In hoofdstuk 4.2 Hechte gemeenschap met ruimte voor diversiteit op bladzijde 43 na het einde van de tweede alinea ('...dat Voorschoten kenmerkt.') de volgende tekst toe te voegen in een aparte alinea:

'Het doel is om het verenigingsleven in onze gemeenschap te versterken door vrijwilligers actief te ondersteunen en de samenwerking met scholen en maatschappelijke organisaties verder uit te bouwen. Hierbij wordt ingezet op een gezamenlijke inspanning om activiteiten en initiatieven voor iedereen toegankelijk en aantrekkelijk te maken. Tegelijkertijd willen we de bibliotheek verder ontwikkelen tot een plek waar educatie, taalontwikkeling en digitale vaardigheden samenkomen. Dit maakt de bibliotheek niet alleen een plek voor kennis, maar ook een verbindend centrum voor de hele gemeenschap. Bovendien wordt bij nieuwe gebiedsontwikkelingen structureel rekening gehouden met de behoefte aan ruimte voor scholen, verenigingen, sport en cultuur. Op die manier krijgt het sociale en culturele leven een vaste plek in de fysieke inrichting van onze woonomgeving, waardoor het versterken van de leefbaarheid en samenhang binnen de gemeenschap centraal staat. In gesprekken met corporaties en projectontwikkelaars neemt de gemeente dit principe expliciet mee in de voorwaarden van de ontwikkelopgave.'

De **voorzitter**: Fijn dat de ABN-teksten - algemeen beschaafd Nederlands - nu kloppen. Volgens mij zijn er geen vragen gesteld aan het college. Zijn alle vragen beantwoord en is er ingegaan op alle amendementen en moties? Dat is het geval. Dan sluit ik de beraadslaging en gaan we over tot de stemmingen. Omdat het pasje van de heer Van Horck niet werkt, gaan wij stemmen met handopsteken. Ik heb geen keus. Ik ben degene die dit het allerergst vind. Zoals u weet, is hoofdrekenen met voor en tegen niet mijn sterkste onderdeel. Mijn dyslexie gaat nu in optima forma naar boven komen. Het is niet anders. Als iedereen het rustig doet, kan ik het goed verwerken en komt het goed. We werken de amendementen af in de volgorde van indiening.

In stemming komt amendement 354 van de PvdA.

Het amendement wordt met handopsteken verworpen met 9 tegen 12 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA, Voorschoten Lokaal en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt amendement 355 van de PvdA.

Het amendement wordt met handopsteken verworpen met 10 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, de PvdA, de SP en Voorschoten Lokaal ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA, D66 en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt amendement 356 van de PvdA.

Het amendement wordt met handopsteken verworpen met 6 tegen 15 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA, D66, Voorschoten Lokaal en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt amendement 357 van de PvdA.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Haubrich** (VVD): Voorzitter. Dit amendement kunnen wij steunen. De gedachte is goed. De overweging dat het op basis van inclusie en diversie zou zijn, vinden wij minder van belang, maar we kunnen het amendement zeker steunen.

Het amendement wordt met handopsteken aangenomen met algemene stemmen.

De **voorzitter**: Hou dit vast!

In stemming komt amendement 358 van de PvdA.

Het amendement wordt met handopsteken verworpen met 9 tegen 12 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA, Voorschoten Lokaal en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt het gewijzigde amendement 359 van de PvdA.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Ik wil de PvdA danken voor de aanpassing, waardoor we voor dit amendement kunnen stemmen.

Het gewijzigde amendement wordt met handopsteken verworpen met 9 tegen 12 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA, Voorschoten Lokaal en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt amendement 360 van de PvdA.

Het amendement wordt met handopsteken verworpen met 6 tegen 15 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA, D66, Voorschoten Lokaal en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt amendement 361 van D66.

Het amendement wordt met handopsteken aangenomen met 13 tegen 8 stemmen, waarbij de fracties van het CDA, D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd en de fracties van Voorschoten Lokaal en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt amendement 362 van D66.

Het amendement wordt met handopsteken aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt amendement 363 van GroenLinks.

Het amendement wordt met handopsteken aangenomen met 13 tegen 8 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA, de SP en Voorschoten Lokaal ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt amendement 364 van het CDA, Voorschoten Lokaal en de VVD.

Het amendement wordt met handopsteken aangenomen met 12 tegen 9 stemmen, waarbij de fracties van het CDA, Voorschoten Lokaal en de VVD ervoor hebben gestemd en de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ertegen hebben gestemd.

In stemming komt amendement 365 van de VVD, het CDA en Voorschoten Lokaal.

Het amendement wordt met handopsteken aangenomen met 16 tegen 5 stemmen, waarbij de fracties van het CDA, D66, Voorschoten Lokaal, de SP en de VVD ervoor hebben gestemd en de fracties van GroenLinks en de PvdA ertegen hebben gestemd.

In stemming komt amendement 366 van Voorschoten Lokaal.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. In de raadsvergadering waarin het over het gemeentehuis ging, heb ik tegen het toen voorliggende voorstel gestemd, maar ik vind het niet gepast om nu voor dit amendement te stemmen om te proberen om alsnog iets te veranderen in iets wat helaas een meerderheidsbesluit was.

Het amendement wordt met handopsteken verworpen met 4 tegen 17 stemmen, waarbij de fractie van Voorschoten Lokaal ervoor heeft gestemd en waarbij de fracties van het CDA, D66, GroenLinks, de PvdA, de SP en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt amendement 367 van Voorschoten Lokaal.

Het amendement wordt met handopsteken aangenomen met 17 tegen 4 stemmen, waarbij de fracties van het CDA, D66, GroenLinks, de PvdA, de SP en Voorschoten Lokaal ervoor hebben gestemd en waarbij de fractie van de VVD ertegen heeft gestemd.

In stemming komt amendement 369 van Voorschoten Lokaal en het CDA.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Wij denken dat het goed is om goed en zorgvuldig te kijken naar die bouwlagen, maar eigenlijk willen wij graag vastgelegd zien waar we wel of niet de hoogte ingaan. Het is net iets te grof. We zullen hier dus tegen stemmen, ook naar aanleiding van het commentaar van de wethouder.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Ik kan me geheel aansluiten bij de woorden van de heer Deuzeman van GroenLinks.

Het amendement wordt met handopsteken aangenomen met 12 tegen 9 stemmen, waarbij de fracties van het CDA, Voorschoten Lokaal en de VVD ervoor hebben gestemd en waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ertegen hebben gestemd.

In stemming komt het geamendeerde voorstel inzake de Omgevingsvisie Voorschoten 2040.

Het geamendeerde voorstel wordt met handopsteken aangenomen met 15 tegen 6 stemmen, waarbij de fracties van het CDA, D66, Voorschoten Lokaal en de VVD ervoor hebben gestemd en waarbij de fracties van GroenLinks, de PvdA en de SP ertegen hebben gestemd.

In stemming komt motie 362 van de PvdA en GroenLinks.

De motie wordt met handopsteken verworpen met 6 tegen 15 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA, D66, Voorschoten Lokaal en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt motie 363 van D66 en GroenLinks.

De motie wordt met handopsteken verworpen met 9 tegen 12 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA, Voorschoten Lokaal en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt motie 364 van D66 en GroenLinks.

De motie wordt met handopsteken aangenomen met 13 tegen 8 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA, de SP en Voorschoten Lokaal ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA en de VVD ertegen hebben gestemd.

12. Ontwikkelplan Gedenkpark Rosenburgh (raadsregistratienummer Z/25/103378/460818)

De **voorzitter**: De gemeenteraad wordt gevraagd het ontwikkelplan voor Gedenkpark Rosenburgh vast te stellen en budget beschikbaar te stellen voor de uitvoering. Het voorstel ligt nu aan de raad voor.

De heer **Van den Ende** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Goedemorgen, allemaal! Dit is een mooi plan met een nieuwe parel aan de Vliet; dat kunnen wij wel stellen. Minimaal 100 jaar zal dit gedenkpark nog open zijn om te herdenken, te ontmoeten, te wandelen en gewoon te gedenken. Minimaal 100 jaar en het college kiest voor scenario 2, het renoveren van de aula. Gaat die dan weer 100 jaar mee? Waarom kiezen we niet voor scenario 3 en laten we onderzoeken wat de kosten zijn voor het slopen en opnieuw opbouwen van de aula, zodat deze de komende decennia duurzaam is? Er ligt nu nog een gasleiding. We moeten van het gas af. Wat gaat daarmee gebeuren? In het raadsvoorstel staat dat scenario 3 juridisch niet mogelijk is, maar de Plaatselijke Verordening zegt iets anders. In lid 1 van artikel 8 van de Erfgoedverordening Voorschoten 2023 heeft het college de bevoegdheid om ambtshalve of op aanvraag van een belanghebbende na het inwinnen van advies de aanwijzing van een object als gemeentelijk monument te wijzigen of in te trekken. In de Kadernota Erfgoed 2013-2017 staat op bladzijde 4 onder het kopje "Voorschotens beleid: visie en doel": "Wanneer instandhouding van erfgoed na een zorgvuldige afweging niet mogelijk dan wel wenselijk is, gaat dit erfgoed niet ongekend verloren en vindt een goede documentatie plaats". Daarnaast heeft in het Leidsch Dagblad een artikel gestaan genaamd "Protestantse gemeente Sassenheim krijgt Julianakerk niet verkocht zolang het een gemeentelijk monument is". Zij vraagt de gemeente om die status in te trekken. Dit is een artikel van 23 september jongstleden. In de laatste alinea staat: "De Stichting Oud Sassenheim noemt de cultuurhistorische waarde van het gebouw 'beperkt', ook omdat het gebouw niet op een beeldbepalende plek staat". Uiteraard hopen we wel dat bij de herontwikkeling van de locatie de historie van deze plek tot uiting komt. Daarom vragen wij ons af waarom dit juridisch niet in Voorschoten kan. Mede daarom dienen wij samen met GroenLinks en de VVD amendement 368 in. Daarbij wil ik ook zeggen dat het absoluut niet de bedoeling is om de ontwikkeling van het gedenkpark te vertragen. Het amendement luidt:

"Amendement 368.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d.1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel nummer Z/25/103378/460818,

constaterende dat:

- a. op pagina 31 van het Ontwikkelplan Gedenkpark Rosenburgh een drietal scenario's wordt beschreven voor vernieuwing van de aula van Rosenburgh;*
- b. scenario 3 het slopen van de aula en het plaatsen van een nieuwe aula betreft;*
- c. in dit scenario wordt aangegeven dat de aanvraag van een omgevingsvergunning niet mogelijk is vanwege de status van gemeentelijk monument van de huidige aula;*
- d. lid 1 van artikel 8 van de Erfgoedverordening Voorschoten 2023 (Erfgoedverordening Voorschoten 2023 | Lokale wet- en regelgeving) het college de bevoegdheid geeft om ambtshalve of op aanvraag van een belanghebbende - na het inwinnen van advies - de aanwijzing van een object als gemeentelijk monument te wijzigen of in te trekken;*

overwegende dat:

- e. Gedenkpark Rosenburgh een belangrijke gemeentelijke voorziening is en dat het toekomstbestendig maken ervan een groot maatschappelijk doel dient;*
- f. het slopen van de aula en het plaatsen van een nieuwe aula een positieve bijdrage kunnen leveren aan de doelstellingen van het ontwikkelplan en daarmee de maatschappelijke functie van Gedenkpark Rosenburgh ook voor de toekomst kan borgen;*

- g. *het belang van de functie en de maatschappelijke waarde van Rosenburgh het verdienen om alle mogelijke ontwikkelscenario's zuiver te onderzoeken en tegen elkaar af te wegen;*
- h. *een dergelijke ontwikkeling moet plaatsvinden op basis van de juiste feiten en zorgvuldig genomen afwegingen en doorlopen procedures;*
- i. *het slopen van de aula en het plaatsen van een nieuwe aula, ondanks de huidige monumentale status, mogelijk is, in tegenstelling tot wat in het ontwikkelplan en Toekomstvisie aula Rosenburgherlaan 3 Voorschoten (bijlage 3) staat;*

Besluit:

Beslispunt 1 te wijzigen in:

Het ontwikkelplan Gedenkpark Rosenburgh vast te stellen met de volgende wijzigingen:

- *op bladzijde 30 onder 5.2.3. Scenario 3 de laatste zin 'Dit is niet mogelijk.' te verwijderen.";*
- *op bladzijde 31 onder 5.2.4 Voorkeur scenario de tekst te vervangen door: Zowel scenario 2 als scenario 3 worden verder uitgewerkt."*

In de bijeenkomst op Gedenkpark Rosenburgh is ook gesproken over resumeren, een milieuvriendelijke methode waarbij een lichaam wordt ontbonden. In Nederland mag het nog niet, maar in de nabije toekomst, als de Wet op de lijkbezorging is gewijzigd, wordt dit toegevoegd aan de bestaande wijzen van lijkbezorging. Op het gedenkpark zal deze methode dan niet uitgevoerd kunnen worden, want daar wordt met deze renovatie geen rekening mee gehouden. De concurrentie ligt op de loer, want meerdere gemeenten denken eraan om een natuurbegraafplaats te starten. Als we kunnen, moeten we investeren in duurzaamheid en afzien van renovatie van de aula. Bij renovatie is het nog maar de vraag hoelang het gebouw blijft bestaan. Bij nieuwbouw weet je zeker dat het duurzaam gaat worden en gericht is op de verre toekomst.

We staan aan de vooravond van een langdurig proces dat de komende decennia tot uitvoering zal worden gebracht. De komende jaren wordt het park gerenoveerd en vernieuwd. Ik wil het college nog bedanken voor het beantwoorden van de vragen en wij hopen dat de bedragen die als inkomsten vermeld staan, daadwerkelijk gehaald worden.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Ik hoop dat jullie het allemaal nog volhouden. Anders kunnen we nog even wat oefeningen doen om weer een beetje wakker en alert te worden, want zeker voor de mensen die het woord niet mogen voeren, is het een lange zit. Daarom ga ik een lang betoog houden. Goed zo, lachen is heel goed voor de buikspieren; dus vooral doorgaan. Het plan is prachtig, maar wij maken ons toch wat zorgen over het achterblijven van het aantal plekken op de natuurbegraafplaats. Mevrouw Van der Krogt sloeg in de commissie misschien wel de spijker op de kop: aantrekkelijke begraafplekken helpen bij de verkoop. Dat moet dus snel worden aangepakt. Inmiddels las ik dat Hazerswoude-Dorp 200 natuurbegraafplekken gaat realiseren. Gemeenten kampen allemaal met dezelfde opgaven. Concurrentie hijgt dus in onze nek. Ik had de vraag hoe het college dat ziet, maar dat zullen we niet weten, want het college heeft geen spreektijd meer.

D66 wil alleen investeren in iets wat ook weer inkomsten genereert. Het ligt nu nog niet voor in de raad, maar dure bruggen zijn misschien niet nodig, niet alleen vanwege de investering maar ook omdat ze blijvend drukken op de beheer- en vervangingskosten. De beheerkosten van de begraafplaats verplaatsen naar de post Openbare ruimte vinden we ingewikkeld, mede gezien de recente informatiebrief over de oplopende kosten van het groen. Hoge ambities zijn mooi, maar het geld kan maar één keer worden uitgegeven. Daarmee vertel ik niemand iets nieuws.

Er lijkt momenteel een openbareparkenvirus rond te waren in ons dorp. Huize Bijdorp en Beresteyn worden openbaar toegankelijk. Daarnaast zijn er maar liefst vier initiatieven: begraafplaats Rosenburgh transformeren tot gedenkpark, burgerinitiatief Vlietpark op de IJsbahn, WDevelop met een park in de Papenpolder en het burgerinitiatief Nicolaespark, dat nog steeds in de vrieskast ligt. Potentieel zijn dit vier extra parken die drukken op onze begroting. In totaal zes parken erbij in ons dorp is erg ambitieus. Ik ben hartstikke dol op groen, maar dit is natuurlijk niet realistisch.

Vanwege alle investeringen, waaronder de investeringen die we nog moeten doen in de loods en het onderkomen van de medewerkers en de tegenvallers, zoals de beschoeiing, vinden wij het

verstandig om voor de soberste variant, renovatie van de aula, te kiezen. Dat zou best weleens kunnen met het amendement van Voorschoten Lokaal. Daar hebben we dus wel gevoel voor. Fasegewijs werken is verstandig. Blijf ons zo goed informeren als tot nu toe gebeurt.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Zoals in de commissie al is aangegeven - mevrouw Schroot refereerde er al aan - vinden wij een goede en waardige plek voor de Gedenkplaats Rosenburgh een mooie gedachte. Het is fijn dat wij Voorschotenaren een mooi, waardig en warm afscheid kunnen geven in ons eigen dorp. De overstap naar het gedeelte natuurbegraven spreekt ons zeer aan. De regiofunctie die we hierin kunnen hebben, is absoluut een meerwaarde. Wij vinden het belangrijk om ook vandaag nogmaals aandacht te vragen voor de huidige situatie, die nu zeker niet uitnodigt om te kiezen voor deze vorm van begraven in Voorschoten. Daarom vragen we de wethouder om zich in te spannen om de inrichting van de natuurbegraafplaats voorrang te geven. Deze week hebben we, zoals mevrouw Schroot al aangaf, ook berichten ontvangen dat in andere gemeenten in de regio ook georiënteerd wordt op natuurbegraven. Als wij voorop willen blijven lopen en dus die regiofunctie willen behouden, met het verdienmodel in gedachte - je wilt daar trouwens niet over nadenken als je het over begraafplaatsen hebt - is het wenselijk om snel aan de slag te gaan. Juist met een goede natuurbegraafplaats met een regiofunctie is er behoefte aan een goede, toekomstbestendige aula. Daarom hebben wij, zoals meneer Van den Ende al aangaf, het amendement medeondertekend. Ook de PvdA heeft aangegeven het amendement mede te ondertekenen; die was nog niet genoemd. Ik hoop dat het amendement aangenomen wordt.

De **voorzitter**: U heeft nog één seconde.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Rosenburgh is een van de mooie plekken in Voorschoten waar Voorschotenaren hun laatste rustplaats kunnen vinden. Het is belangrijk om die plek ook voor de toekomst relevant te houden. Daar willen wij ons voor inzetten. Het plan dat er ligt, is inhoudelijk mooi, maar er zijn wel een aantal punten waar wij kritisch over zijn, allereerst het moderniseren van de aula. In de stukken staat heel stellig dat het afbreken van de huidige aula en het vervangen daarvan door nieuwbouw niet kan vanwege de monumentale status. De heer Van den Ende zei al dat dat simpelweg niet waar is. Onze eigen Erfgoedverordening biedt de mogelijkheid om een monumentale status te wijzigen of in te trekken. Dat doen we natuurlijk niet zomaar; daar moeten zwaarwegende redenen voor zijn en daar mag een hele goede discussie aan voorafgaan. Het is ook echt niet zo dat de VVD nu pleit voor het slopen van de huidige aula, maar wij vinden het principiële onjuist en ook onverstandig om dat scenario al bij voorbaat weg te strepen en daarmee ontwikkelingsmogelijkheden voor Rosenburgh al bij voorbaat eigenlijk overboord te gooien, want het zou zomaar kunnen zijn dat volledige nieuwbouw van de aula veel beter aansluit op de nieuwe behoeftes, dat de exploitatie goedkoper is en dat er daarmee een grote toegevoegde waarde is voor Rosenburgh. Wij kunnen die vergelijking echter niet maken, omdat dat scenario niet is uitgewerkt. We steunen dus het zojuist ingediende amendement.

Wat de fasering van de werkzaamheden betreft sluit ik mij graag aan bij mevrouw Van der Krogt. Ten slotte de inkomsten, waar Voorschoten Lokaal een goede vraag over heeft gesteld. In het onderhoudsplan worden ambitieuze bedragen genoemd die vervolgens worden bijgesteld met meer dan 50%. Dat is een heel ander bedrag dan de beoogde bedragen die we vorig jaar nog kregen. Eigenlijk weten we dus nog helemaal niet goed wat we aan inkomsten moeten verwachten. Dat is best een risico, want het sluitend maken van de exploitatiebegroting was een van de argumenten om vorig jaar dit traject te starten. Ik wil daar dus nog eens een toelichting van de wethouder op: wat kunnen wij daar nou exact in verwachten? Dat hoeft niet tot op de komma nauwkeurig; ik snap dat dat ingewikkeld is, maar de cijfers die we de laatste tijd om de oren hebben gekregen, liggen zover uit elkaar dat daar nog wel wat extra aandacht voor mag komen.

De heer **Van Horck** (CDA): Voorzitter. We praten vanavond over de vernieuwing van een gebouw dat veel Voorschotenaren eigenlijk liever niet zien. Tegelijkertijd willen ze dat het, als ze het zien, een waardige, mooie en toch ook fijne herinnering biedt aan een dierbare. Wanneer je bij dat moment komt, wil je een fijne plek dicht bij je naasten, steun en een kopje koffie. Hier komt toch een beetje de Limburgse katholieke in mij naar boven: in Limburg eindigt het vaak in de kroeg om het leven te vieren.

Een nieuwe aula is hard nodig. De keuze ligt voor of het nieuwbouw of renovatie wordt. Op de gestelde vragen is geantwoord dat een centraal uitgangspunt van het beleid van de gemeente is

dat behoud en herbestemming van cultureel erfgoed voorrang hebben op vernieuwing. Er wordt een zwaarwegend advies verwacht. Daarvan afwijken is juridisch kwetsbaar. In die zin steunen wij het voorstel van het college om gewoon te kiezen voor scenario 2 en steunen wij niet scenario 3.

De **voorzitter**: Ik vraag wethouder Schokker om in te gaan op het amendement. Ik realiseer me dat het college over de spreektijd heen is, maar als het college niet reageert, lijkt me dat wat wonderlijk. Dus graag kort en bondig reageren.

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. We zullen ons inspannen voor het natuurbegraven; dat was ook gevraagd. Daar gaan we ook eigenlijk mee beginnen. Dat sluit daar dus bij aan.

De heer Lavrijsen vroeg naar de exploitatieverwachting. We hebben aangegeven dat we daar nog steeds goede verwachtingen van hebben; dat hebben we ook in de beantwoording van technische vragen aangegeven. Van het allergrootste belang is dat er op vrij korte termijn wat gaat gebeuren, zoals de hoofdindieners van het amendement ook aangaf. Ik ga meteen naar het amendement toe, want ik zit daarbij wel met een vraag. Het eerste deel over het verwijderen van de laatste zin op bladzijde 30 is natuurlijk prima, maar het tweede deel over het uitwerken als scenario 3 is mij niet duidelijk. Eigenlijk zijn de scenario's 2 en 3 al uitgewerkt in bijlage 3. Als we dat nu verder gaan uitwerken, wat wilt u daar dan mee? In de beslispunten 2 en 3 van het raadsvoorstel wordt melding gemaakt van het beschikbaar stellen van investeringskredieten van € 1,2 miljoen. Die investeringskredieten worden beschikbaar gesteld. Scenario 2 kost € 1,2 miljoen en voor scenario 3, als je dat zou doen, is een raming gegeven van € 1,6 miljoen. Ik zou dus heel graag met de indieners even willen schorsen om te bespreken wat nu wijsheid is. Ik proef dat u gewoon snelheid wil, maar als we dit aannemen, ontstaat er eigenlijk alleen maar onzekerheid. Volgens mij is niemand daarbij gebaat.

De **voorzitter**: U vraagt om een schorsing. Dan gaan we even schorsen. Ik vrees dat het niet in vijf minuten besproken is.

Wethouder **Schokker**: Misschien mogen de woordvoerders naar mijn kamer komen?

De **voorzitter**: De woordvoerders verzamelen in de kamer van wethouder Schokker. Ik schors de vergadering tot 0.31 uur.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Wederom een klein intermezzootje. Er komt een gewijzigd amendement 368. Houd uw mailboxen in de gaten. Dan kan iedereen weer even gaan lezen. Dan kunnen we daarna vrolijk door, want we hebben nog een paar agendapunten.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Er is een gewijzigd amendement 368 gestuurd, ingediend door Voorschoten Lokaal, GroenLinks, de VVD en de PvdA. Meneer Van den Ende, u heeft nog de meeste spreektijd. Wilt u iets zeggen over de wijzigingen?

De heer **Van den Ende** (Voorschoten Lokaal): Mevrouw de burgemeester. Na het gesprek over dit amendement zijn we tot de conclusie gekomen dat we nog één regel overhouden van dit amendement, namelijk "op bladzijde 30 onder 5.2.3. Scenario 3 de laatste zin 'Dit is niet mogelijk.' te verwijderen." Het is officieel immers wél mogelijk. De tweede regel, die daaronder stond, is verwijderd. Er komt dus geen onderzoek naar de scenario's 2 en 3. Het gewijzigde amendement luidt:

"Amendement 368.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d.1 oktober 2025, gezien het raadsvoorstel nummer Z/25/103378/460818,

constaterende dat:

- a. op pagina 31 van het Ontwikkelplan Gedenkpark Rosenburgh een drietal scenario's wordt beschreven voor vernieuwing van de aula van Rosenburgh;
- b. scenario 3 het slopen van de aula en het plaatsen van een nieuwe aula betreft;
- c. in dit scenario wordt aangegeven dat de aanvraag van een omgevingsvergunning niet mogelijk is vanwege de status van gemeentelijk monument van de huidige aula;
- d. lid 1 van artikel 8 van de Erfgoedverordening Voorschoten 20231 het college de bevoegdheid geeft om ambtshalve of op aanvraag van een belanghebbende - na het inwinnen van advies - de aanwijzing van een object als gemeentelijk monument te wijzigen of in te trekken;

overwegende dat:

- e. Gedenkpark Rosenburgh een belangrijke gemeentelijke voorziening is en dat het toekomstbestendig maken ervan een groot maatschappelijk doel dient;
- f. het slopen van de aula en het plaatsen van een nieuwe aula een positieve bijdrage kunnen leveren aan de doelstellingen van het ontwikkelplan en daarmee de maatschappelijke functie van Gedenkpark Rosenburgh ook voor de toekomst kan borgen;
- g. het belang van de functie en de maatschappelijke waarde van Rosenburgh het verdienen om alle mogelijke ontwikkelscenario's zuiver te onderzoeken en tegen elkaar af te wegen;
- h. een dergelijke ontwikkeling moet plaatsvinden op basis van de juiste feiten en zorgvuldig genomen afwegingen en doorlopen procedures;
- i. het slopen van de aula en het plaatsen van een nieuwe aula, ondanks de huidige monumentale status mogelijk is, in tegenstelling tot wat in het ontwikkelplan en Toekomstvisie aula Rosenburgherlaan 3 Voorschoten (bijlage 3) staat;

Besluit:

Beslispunt 1 te wijzigen in:

Het ontwikkelplan Gedenkpark Rosenburgh vast te stellen met de volgende wijzigingen:

- op bladzijde 30 onder 5.2.3. Scenario 3 de laatste zin 'Dit is niet mogelijk.' te verwijderen."

De **voorzitter**: Wethouder, wilt u reageren op het gewijzigde amendement? Kort graag.

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. Op deze manier wordt ruimte gemaakt om de ongenueanceerdheid ten aanzien van het erfgoedbeleid te corrigeren, maar is het wel mogelijk dat het zo snel mogelijk toekomstbestendig maken van de begraafplaats doorgang vindt. Daarom kunnen we dit gewijzigde amendement oordeel raad laten.

De **voorzitter**: Zijn er fracties die het woord willen voeren over het gewijzigde amendement of over andere punten van dit agendapunt? Dat is niet het geval. Dan sluit ik de beraadslaging.

In stemming komt het gewijzigde amendement 368 van Voorschoten Lokaal, GroenLinks, de VVD en de PvdA.

Het gewijzigde amendement wordt met handopsteken aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met handopsteken aangenomen met 20 stemmen tegen 1 stem, waarbij de fractie van de SP ertegen heeft gestemd en de fracties van het CDA, D66, GroenLinks, de PvdA, Voorschoten Lokaal en de VVD ervoor hebben gestemd.

13. Besluit op Woo-verzoek d.d. 22 juli 2025 inzake toepassing artikel 13 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers 2014 (raadsregistratienummer Z/25/101561)

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Wij kunnen hiermee instemmen. Toch vinden we dit een opmerkelijk verzoek. Ons inziens was het veel efficiënter geweest als de verzoeker dit verzoek

direct aan de griffie had gedaan, want het verzoek betreft met name de raad en iets wat de griffie ten dienste van de raad heeft gedaan. Dat wil ik nog even kwijt.

De **voorzitter**: Er gaan zoveel dingen veranderen en dit is daar eentje van. Het komt goed.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt met handopsteken met algemene stemmen.

De **voorzitter**: Mijn dank is groot. We gaan naar een aantal schriftelijke stemmingen. Daar moeten we even doorheen. We zijn bijna klaar. Blijf lachen allemaal!

14. Benoeming en ontslag leden Adviescommissie Omgevingskwaliteit Voorschoten (raadsregistratienummer Z/25/101849/455025)

De **voorzitter**: Op grond van artikel 17.9 van de Omgevingswet moet de raad een gemeentelijke adviescommissie instellen die adviseert over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving et cetera. Het betreft de benoeming van een persoon. Daarom gaan we nu schriftelijk stemmen. Met uw goedvinden zijn de griffier en ondergetekende weer het stembureau, al naargelang u wilt.

(De stembriefjes worden rondgedeeld en opgehaald en de stemmen worden geteld.)

De **voorzitter**: Er zijn 21 geldige stemmen uitgebracht. Er zijn 21 stemmen uitgebracht op de voorgedragen kandidaat. Daarmee is de heer ir. Maarten Peek benoemd. Met dat besluit is de heer Den Hartog de Wilde met terugwerkende kracht eervol ontslagen per 1 juli van dit jaar.

(Geroffel op de tafels)

15. Benoeming leden vertrouwenscommissie (raadsregistratienummer Z/25/102541/457661)

De **voorzitter**: De raad benoemt twee nieuwe leden in de vertrouwenscommissie, zodat deze weer bestaat uit alle fractievoorzitters. De te benoemen leden zijn de heer Haubrich en mevrouw Mieremet. Dit is wederom een stemming over personen. Dat doen we dus schriftelijk.

(De stembriefjes worden rondgedeeld en opgehaald en de stemmen worden geteld.)

De **voorzitter**: Er zijn 21 geldige stemmen uitgebracht. Er zijn 21 stemmen uitgebracht op zowel mevrouw Mieremet als de heer Haubrich, dus met nul tegenstemmen. Gefeliciteerd!

(Geroffel op de tafels)

De **voorzitter**: Daarmee is mevrouw Schroot automatisch eervol ontslagen uit de vertrouwenscommissie. Dank voor de inzet daarin.

(Geroffel op de tafels)

16. Benoeming lid werkgeverscommissie (raadsregistratienummer Z/25/104094/463649)

De **voorzitter**: Door het vertrek van mevrouw Van Meenen is een vacature ontstaan in de werkgeverscommissie. Voorgesteld wordt mevrouw De Bruin als lid te benoemen.

(De stembriefjes worden rondgedeeld en opgehaald en de stemmen worden geteld.)

De **voorzitter**: Er zijn 21 geldige stemmen uitgebracht. Er zijn 21 stemmen uitgebracht op mevrouw drs. R.E. de Bruin als lid van de werkgeverscommissie. Gefeliciteerd!

(Geroffel op de tafels)

**17. Aanwijzing plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur Holland Rijnland
(raadsregistratienummer Z/25/104107/463672)**

De **voorzitter**: We nemen deel aan de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland. Door een wijziging in deze regeling moet een extra plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuurslid worden aangewezen. Voorgesteld wordt om de heer Van Duivendijk hiervoor aan te wijzen.

(De stembriefjes worden rondgedeeld en opgehaald en de stemmen worden geteld.)

De **voorzitter**: Er zijn 21 geldige stemmen uitgebracht. Er zijn 21 stemmen uitgebracht op de heer Van Duivendijk. Gefeliciteerd, meneer Van Duivendijk!

(Geroffel op de tafels)

18. Overig

Van dit agendapunt wordt geen gebruik gemaakt.

19. Sluiting

De **voorzitter**: Het is 2 oktober, dames en heren, Leidens Ontzet. Ik dank u voor deze mooie vergadering. Ik heb ervan genoten. Ik hoop u ook. Ik wens u fijn Leidens Ontzet. Doe geen dingen die ik niet zou doen. Vier vooral feest. We zien elkaar weer bij de begrotingsvergadering op 6 november om 17.00 uur. Slaap lekker en feest ze morgen, strakjes, vanavond.

De voorzitter sluit om 01.05 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 13 november 2025.

De griffier,

De voorzitter,

Drs. E. Krijgsman

Drs. N. Stemerding